

PD&56E0069

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค
นิยมของเด็กและเยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน
บ้านสองห้อง หมู่ที่ 5 ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

โดย

นายสุทัศน์ พรหมดีและ นายเฉลิมศักดิ์ ถนนอมสิทธิ์

และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค
นิยมของเด็กและเยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน
บ้านสองห้อง หมู่ที่ 5 ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

โดย

นายสุทัศน์ พรหมดีและ นายเฉลิมศักดิ์ ถนอมสิทธิ์

และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค
นิยมของเด็กและเยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน

บ้านสองห้อง หมู่ที่ 5 ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

คณะที่มวิจัย

นายสุทัศน์ พรหมดี

นายเฉลิมศักดิ์ ถนอมสิทธิ์

นายวิชัย บุญสมร

นางจำปี ไกวเลิศ

นางทองใส โพธิ์กุลไสย

นายบัณฑิต กมลเขต

นางเหมือนจันทร์ ดิษฐกุล

นางชลิตา สมรภูมิ

นายอัมมอน อันโนนจารย์

นางวรรณดี สุวรรณกลาง

นายโอกาส มั่นคง

นางสาวอรดี ไกวเลิศ

นางสาวยุพดี ระดาไสย

นางสาวสุนันท์ สุวรรณกลาง

นางสาวทศวรรณ โสภาพรม

นายฤทธิรงค์ พรหมดี

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย รูปแบบโครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของเด็กและเยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนบ้านสองห้อง หมู่ที่ 5 ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนสภาพทั่วไป และพัฒนาการชุมชนของบ้านสองห้อง 2) เพื่อศึกษาระบบเศรษฐกิจบ้านสองห้องตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ว่าด้วยพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจชุมชนบ้านสองห้อง 3) เพื่อศึกษาสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนและชุมชนบ้านสองห้องทั้งด้านพฤติกรรมการบริโภคและการใช้จ่าย 4) เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคบนฐานการพึ่งตนเองของเยาวชนบ้านสองห้องทั้งภายในและภายนอกชุมชน 5) เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของเด็กและเยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน กลุ่มเป้าหมายเป็นครอบครัวและกลุ่มเยาวชนที่อาศัยอยู่บ้านสองห้องวิธีการศึกษา ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้งด้านการศึกษาและพัฒนาส่วนการศึกษาเน้นการสำรวจแบบสอบถาม การจัดเวทีเก็บข้อมูลแยกช่วงอายุ การเสริมความรู้และปฏิบัติการร่วมกับเด็กและเยาวชนและการจัดค่ายครอบครัวสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ 58 ครอบครัวประกอบอาชีพ ทำนา พร้อมทั้งหลังฤดูเก็บเกี่ยว ชาวบ้านมักจะเช่า กรุงเทพฯ เพื่อขับแท็กซี่ ก่อสร้าง และค้าขาย รับเหมา ก่อสร้าง รับจ้างทั่วไป พร้อมทั้งธุรกิจส่วนตัวร้านเสริมสวย อยู่ซ่อมรถยนต์ รับราชการเพื่อหารายได้เสริม อัตราการจ้างงานในหมู่บ้าน 200บาท/วันจากข้อมูลจปฐ.ปี2554ชาวบ้านมีรายได้เฉลี่ย 106,263.07บาท/คน/ปี

วิถีการดำเนินชีวิตในปัจจุบันเน้นการซื้อขายเพื่อการบริโภค มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อจะได้มีรายได้เป็นเงิน แล้วนำเงินที่ได้มาซื้อสิ่งต่างๆ ในการอุปโภค บริโภค ในชีวิตประจำวัน เงินจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการดำรงชีวิตของคนปัจจุบัน หากรายได้ไม่มากพอจะใช้จ่ายก็ทำให้ต้องหยิบยืมเกิดเป็นหนี้สิน อาหารจากที่เคยหาได้ตามธรรมชาติมีจำนวนลดลงมาก เนื่องจากมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลายขาดความอุดมสมบูรณ์พืชผักที่ปลูกได้ก็จะเน้นการขายเพื่อเป็นรายได้เสริม ผู้คนเดินทางออกจากหมู่บ้านเพื่อไปทำงานต่างถิ่น แรงงานในหมู่บ้านก็น้อยลง พ่อแม่อาศัยอยู่กับลูกน้อยลง บางบ้านลูกๆต้องอยู่ในความดูแลของปู่ย่าตายาย ใช้เงินเป็นหลักในการดำรงชีวิต การเรียนและการศึกษาในปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นค่าเดินทางในการไปเรียน ค่าใช้จ่ายในการทำรายงานต่างๆ ค่าอินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูล อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อมูลพบว่า เก็บข้อมูลจากเยาวชน 27ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน 7,471 บาท อันนี้เป็นค่าใช้จ่ายของเด็ก 1 คนแต่ถ้าบ้านนั้นมีลูก 2 คนค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องจำเป็นก็ตามแต่เป็นค่าอาหาร ถ้าเรามองที่พฤติกรรมของคนในครอบครัวกลับเห็นว่า พ่อแม่เองก็มีพฤติกรรมของการซื้ออยู่ซื้อกินและสร้างนิสัยให้กับเด็กเลียนแบบตาม ตามที่เคยกินข้าวด้วยกันก็ต่างคนต่างกิน ถึงแม้ว่าบาง

ครอบครัวที่หันมาในด้านเศรษฐกิจพอเพียงกลับไม่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวที่ดีหรือคุณค่าที่เกิดขึ้นให้กับลูกหลานได้รับรู้ ดังนั้น โครงการนี้จึงได้วางแนวทาง คือ สร้างค่านิยมใหม่ให้กับเด็กและเยาวชน โดย ใช้กิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง เช่น การประหยัดและอดออม การพึ่งตนเองและผลิตของใช้ในครัวเรือน จำนวนต้นทุนการผลิต การรู้จักปลูกพืชผัก และสร้างค่านิยมใหม่ด้วยการเข้าค่ายสัมพันธ์พ่อแม่ลูก เพื่อให้ครอบครัวได้มีเวลาอยู่ด้วยกันและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ผลการพัฒนาเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมดังกล่าวทำให้พบว่า รูปแบบการปรับพฤติกรรมเด็กต้องมีหลายองค์ประกอบร่วมกัน กล่าวคือ รูปแบบที่มีในครอบครัว พ่อแม่ใส่ใจและเป็นต้นแบบ นำทิศทางการพึ่งตนเองได้ให้กับลูกๆ รูปแบบการเสริมสร้างในชุมชน ชุมชนจะต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน มีพื้นที่กลางให้พวกเขาได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีผู้ใหญ่พ่อแม่คอยดูแลและช่วยเหลืออยู่ห่างๆ และรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ให้เด็กและเยาวชนได้มีเพื่อนคู่คิดที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันและนำทางกันไปสู่เป้าหมายที่ตนเองมุ่งหวังไว้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังมีปัจจัยและเงื่อนไข อยู่ที่ครอบครัวและชุมชนที่จะสร้างต้นแบบที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนและจริงจังตั้งใจที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง เด็กก็จะสามารถปรับพฤติกรรมของตนเองและยืนอยู่บนฐานของความรู้จักตนเอง รู้จักครอบครัวและมั่นใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย รูปแบบโครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและเยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนบ้าน สองห้อง หมู่ที่ 5 ตำบลร่อนคำ อำเภอร่อนคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น แบบ ชุมชนมีส่วนร่วม โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาบริบทชุมชน พฤติกรรมการบริโภคทั้งเด็ก เยาวชนและคนในชุมชน เพื่อหารูปแบบที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือติดตั้งความนึกคิดและ สร้างค่านิยมใหม่ให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาปัจจัย และเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนทั้งในด้านที่ส่งเสริมและ ไม่ได้ส่งเสริม

ทีมวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาค้นคว้าหรือ เรียนรู้ชุมชนจากมิติบริบทจริงจากภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชน เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน มีความสมัคสมานสามัคคี ร่วมมือกัน เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นต่อไปในอนาคต

ขอขอบคุณ สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายท้องถิ่น ที่ให้การสนับสนุนการวิจัย ครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่เลี้ยงโครงการ คุณสมเจตน์ ไชยลาภ และ คุณปาริชาติ หาญไชนะ ที่ให้ คำแนะนำ ชี้แนวทาง ชี้แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ยกประเด็นให้ขบคิด ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาใน การแก้ปัญหาในการทำกิจกรรมต่างๆ มาตลอดตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ขอขอบคุณทีมวิจัยทุกท่าน ที่ทำงานอย่างหนักด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้วยหวังความสำเร็จเพื่อชุมชนร่วมกัน และขอขอบคุณ ชาวบ้านสองห้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นนอย่างดี

ทีมวิจัย

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ปัญหาวิจัย	2
1.2 คำถามวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์	3
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 บริบทชุมชน	5
2.1 ประวัติศาสตร์การตั้งบ้าน	5
2.2 แผนที่หมู่บ้าน	6
2.3 อาณาเขตติดต่อ	7
2.4 ประชากร	7
2.5 ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	7
2.6 ลักษณะภูมิประเทศ	7
2.7 สภาพภูมิอากาศ	7
2.8 การคมนาคม	8
2.9 เศรษฐกิจ	8
2.10 ภูมิปัญญาท้องถิ่น	8
2.11 ลักษณะที่อยู่อาศัย	8
2.12 สาธารณสุข	9

(ต่อ)

2.13 การประกอบอาชีพรอบหนึ่งปี	9
2.14 ประเพณี วัฒนธรรม	10
2.15 การปกครอง	10
2.16 การศึกษา	11
2.17 วิถีชีวิตในปัจจุบัน	11
2.18 กรอบการศึกษา	12
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	13
3.1 ขั้นตอนการเตรียม	13
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	16
3.2.1 การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล	16
3.2.2 เก็บข้อมูล	18
3.2.3 รวบรวมข้อมูล	23
3.3 วิเคราะห์ข้อมูล	24
3.4 การนำเสนอข้อมูลสู่ชุมชน	28
3.5 การปฏิบัติการพัฒนาฯ	28
3.6 สรุปบทเรียนผลการวิจัย	51
3.7 สรุปผลการวิจัย	54
บทที่ 4 ผลการศึกษา	56
4.1 ระบบเศรษฐกิจบ้านสองห้องตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน	56
4.2 สถานการณ์ของเยาวชนและชุมชนบ้านสองห้อง	68

(ต่อ)

4.3	ปัจจัยและเงื่อนไขการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมฯ	76
4.4	รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับพฤติกรรมฯ	76
บทที่ 5 บทสรุป		
5.1	สรุปผลการศึกษา	79
5.2	ข้อค้นพบ	87
5.3	บทเรียนที่ได้รับ	87
5.4	ปัญหาและอุปสรรค	87
5.5	ข้อเสนอแนะ	88
ภาคผนวก		90
ประวัติทีมวิจัย		99

บทที่ 1

บทนำ

ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง ระบบทุนนิยม หรือกระแสบริโภคนิยมที่ไหลเข้ามาสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนชนบทโดยส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงไปจากวิถีการหาอยู่หากินและการทำมาหากินที่สามารถพึ่งตนเองได้ด้านปัจจัย 4 เป็นการซื้ออยู่ซื้อกิน จึงจำเป็นต้องหาเงินมากขึ้นเพื่อให้พอใช้จ่ายและสร้างฐานะของตัวเองและครอบครัว ต่างคนก็ต่างต้องเสียเวลาไปกับการทำงานหาเงินเป็นหลัก วิถีชีวิตที่เคยใกล้ชิดผูกพันของคน ครอบครัวและเครือญาติที่เคยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน กลับห่างและมีช่องว่างมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นฐานรากสำคัญของสังคม

บ้านสองห้อง หมู่ที่ 5 ต.ร่องคำ อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์ เป็นหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ มีประชากร 259 คน เป็นชาย 137 คน หญิง 122 คน มีจำนวนครัวเรือน 70 ครัวเรือนที่ตั้งหมู่บ้านห่างจากอำเภอร่องคำ 2 กิโลเมตร ติดถนนสาย จ.ขอนแก่น - อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด ชาวบ้านส่วนใหญ่ 58 ครัวเรือนประกอบอาชีพ ทำนา พร้อมทั้งหลังฤดูเก็บเกี่ยว ชาวบ้านมักจะเข้า กรุงเทพฯ เพื่อจับแท็กซี่ ก่อสร้าง และค้าขาย เพื่อหารายได้เสริม จากข้อมูล จปฐ. ปี 2554 ชาวบ้านมีรายได้เฉลี่ย 106,263.07 บาท/คน/ปี

ปี 2550 มีการตรวจเลือดหาสารเคมีตกค้างในร่างกายของสมาชิกในชุมชน ปรากฏว่า 94 %ของประชาชนในอำเภอร่องคำมีระดับผลเลือดที่อยู่ใน ระดับเสี่ยง จึงเป็นเหตุให้มีการรณรงค์ให้ประชาชนปลูกผักกินเอง และเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านสองห้องก็เช่นกันได้จัดทำนโยบาย ปลูกผักกินเอง และเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง จนกระทั่งได้กลายเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอ นอกจากนั้นได้เรียนรู้และเข้าอบรมหลักของการพึ่งตนเอง ตั้งแต่การปลูกพืช 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง หลักการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การเผาถ่าน การทำน้ายา เอนกประสงค์ สมุนไพรใกล้บ้าน เป็นต้น โดยใช้ที่สาธารณประโยชน์ใกล้หนองน้ำสาธารณะ “หนองเหล่าพ่อจันทร์” มาจัดสรร เพื่อปลูกพืชผักไว้สารพิษ และทำกิจกรรมพึ่งตนเองร่วมกัน ทุกๆ วันชาวบ้านจะมาดูแลรดน้ำพืชผักของตนเองร่วมกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคี การช่วยเหลือแบ่งปัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในการดำเนินชีวิต ซึ่งผู้ใหญ่บ้านได้เล่าว่า นอกจากจะลดความเสี่ยงต่อสารเคมีในพืชผักแล้ว ชาวบ้านยังมีรายได้จากการนำผักไปจำหน่ายที่ตลาดใกล้บ้าน และยังเกิดคุณค่าทางใจ ชาวบ้านมีความสุข การได้ดูแลต้นไม้ทำให้จิตใจเย็นลง และเบิกบานมากขึ้นปี 2554 ชาวบ้านได้ขยายพื้นที่การปลูกพืชนี้ ทำเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงขึ้น ด้วยความร่วมมือร่วมแรงของคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาไทย ที่เป็นการเรียนรู้และอบรมหลักของชุมชน จนทำให้แปลงพืชผักของชุมชนมีระบบมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ศูนย์ยังต้องได้รับการพัฒนา ทั้งด้านองค์ความรู้และทักษะเพื่อให้เป็นศูนย์เรียนรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนอย่างสูงสุดได้

1.1 ปัญหาวิจัย

การทำกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนนั้น ดูเหมือนยังไม่ได้มีการประเมินผลอย่างแท้จริงว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้สามารถพุงเศรษฐกิจชุมชนอะไรบ้าง และจะมีทิศทางพัฒนาไปอย่างไร ขณะที่ สภาพความเป็นอยู่ต้องพึ่งพาทายนอกค่อนข้างสูงพร้อมกับกระแสนายนอกเองก็มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตอยู่มาก ผักอาจจะปลูกกินเอง แต่เครื่องใช้และอื่นๆ อีก ล้วนแล้วต้องซื้อจากภายนอก จากสถิติการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายครัวเรือน ปี 2554 พบว่า รายจ่ายที่สูงนั้นมาจาก ค่าอาหาร 1,792,516 บาท เฉลี่ยต่อคน 6,920.91 บาท นอกจากนั้นยังพบว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากของใช้ เช่น ค่าน้ำมัน เดินทาง เสื้อผ้า ค่าน้ำ ค่าไฟ โทรศัพท์ มือถือ บัตรเติมเงิน อื่นๆ ก็เป็นตัวเลขที่สูง ถึงแม้ว่า รายรับภาพรวมของหมู่บ้านจะสูงถึง 27 กว่าล้านบาท แต่รายได้ส่วนใหญ่เกิดจากการผลิตอาหารหรือหาได้จากธรรมชาติ (ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล ร่องคำ, 2555) ดังนั้น จึงมีปรากฏการณ์ของการเป็นหนี้เกิดขึ้น หนี้สินส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นนี้ชาวบ้านสะท้อนว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากการลงทุนเพื่อการศึกษาบุตร ที่พ่อแม่หวังว่า เมื่อลูกเรียนจบมีงานทำจะกลับมาช่วยเหลือหรือกอบกู้ฐานะของครอบครัวได้ พ่อแม่จึงต้องยอมและอดทนที่จะเป็นหนี้เพื่อให้ลูกได้เรียนหนังสือ ทั้งนี้อะไรที่เป็นความสะดวกและเอื้อต่อการเรียนพ่อแม่ก็จะจัดสรรหาให้ เช่น การซื้อมอเตอร์ไซด์ ซื้อคอมพิวเตอร์ อื่นๆ เป็นต้น ขณะที่ลูกหลานเองไม่ได้คำนึงถึงความยากลำบากหรือความอดทนของพ่อแม่ หรือบางอย่างพ่อแม่ก็ไม่เท่าทันกับสิ่งบริโภคข้างนอก ทำให้ต้องอยู่ภาวะของจำยอมในระบบทุน และสร้างค่านิยมในการบริโภคให้กับลูกหลานของตนเองโดยไม่รู้ตัว ทุกอย่างจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องหามาใช้ทั้งหมด ผลที่เกิดขึ้นนอกจากจะได้หนี้แล้ว พ่อแม่ยังต้องได้ลูกหลานที่มีพฤติกรรม ก้าวร้าวไม่เคารพผู้ใหญ่ ใช้จ่ายสูงรวมทั้ง ยาเสพติด จากการพัฒนาโจทย์พบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายสูงของลูก เป็นพฤติกรรมที่น่าหนักใจ เพราะทุกวันนี้ลูกใช้จ่ายสูงมาก ถ้าเป็นเด็กประถมศึกษาใช้เฉลี่ยวันละ 30 บาท (ไม่รวมกลับมาใช้ที่บ้าน) เด็กมัธยม 50 บาท/วัน แต่ถ้าต้องไปเรียนในโรงเรียนที่ห่างจากหมู่บ้าน เช่น อำเภอใกล้เคียงหรือในจังหวัด จะใช้วันละ 100 บาท เฉพาะค่าอาหารไปโรงเรียนไม่รวมค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การเรียน ค่าเทอม เสื้อผ้า โทรศัพท์ เป็นต้น และวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ส่วนใหญ่เยาวชนมักเข้าไปในตัวจังหวัดเพื่อเที่ยวห้างสรรพสินค้า ซึ่งเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านมีทั้งหมด 40 คน แบ่งเป็นช่วงวัยคือ เด็กในวัยประถมจำนวน 16 คน เด็กในวัยมัธยมต้น-ปลายจำนวน 20 คน และเยาวชนที่จบประถมและมัธยมไม่ได้เรียนต่อจำนวน 4 คน

ค่านิยมแบบบริโภคนิยมไม่ได้ถูกกระทำเฉพาะเยาวชน พ่อแม่เองก็ถูกคุกคามและไม่เท่าทันต่อกระแสทุนข้างนอกที่มาแรงและซึมซับจนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการบริโภคที่ด้านทานได้ยาก จึงเป็นปัญหาอย่างมากที่จะต้องช่วยกันแก้ไข ขณะที่ค่านิยมด้านเศรษฐกิจพอเพียง การประมาณตน ใช้จ่ายอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นสิ่งที่พ่อแม่กำลังทำและเห็นว่าดีมีคุณค่า และเป็นทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต กลับไม่ได้ส่งเสริมค่านิยมนี้ให้กับเยาวชนให้ได้รับความตระหนัก ดังนั้น ชาวบ้านหนองสองห้องจึงเห็นว่า ค่านิยมการพึ่งตนเองที่ได้รับจากการทำเศรษฐกิจพอเพียง น่าจะเป็นวิธีการสร้างค่านิยม ที่จะช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่งผลต่อการอยู่รอดได้ในอนาคตของลูกหลาน แต่ยังไม่รู้ว่ารูปแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคค่านิยมกล่าวจะทำและเป็นอย่างไร มีปัจจัยเงื่อนไขอะไรที่จะส่งเสริมปลูกฝังเยาวชนบนฐานการ

พึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน เพื่ออนาคตลูกหลานจะมีภูมิคุ้มกันและเป็นคนที่มีคุณภาพ จึงเห็นว่าการได้ทบทวน รู้จักตนเองก่อนที่จะก้าวต่อไป เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้เกิดปัญญา จึงจัดทำโครงการวิจัยเพื่อศึกษาตนเองและสร้างประโยชน์ให้กับลูกหลานได้รู้ที่มาและที่ไปของตน อันก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริง

1.2 คำถามวิจัย

รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและเยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างไร

คำถามย่อย

1. บริบทและพัฒนาการชุมชนบ้านหนองสองห้องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. สถานการณ์และพฤติกรรมการบริโภคของเด็กและเยาวชน และชุมชน บ้านสองห้องเป็นอย่างไร
3. ระบบเศรษฐกิจบ้านสองห้องตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ว่าด้วยพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจชุมชนบ้านสองห้อง เป็นอย่างไร
4. ครอบครัวและชุมชนบ้านสองห้องมีวิถีชีวิตบนฐานการพึ่งตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร
5. การจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพึ่งตนเองให้กับเยาวชนควรทำอย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนสภาพทั่วไป และพัฒนาการชุมชนของบ้านสองห้อง
2. เพื่อศึกษาระบบเศรษฐกิจบ้านสองห้องตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ว่าด้วยพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจชุมชนบ้านสองห้อง
3. เพื่อศึกษาสถานการณ์ของเยาวชนและชุมชนบ้านสองห้องทั้งด้านพฤติกรรมการบริโภคและการใช้จ่าย
4. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคบนฐานการพึ่งตนเองของเยาวชนบ้านสองห้องทั้งภายในและภายนอกชุมชน
5. เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและเยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจบริบทชุมชนและสภาพทั่วไปของบ้านสองห้อง
2. มีความรู้และเข้าใจเศรษฐกิจพึ่งตนเองบ้านสองห้องตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ว่าด้วยพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจชุมชนบ้านสองห้อง
3. มีความเข้าใจต่อสถานการณ์เยาวชนบ้านสองห้องทั้งด้านพฤติกรรมและการใช้จ่าย
4. ทราบปัจจัยและเงื่อนไขในการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและเยาวชน
5. สามารถกำหนดรูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อลดพฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและเยาวชนได้

บทที่ 2

บริบทชุมชน

2.1 ประวัติศาสตร์การตั้งบ้าน

บ้านสองห้องย้ายมาจากบ้านกุดลิง ตำบลโพรงงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดมหาสารคาม ในสมัยนั้น วัน เดือน ปี พ.ศ. เท่าใดไม่ปรากฏเป็นแต่คำบอกเล่ากันสืบมาของคนรุ่นเก่าเท่านั้น สมัยโบราณเป็นชุมชนที่ใหญ่พอสมควร มีประชากรหนาแน่น ต่อมาเกิดโรคระบาด สมัยโบราณ ท่านใช้คำว่า ฝีหาลงบ้าน ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก เพราะสมัยนั้นการแพทย์ การพยาบาลก็ยังไม่ดี อาศัยหมอกลางบ้านรักษา ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ก็เกิดความกลัว ต่างก็พากันหนีตายไปคนละทิศ คนละทิศละทางตามคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ว่า หนีไปตอนกลางคืน เป็นกลอุบายของคนโบราณในสมัยนั้นชนิดหนึ่ง เพื่อไม่ให้ผีหามองเห็น พวกที่หนีไปทางทิศใต้เมื่อผีหาลงบง ก็ไม่กลับมาบ้านเดิมอีก พากันตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ ปัจจุบันคือหมู่บ้านด่านใต้ ตำบลอ้อย อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีบ้านเรือนอยู่ 300 กว่าหลังคาเรือน พวกที่หนีไปทางทิศตะวันตกก็ไปสร้างหมู่บ้านขึ้นใหม่ ให้ชื่อว่าบ้านเหล่าอ้อย ปัจจุบันคือ บ้านเหล่าอ้อย ตำบลอ้อย อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มี 300 กว่าหลังคาเรือน ที่ยังเหลืออยู่สมัยนั้นประมาณ 10 กว่าหลังเรือน ปัจจุบันคือบ้านสองห้อง ม.5 ตั้งอยู่ใน

เขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

จากคำบอกเล่าของนาย สุดใจ วิชา นั้นแต่เดิมเรียกว่าบ้าน “หนองสองห้อง” เพราะมีหนองน้ำ 2 หนอง และคุณยายสอนได้บอกกล่าวเพิ่มเติมว่าเมื่อเราเรียกว่าบ้านสองห้อง เพราะมันสั้นและง่ายและเวลาเขียนก็มักไม่เขียนคำว่าหนองลงไปด้วย ทำให้คำว่าหนองหายไปในที่สุด กลายมาเป็นบ้าน

สองห้องจนถึงปัจจุบัน

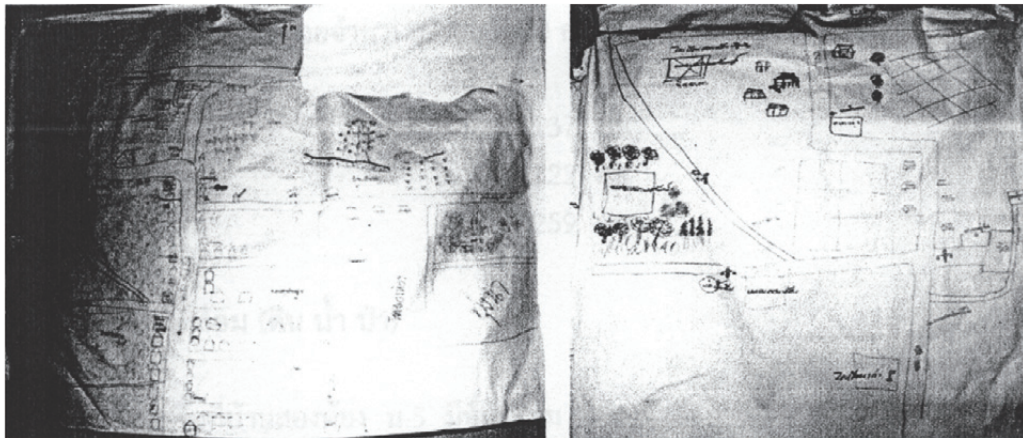
บ้านสองห้อง ม.5 จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2442 แรกเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีครัวเรือนทั้งหมด 10 ครัวเรือน โดยมีนายอินทร์ พญา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก ประมาณปี พ.ศ. 2492 บ้านสองห้อง ม.5 ตั้งอยู่ในเขตตำบลโพรงงาม อำเภอบ้านหลุม จังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2493 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี พ.ศ. 2516 ตั้งอยู่ในเขตกิ่งอำเภอร่องคำ จั ง ห ว ้ ด ก าฬ สิ น ธุ์ จ า ก อ ตี ต ถึงปัจจุบัน บ้านสองห้อง ม.5 มีผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้นรวม 6 คน ดังนี้

1. นายอินทร์ พญา
2. นายไล่ สายโรจน์
3. นายโส คำภักดี
4. นายไล่ สายโรจน์ (ดำรงตำแหน่งครั้งที่สอง)
5. นายคุณ สายโรจน์
6. นายวิชัย บุญสมร

7. นายสุทัศน์ พรหมดี (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2550)

2.2 แผนที่หมู่บ้าน

ที่ตั้งหมู่บ้านห่างจากอำเภอร่องคำ 2 กิโลเมตร ติดถนนสาย จ.ขอนแก่น – อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด

แผนที่วาดมือแสดงสภาพหมู่บ้าน

แผนที่แสดงสภาพหมู่บ้านในปัจจุบัน

2.3 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านศรีเมือง ม.13 ต.ร้องคำ
 ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านสองห้อง ม.11 ต.ร้องคำ
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านกุดลิง ม.1 ต.ร้องคำ
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านเหล่าอ้อย ม.9 ต.เหล่าอ้อย

2.4 ประชากร

บ้านสองห้องประกอบด้วยจำนวนครัวเรือน 70 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 259 คนแยกเป็นเพศ ดังนี้

1. เพศชาย	จำนวน 137 คน
2. เพศหญิง	จำนวน 122 คน
รวม	จำนวน 259 คน

2.5 ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ป่า)

ขนาดและพื้นที่บ้านสองห้อง ม.5 มีพื้นที่รวม 998 ไร่ มีสภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย และ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง และลาดชัน
 -พื้นที่ทำนา 846 ไร่ จำนวน 57 ครัวเรือน
 -ที่อยู่อาศัย 33 ไร่
 -พื้นที่สาธารณะ 119 ไร่

2.6 ลักษณะภูมิประเทศ

มีสภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย และ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง และลาดชัน

2.7 สภาพภูมิอากาศ

มีอากาศร้อนชื้นสลับกับฤดูแล้ง ปัจจุบันสภาพอากาศไม่เป็นไปตามสภาพเดิม ซึ่งเกิดจากความไม่สมดุล ของธรรมชาติดังนั้นสภาพ ดินฟ้าอากาศ จึงขึ้นอยู่กับอิทธิพลของธรรมชาติ กล่าวคือบางครั้งฝนไม่ตกหรือฝนทิ้งช่วง

2.8 การคมนาคม

ถนนเส้นหลักเป็นถนนลาดยาง ไม่ว่าจะเป็นถนนทางหลวงหรือแม้แต่ถนนหลักในเขตหมู่บ้านถนนสายรองหรือตามซอยต่างๆ ในหมู่บ้านจะมีถนนคอนกรีต ถนนในชุมชนใช้สัญจรไปมาได้อย่างสะดวกด้านการคมนาคมภายในเขตชุมชน แยกเป็นถนนลาดยาง ความยาว 2 กิโลเมตร 300 เมตร ถนนลูกรัง 1 กิโลเมตร ซึ่งใช้การได้ดีตลอดทั้งปี บ้านสองห้อง ม.5 ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอวังคำ 2 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางตลอด 2 กิโลเมตร และคนในชุมชนใช้ในการคมนาคมระหว่างชุมชนถึงอำเภอ ในสมัยปัจจุบันเป็นสมัยวัตถุนิยมทุกครอบครัวมีรถจักรยานยนต์ทุกบ้าน บางบ้านมีมากกว่า 1 คัน และในครอบครัวที่ค่อนข้างมีฐานะก็จะมีรถยนต์ใช้

2.9 เศรษฐกิจ

ชาวบ้านส่วนใหญ่ 58 ครอบครัวประกอบอาชีพ ทำนา พร้อมทั้งหลังฤดูเก็บเกี่ยว ชาวบ้านมักจะเข้ากรุงเทพฯ เพื่อขับแท็กซี่ ก่อสร้าง และค้าขาย รับเหมาก่อสร้าง รับจ้างทั่วไป พร้อมทั้งธุรกิจส่วนตัวร้านเสริมสวยซ่อมรถรับราชการเพื่อหารายได้เสริม อัตราการจ้างงานในหมู่บ้าน ๒๐๐ บาท/วัน จากข้อมูล จปฐ. ปี 2554 ชาวบ้านมีรายได้เฉลี่ย 106,263.07 บาท/คน/ปี

2.10 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มีหมอยาสมุนไพร หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน การทำขนมไทย การทำกลองเง็ง การทำน้ำหมักชีวภาพ หมอสู่ขวัญ การทำเครื่องมือดักปลา (การถักแห)

2.11 ลักษณะที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันการสร้างบ้านหนึ่งหลังต้องใช้เงินจำนวนมาก เพราะค่าวัสดุก่อสร้างมีราคาแพงมาก อีกทั้งยังค่าแรงในการก่อสร้างก็มีราคาสูงด้วยเช่นกัน แม้จากที่เคยหาได้ก็ต้องซื้อซึ่งมีราคาสูง

2.12 สาธารณสุข

ปัจจุบันเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการรักษา อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่าย คนบางคนใช้วิธีการรักษาด้วยแพทย์สมัยใหม่ไม่หาย แต่เลือกเปลี่ยนไปใช้วิธีการแบบโบราณ

2.13 การประกอบอาชีพรอบหนึ่งปี

ส่วนมากประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก อาชีพอื่นที่มีก็จะเป็นส่วนน้อย เช่น ธุรกิจส่วนตัว อยู่ซ่อมรถยนต์ ร้านเสริมสวย รับเหมาก่อสร้าง อาชีพที่ใช้ภูมิปัญญาที่มีการจักสาน ทอผ้าและมีการเดินทางไปทำงานต่างถิ่น เช่น ไปขับแท็กซี่ที่กรุงเทพฯ

เดือน	อาชีพ
เดือน มกราคม	ปลูกผักสวนครัว
เดือน กุมภาพันธ์	- รับจ้างทั่วไป - ขับรถแท็กซี่ - ธุรกิจส่วนตัว - ปลูกผัก - ปลูกพริก - รับจ้างทอผ้า
เดือน มีนาคม	เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป
เดือน เมษายน	กลับมาเริ่มทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลัก
เดือน พฤษภาคม	เริ่มไถนา เตรียมแปลงเพื่อปลูกข้าว
เดือน มิถุนายน	เริ่มเพาะพันธุ์เมล็ดข้าว ชาวบ้านเรียกว่า ตกกล้า
เดือน กรกฎาคม	เริ่มดำนา
เดือน สิงหาคม	- รับเหมาก่อสร้าง - กิจการส่วนตัว - รับจ้างทั่วไป
เดือน กันยายน	
เดือน ตุลาคม	เริ่มดูกาลเก็บเกี่ยวข้าว(ข้าวตอ)
เดือน พฤศจิกายน	เริ่มเก็บเกี่ยวข้าวนาปี
เดือน ธันวาคม	- ปลูกผัก - เลี้ยงสัตว์ - รับจ้างทั่วไป - ค้าขาย - ขับแท็กซี่

ตารางแสดงการประกอบอาชีพในรอบ 1 ปี

2.14 ประเพณี วัฒนธรรม

ประเพณีเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งสิ้น มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากิน อาชีพ หรือเรื่องใกล้ตัวต่างๆ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบันวิถีชีวิตของคนบ้านสองห้อง

เดือน	ประเพณี
เดือน มกราคม	บุญขึ้นบ้านใหม่
เดือน กุมภาพันธ์	ประเพณีบุญคุณลาน
เดือน มีนาคม	ประเพณีบุญพระเวส(ผะเหวด)
เดือน เมษายน	ประเพณีบุญสงกรานต์
เดือน พฤษภาคม	ประเพณีบุญบั้งไฟ
เดือน มิถุนายน	ประเพณีไหว้ดอนปู่ตา
เดือน กรกฎาคม	ประเพณีเข้าพรรษา
เดือน สิงหาคม	ประเพณีข้าวประดับดิน
เดือน กันยายน	ประเพณีบุญข้าวสารท
เดือน ตุลาคม	ประเพณีออกพรรษา
เดือน พฤศจิกายน	ประเพณีลอยกระทง
เดือน ธันวาคม	ประเพณีบุญกฐิน

ตารางแสดงบุญประเพณีในรอบ 1 ปี

2.15 การปกครอง

จากอดีตถึงปัจจุบัน บ้านสองห้อง ม.5 มีผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้นรวม 6 คน ดังนี้

1. นายอินทร์ พมยา
2. นายโล่ สายโรจน์
3. นายโส คำภักดี
4. นายโล่ สายโรจน์ (ดำรงตำแหน่งครั้งที่สอง)
5. นายคุณ สายโรจน์

6. นายวิชัย บุญสมร

7. นายสุทัศน์ พรหมดี ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2550

2.16 การศึกษา

ในพื้นที่ของบ้านสองห้องเองมีโรงเรียนสองห้องราษฎร์บูรณะโรงเรียนสองห้องราษฎร์บูรณะ ตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2523 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ตั้งอยู่ ติดถนนสายขอนแก่น-โพนทอง กม.ที่ 44 ในที่ดินสาธารณะประโยชน์หนองเหล่าพ่อจันทร์ มีเนื้อที่ 16 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา

ในระดับมัธยมศึกษา มีโรงเรียนร่องคำ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ เด็กและเยาวชนส่วนมากก็จะเรียนที่นี่ มีเป็นส่วนน้อยที่เข้าไปเรียนในตัวจังหวัดกาฬสินธุ์หรือโรงเรียนต่างจังหวัด และยังมีบางส่วนเรียนที่ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย

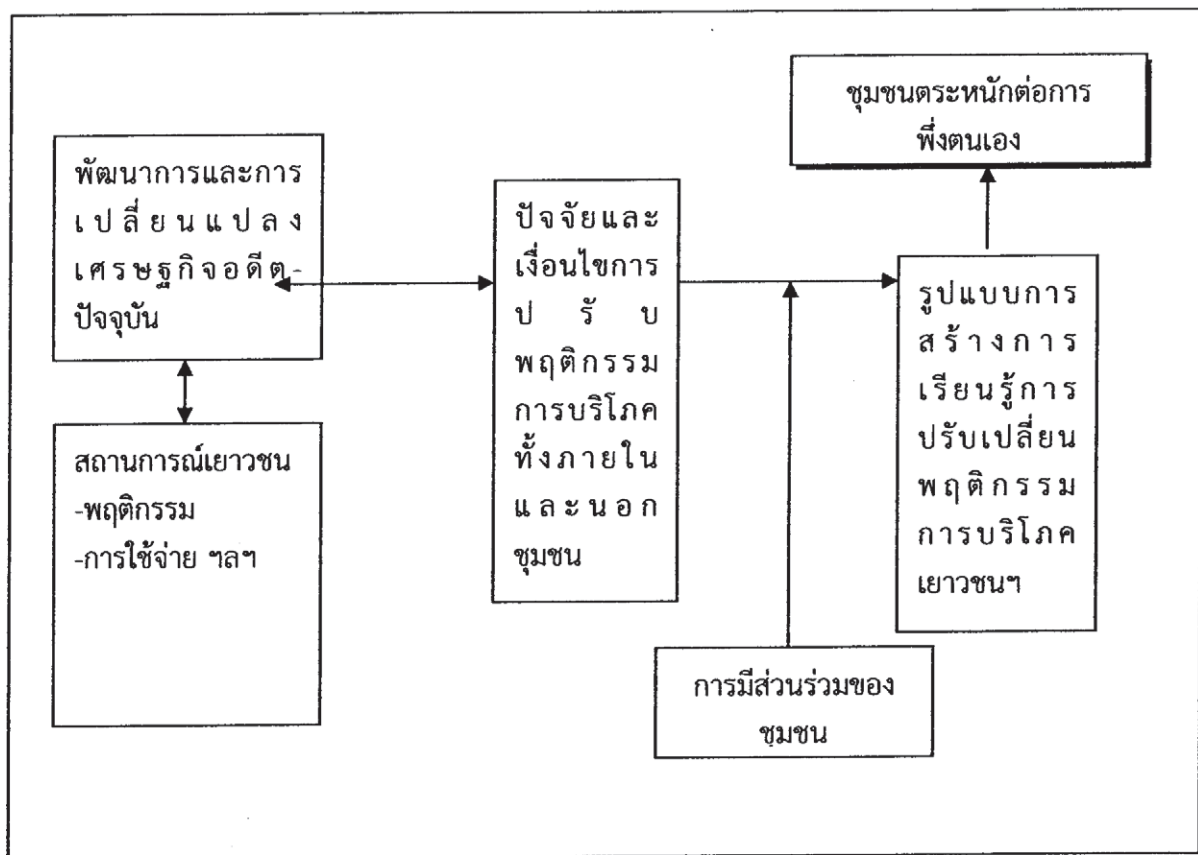
จากข้อมูล จปฐ. ปี 2554 ระดับการศึกษาของคนในชุมชน สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ

1. ประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 122 คน
2. ปริญญาตรี จำนวน 38 คน
2. มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 31 คน

2.17 วิถีชีวิตในปัจจุบัน

วิถีชีวิตในปัจจุบันเน้นการซื้อขายเพื่อการบริโภค มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อจะได้มีรายได้เป็นเงิน แล้วนำเงินที่ได้มาซื้อสิ่งต่างๆ ในการอุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวัน เงินจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการดำรงชีวิตของคนปัจจุบัน หากรายได้ไม่มากพอจะใช้จ่ายก็ทำให้ต้องหยิบยืมเกิดเป็นหนี้สิน อาหารจากที่เคยหาได้ตามธรรมชาติมีจำนวนลดลงมาก เนื่องจากมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลายขาดความอุดมสมบูรณ์พืชผักที่ปลูกได้ก็จะเน้นการขายเพื่อเป็นรายได้เสริม ผู้คนเดินทางออกจากหมู่บ้านเพื่อไปทำงานต่างถิ่น แรงงานในหมู่บ้านก็น้อยลง พ่อแม่อาศัยอยู่กับลูกน้อยลง บางบ้านลูกๆ ต้องอยู่ในความดูแลของปู่ย่าตายาย ใช้เงินเป็นหลักในการดำรงชีวิต การเรียนและการศึกษาในปัจจุบันก็มีค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นค่าเดินทางในการไปเรียน ค่าใช้จ่ายในการทำรายงานต่างๆ ค่าอินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูล

2.18 กรอบการศึกษา

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน

การศึกษาในครั้งนี้ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนประกอบด้วย พระ ผู้นำ ครู พ่อแม่ และเยาวชน เข้าร่วมศึกษา เน้นกระบวนการเป็น ครอบครัวและกลุ่ม มีขั้นตอนและการดำเนินงานดังนี้

3.1.ขั้นการเตรียม ก่อนที่จะดำเนินงานวิจัย นักวิจัยร่วมกับพี่เลี้ยงได้มีการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานและทำความเข้าใจต่องานวิจัยเป็นเบื้องต้นและได้กำหนดการเตรียมร่วมกัน คือ เตรียมทีมวิจัย เตรียมชุมชน และเตรียมเนื้อหาที่จะเก็บข้อมูล ตามกิจกรรมที่ได้ทำดังนี้

3.1.1เตรียมทีมวิจัย วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการทำความเข้าใจในโครงการและวางแผนการทำงานวิจัยร่วมกัน ในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย นักวิจัย 10 คน ที่ปรึกษา 3 คน พี่เลี้ยง 2 คน รวม จำนวน 15 คน

วิธีการดำเนินงาน

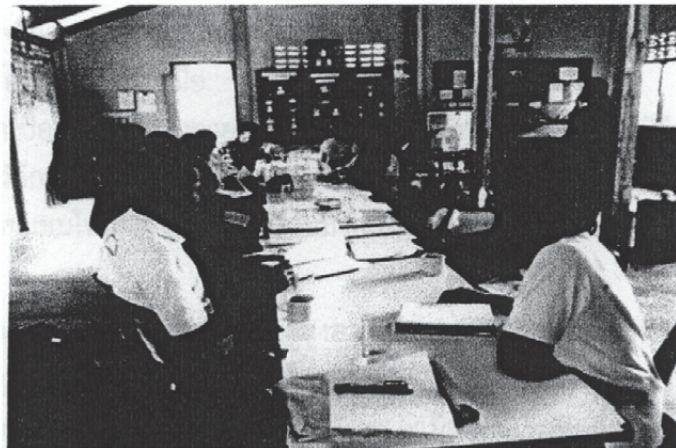
1. ประสานทีมวิจัยและที่ปรึกษา โดยหัวหน้าทีมวิจัย
2. จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในโครงการร่วมกัน
3. ทีมวิจัย/ที่ปรึกษา/พี่เลี้ยง แนะนำตัวเอง
4. แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัดและมีข้อตกลงเรื่องการใช้จ่ายเงินของโครงการ
5. วางแผนดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลที่ได้รับ

1. ได้มีการกำหนดแผนงานร่วมกันในช่วงเวลาที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ดังรูปภาพ 1
2. จากการชี้แจงโครงการของหัวหน้าโครงการและพี่เลี้ยงได้ทำความเข้าใจต่องานวิจัยนั้น ผู้เข้าร่วมมีความเข้าใจบ้างเล็กน้อย จึงมีคำถามจากที่ประชุมว่าจะทำดำเนินงานอย่างไร จึงมีการพูดคุยและแลกเปลี่ยนกัน รวมทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งการจัดเวทีเพื่อที่จะให้ชุมชนได้รับทราบจะทำอย่างไร ทีมวิจัยได้ตกลงที่จะจัดเวทีและแบ่งบทบาทหน้าที่ พร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมในการจัดเวทีร่วมกัน
3. ได้แบ่งบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบและการใช้จ่ายงบประมาณ
4. มีการพูดคุยถึงการทำงานว่าต้องช่วยกันเพราะทีมทุกคนไม่เคยทำงานวิจัยมาก่อน
5. การทำงานเป็นทีม ทุกคนในทีมต้องเสียสละ และต้องพยายามทำให้เต็มที่เท่าที่จะสามารถทำได้

รูปภาพชุดที่ 1 บรรยากาศการประชุมทำความเข้าใจต่องานและวางแผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลา
1. จัดประชุมเพื่อเตรียมทีม	19-4 ส.ค. 2555
2. เวทีสร้างความร่วมมือแก่กันในชุมชน (ขอจดหมาย, ฝาก, ประสานงานในชุมชน)	20-4 ส.ค. 2555
3. ประชุมเตรียมเนื้อหา	21-4 ส.ค. 2555
4. เก็บข้อมูล	2 พ.ย. 2555

รายชื่อผู้ศึกษา			
1. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
2. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
3. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
4. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
5. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
6. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
7. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
8. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
9. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
10. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
11. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
12. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
13. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
14. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
15. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
16. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
17. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์
18. นายสุวิทย์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์	ประสิทธิ์

3.1.2 เตรียมชุมชน โดยได้จัดเวทีสร้างความร่วมมือแก่คนในชุมชน

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเป็นการทำความเข้าใจร่วมกันกับชุมชน 2. สร้างความร่วมมือและวางแผนร่วมกันกับชุมชนกลุ่มเป้าหมาย-นักวิจัย, ที่ปรึกษา 13 คน-ชาวบ้าน 70 คน-เยาวชน 30 คน -พี่เลี้ยง 2 คน จำนวน 115 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประสานทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด
2. ประชาสัมพันธ์สร้างความร่วมมือแก่คนในชุมชน
 - โดยหอกระจายข่าว
 - แจกแผ่นพับโครงการ
3. จัดเวทีชี้แจงรายละเอียดโครงการพร้อมแจกแผ่นพับ
4. สอบถามข้อมูลเบื้องต้น อาทิ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพและวิถีการดำรงชีวิต
5. วางแผนดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลที่ได้รับ

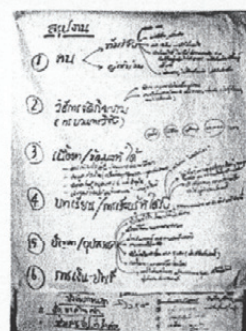
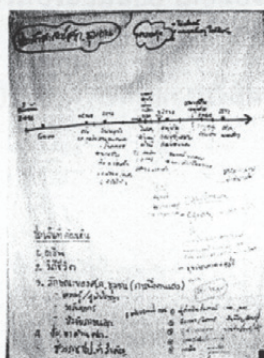
1. ชุมชนเข้าใจโครงการนี้ได้ในระดับกลาง มีบรรยากาศการพบปะที่ดีและหากมีกิจกรรมต่างๆ ก็พร้อมให้ความร่วมมือ
2. ได้ข้อมูลเบื้องต้นของผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน ในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพและวิถีการดำรงชีวิตของเยาวชนเปรียบเทียบกับอดีตและปัจจุบัน ได้ทราบถึงภูมิปัญญาของชุมชนในอดีต ข้อมูลที่ได้ส่วนมากเป็นข้อมูลของผู้สูงอายุ
3. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างวัยผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน ทำให้เยาวชนได้เข้าใจผู้ใหญ่และผู้ใหญ่เองก็ได้เข้าใจเด็กมากขึ้น
4. มีการต่อยอดความคิดของกันและกันได้ เพราะเมื่อมีคนเริ่มพูดก็ทำให้คนอื่นซึ่งนั่งฟังอยู่นึกถึงข้อมูลในอีกด้านหนึ่งได้

ปัญหาและอุปสรรค

1. บุคคลที่เข้าร่วมยังไม่เข้าใจเป้าหมายของงานวิจัยที่ชัดเจน
2. จัดเวทีได้ช้ากว่าเวลาที่กำหนด
3. เมื่อเป็นการจัดเวทีรวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทีละคน แต่ละคนจึงมีเวลาในการแสดงความคิดเห็นน้อย

1. ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาของชุมชนในอดีตที่ไม่เคยทราบมาก่อน เช่น มีการย้อมผ้าด้วยเปลือกมะพร้าว
2. มีงานแทรกจากหน่วยงานอื่น ทำให้ผู้เข้าร่วมเสียสมาธิ
3. คำคมของคนแก่บอกว่าผู้คนในสมัยนี้ “หัวดีกว่าया”

แสดงรูปภาพชุด 2 บรรยากาศการทำความเข้าใจต่อชุมชน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ประชุมเตรียมสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล

- เครื่องมือเก็บข้อมูลสถานการณ์และประวัติศาสตร์ชุมชนวัดฤประสงค์ 1. เพื่อจัดเก็บข้อมูล บริบทชุมชนและสภาพทั่วไป เศรษฐกิจพึ่งตนเองตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน 2. สถานการณ์เยาวชนทั้งด้านพฤติกรรมและการใช้จ่าย 3. วางแผนการทำวิจัยร่วมกัน

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน
- เยาวชน 5 คน
- ที่ปรึกษา 3 คน
- พี่เลี้ยง 2 คน
- จำนวน 20 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมทีมเพื่อทำการเก็บข้อมูล
2. นำกรอบเนื้อหาามาแตกประเด็นที่จะทำการเก็บข้อมูลออก เป็น 3 ส่วน
 - บริบทชุมชน
 - ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจชุมชน
 - พฤติกรรมของเยาวชน
3. เลือกกลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูล ผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน
4. ตามตามประเด็นแต่ละกลุ่มเป้าหมายในเวทีใหญ่
5. แบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน
6. สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและวางแผนดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลที่ได้รับ

1. ได้ประเด็นคำถามในการเก็บข้อมูลในเรื่องของบริบทชุมชน
2. ได้ประเด็นที่จะทำการเก็บข้อมูลในเรื่องของประวัติศาสตร์เศรษฐกิจชุมชน(พัฒนาการ/การเปลี่ยนแปลง)อดีต-ปัจจุบัน
3. ได้ประเด็นที่จะทำการเก็บข้อมูลในเรื่องของพฤติกรรมของเยาวชน

ปัญหาและอุปสรรค

1. ทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมน้อย เมื่อแบ่งหน้าที่ไปแล้วผู้ที่ไม่มาเข้าร่วมประชุมไม่สามารถเข้าใจการทำงานร่วมกัน
2. ทีมที่เป็นเยาวชนมีภาระในการเรียน

3. ทีมวิจัยขาดความเชื่อมั่นและความมั่นใจในตัวเอง แม้ว่าจะสงสัยก็ไม่กล้าซักถาม ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น จึงมักรอให้ถามหรือบอกให้พูดจึงกล้าพูด

บทเรียนที่ได้

1. การประสานงานต้องทำล่วงหน้า
2. ทีมที่มีงานส่วนตัวมากต้องรู้จักการจัดการเวลา
3. มีการพูดคุยกันในทีมเพื่อให้มีความมั่นใจ ว่าทุกความคิดเห็นไม่มีผิด ขอให้กล้าพูดออกมาเพื่อนๆ ก็จะทราบถึงความคิดได้

ประชุมเครื่องมือ เก็บข้อมูลเยาวชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจะสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลเยาวชน

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประสานทีมวิจัย
2. สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. กำหนดวันที่จะทำการเก็บข้อมูลและแบ่งหน้าที่ในการเก็บข้อมูล(ทดลองใช้เครื่องมือ)

ผลที่ได้รับ

1. ได้ร่างแบบสอบถามที่จะทำการเก็บข้อมูล
2. ได้กลุ่มเป้าหมายที่จะทำเก็บข้อมูล

ปัญหาและอุปสรรค

1. สมาชิกทีมวิจัยมาเข้าร่วมไม่ครบ
2. ทีมวิจัยขาดความเข้าใจในงานที่ทำ การเสนอความคิดเห็นจึงมีน้อยมาก
3. การประชุมทำได้ล่าช้าขาดความต่อเนื่อง

บทเรียนที่ได้

1. การทบทวนความเข้าใจโครงการวิจัย กิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมแต่ละครั้งจะต้องทำอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะสร้างความเข้าใจการทำงานให้มากขึ้น
2. ทีมวิจัยต้องเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูลและตัวเองให้มากกว่าที่เป็นอยู่

3.การจัดประชุมต่อเนื่องเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

3.2.2 เก็บข้อมูล

- ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนวัดอุประสงค์เพื่อเป็นการทำความเข้าใจต่อสถานการณ์และจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามเนื้อหา

กลุ่มเป้าหมาย

- ชาวบ้าน 70 ครัวเรือน
 - เยาวชน 43 คน
 - ผู้นำ 5 คน
 - ผู้รู้ 5 คน
 - นักวิจัย 10 คน
- รวม 133 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประสานทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด
2. จัดเวทีเก็บข้อมูลตามประเด็นต่างๆที่เตรียมไว้ ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. สรุปผลการเก็บข้อมูล
4. วางแผนดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลที่ได้รับ

1. ได้ประเด็นข้อมูลในเรื่องของบริบทชุมชน
2. ได้ประเด็นข้อมูลในเรื่องของประวัติศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนมาบ้างบางส่วน
3. ได้ประเด็นข้อมูลในเรื่องของพฤติกรรมของเยาวชนบางส่วน

ปัญหาและอุปสรรค

1. บุคคลที่เข้าร่วมยังไม่เข้าใจเป้าหมายของงานวิจัยที่ชัดเจน
2. ทีมวิจัยเองยังทำหน้าที่ไม่เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้ เช่นผู้หญิงก็ไปทำอาหาร ไม่ได้เข้าเรียนรู้ในกระบวนการร่วมกัน
3. ขาดการจัดประเด็นหน้าเวทีทำให้ผู้สัมภาษณ์ไม่ทราบว่าฝ่ายเลขาได้ข้อมูลในประเด็นใดไปบ้างแล้ว
4. ผู้ที่ทำหน้าที่สัมภาษณ์ขาดการเตรียมตัว ทำให้ประเด็นของคำถามขาดความชัดเจนและไม่ครอบคลุมตามคำถามที่ได้แตกประเด็นไว้
5. เมื่อเป็นการจัดเวทีรวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นได้ที่ละคน แต่ละคนจึงมีเวลาในการแสดงความคิดเห็นน้อย
6. ประเด็นที่ยังขาด คือข้อมูลพัฒนาการด้านการศึกษา ข้อมูลในยุคปัจจุบัน ข้อมูลจากวัยกลางคน และคนรุ่นใหม่ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่สำคัญ
7. มีเวทีแทรกจากหน่วยงานของเกษตรอำเภอ ทำให้ผู้เข้าร่วมเสียสมาธิเพราะต้องรอนานและเสียเวลาของการเวทีมากขึ้น ทำให้มีเวลาในการระดมความคิดเห็นน้อยลง

บทเรียนที่ได้

1. ทีมวิจัยทุกคนเมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่ตามที่แบ่งหน้าที่มาแล้ว ต้องมาทำงานในหน้าที่ของงานวิจัยเป็นหลัก
3. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างวัยผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน ทำให้เยาวชนได้เข้าใจผู้ใหญ่และผู้ใหญ่เองก็ได้เข้าใจเด็กมากขึ้น
4. มีการต่อยอดความคิดของกันและกันได้ เพราะเมื่อมีคนเริ่มพูดก็ทำให้คนอื่นซึ่งนั่งฟังอยู่นึกถึงข้อมูลในอีกด้านหนึ่งได้
5. ต้องมีการจัดประเด็นหน้าเวทีเพื่อทำให้ผู้สัมภาษณ์ได้ทราบว่าข้อมูลในประเด็นใดไปบ้างแล้ว
6. ผู้ที่ทำหน้าที่สัมภาษณ์ต้องเตรียมตัวให้มากกว่าเดิม

- เก็บข้อมูลประวัติศาสตร์เศรษฐกิจชุมชน ครั้งที่2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

กลุ่มเป้าหมาย

- ชาวบ้าน 70 ครัวเรือน
- เยาวชน 43 คน
- นักวิจัย 10 คน
- รวม 133 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. แบ่งกลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูล
ผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน
2. แบ่งทีมวิจัยออกเป็น 3 ทีมจัดเวที่ย่อยเก็บข้อมูลด้วยการแบ่งเป็น 3 เวที
3. ถาถามตามประเด็นที่เตรียมไว้แต่ละกลุ่มเป้าหมายในเวที่ย่อย
4. แบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน
5. สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและวางแผนดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลที่ได้รับ

1. ได้ประเด็นที่ข้อมูลในเรื่องของประวัติศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติม
2. ในกลุ่มผู้สูงอายุยังขาดแผนที่

ปัญหาและอุปสรรค

1. ทีมวิจัยขาด 1 คน (ติดสอบ)
2. ที่เป็นเยาวชนมาเข้าร่วมน้อยกว่าที่คาดไว้
3. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุมาร่วมน้อยเพราะเป็นวันพระ ชาวบ้านไปจำศีล
4. ทีมวิจัยไม่มีข้อมูลแผนที่มาก่อนจึงทำให้วาดแผนที่ได้ช้ามาก
5. จัดบันทึกไม่ทัน

บทเรียนที่ได้

1. ได้เห็นสภาพการเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน
2. ทีมวิจัยต้องเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูลและตัวเองให้มากกว่าที่เป็นอยู่
3. ต้องเลี่ยงการจัดงานในวันที่มีบุญเมื่อมีงานบุญประเพณี
4. ทำให้ได้ทราบว่าผู้สูงอายุยังให้ความสำคัญในวันสำคัญทางศาสนาอยู่มาก
5. เยาวชนที่มาร่วมไม่ได้บางส่วนคือผู้ปกครองให้ไปวัด

- ประชุมเก็บข้อมูลเพิ่มเติม วัตถุประสงค์ เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- กลุ่มเป้าหมาย
- นักวิจัย 10 คน
 - พี่เลี้ยง 2 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประสานทีมวิจัย
2. แจ้งประเด็นต้องการเก็บในเรื่องของเยาวชน
3. ทำแบบสอบถาม
4. วิเคราะห์แบบสอบถามในแต่ละข้อ ว่าเราจะเห็นอะไรจากคำถามนั้น
5. ร่างแบบสอบถาม

ผลที่ได้รับ

1. ได้แบบสอบถามใหม่สำหรับเก็บข้อมูล
2. กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ปัญหาและอุปสรรค

1. ทีมวิจัยไม่มีทักษะในการทำแบบสอบถามมาก่อน การทำจึงใช้เวลามาก
2. ทีมวิจัยไม่มีทักษะในการทำแบบสอบถามมาก่อน พี่เลี้ยงจึงต้องกำหนดประเด็นช่วย

3.2.3 รวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินงาน

1. ประสานทีมวิจัย
2. หัวหน้าโครงการแจ้งวัตถุประสงค์ในการประชุมและทบทวนความเข้าใจในงานวิจัย
3. รวบรวมและทบทวนงานข้อมูลที่ทำมาทั้งหมดแล้วนำมาสรุปโดยคร่าว
4. กำหนดแผนการทำงานครั้งต่อไป

ผลที่ได้รับ

ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดยังขาดในส่วนของเยาวชนทั้งด้านพฤติกรรมและค่าใช้จ่าย

ปัญหาและอุปสรรค

1. ทีมวิจัยมีภาระส่วนตัวหรืองานอื่นที่ต้องทำ
2. การที่ทีมวิจัยมาเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนน้อยลง ทำให้ทีมส่วนที่ยังทำงานเกิดความท้อแท้
3. การขาดความเข้าใจในการประสานงาน ทำให้ทีมบางส่วนไม่ทราบว่ามีการประชุม
4. การทำงานวิจัยท้องถิ่นแบบเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งใหม่สำหรับทีมวิจัย การขาดความเข้าใจและทักษะในการทำงาน สร้างความยุ่งยากในการทำงานมากขึ้น.

บทเรียนที่ได้

1. การทบทวนความเข้าใจโครงการวิจัย กิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมแต่ละครั้งจะต้องเกิดขึ้นเสมอ
2. การทำงานวิจัยท้องถิ่นแบบเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งใหม่สำหรับทีมวิจัย การขาดความเข้าใจและทักษะในการทำงานทำให้การทำงานยุ่งยากมากขึ้น
3. การทำงานเป็นทีมนี้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา จึงจะทำให้ทีมมีความเข้มแข็ง
4. เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานต้องมีการพูดคุยกันจะทำปัญหาคลี่คลายลงได้
5. การให้กำลังใจกันและกันเป็นสิ่งสำคัญมาก
6. การทำให้ทุกคนในทีมเชื่อว่าตนเองมีคุณค่าและเป็นส่วนสำคัญในการทำงาน จะทำให้ได้รับความร่วมมือมากขึ้น

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล ได้จัดการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ครั้ง

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2

วิธีการดำเนินงาน

1. ประสานทีมวิจัย
2. หัวหน้าโครงการแจ้งวัตถุประสงค์ในการประชุมและทบทวนความเข้าใจในงานวิจัย
3. หัวหน้าโครงการแจ้งการขยายระยะเวลาจัดทำแผนดำเนิน
4. แจ้งกิจกรรมที่ต้องทำอีก 2 กิจกรรม
5. วิเคราะห์ร่างแบบสอบถาม

ผลที่ได้รับ

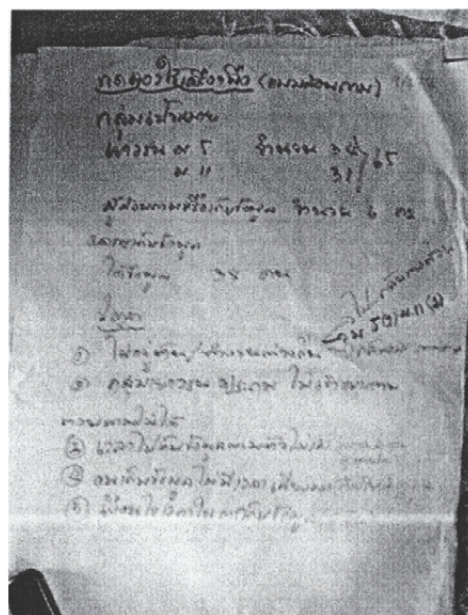
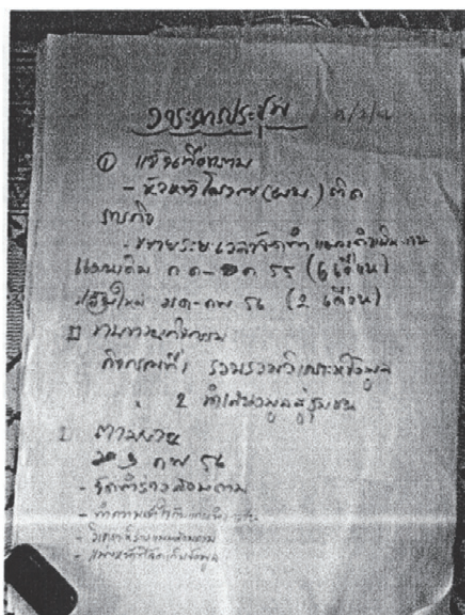
1. ได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม 38 คน
2. ข้อมูลที่ได้มาไม่สามารถเห็นได้ถึงค่าใช้จ่ายของเยาวชน

ปัญหาและอุปสรรค

1. สมาชิกทีมวิจัยมาเข้าร่วมไม่ครบ
2. กลุ่มเป้าหมายบางส่วนไม่อยู่บ้านซึ่งบางส่วนทำงานต่างถิ่น กลับมาบ้านเฉพาะเทศกาล
3. กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในระดับประถมไม่สามารถเข้าใจและตอบแบบสอบถามบางคำถามได้
4. คำถามบางข้อเป็นข้อมูลของพ่อแม่
5. ทีมวิจัยที่ทำการเก็บข้อมูลเป็นเยาวชนไม่มีเวลาเพียงพอในการเก็บข้อมูล(มีเวลาเฉพาะหลังเลิกเรียน)
6. เวลาในการเก็บข้อมูลมีน้อย

บทเรียนที่ได้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ไม่อยู่ในพื้นที่ให้ติดต่อ
2. ลดจำนวนกลุ่มเป้าหมายลง เอาเท่าที่จะสามารถเก็บข้อมูลได้
3. เพิ่มทีมวิจัยในการเก็บข้อมูลจากเดิมที่มีเฉพาะเยาวชน ให้มีทีมที่เป็นผู้ใหญ่ด้วย
4. กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในระดับประถม ให้เก็บแบบรวมกลุ่มจะทำการเก็บโดยขอความร่วมมือจากทางโรงเรียน หรือจะนัดรวมกลุ่มโดยมีผู้ปกครองของเด็กมาร่วมด้วย
5. ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้านเพื่อให้ผู้ปกครองของกลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงวัตถุประสงค์จะได้รับความร่วมมือมากขึ้น

- ประชุมทีมวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินงาน

1. ประสานทีมวิจัย
2. หัวหน้าโครงการแจ้งวัตถุประสงค์ในการประชุม
3. ชี้แจงรายละเอียดการใช้จ่ายเงินโดยฝ่ายการเงินและบัญชี
4. รวบรวมข้อมูลที่ทำมาให้เป็นหมวดหมู่

ผลที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลที่เป็นหมวดหมู่

ปัญหาและอุปสรรค

1. ทีมวิจัยที่มาร่วมส่วนมากเป็นผู้สูงวัย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลต้องใช้เวลามาก

บทเรียนที่ได้

1. ทีมวิจัยละเอียดหน้าที่ของตนเอง ไม่มีการจดบันทึก ไม่ศึกษาวัตถุประสงค์การทำวิจัยมาล่วงหน้า ทำให้บางส่วนไม่เข้าใจและคิดตามประเด็นไม่ทัน
2. ทีมวิจัยที่เป็นผู้สูงวัย อาจทำงานได้ล่าช้า แต่ก็มีภาวะกระตือรือร้นในการทำงานและสามารถทำงานร่วมกันได้ดี
3. หัวหน้าทีมวิจัยต้องเป็นหลักอย่างมากในการที่จะนำพาทีมสู่ความสำเร็จในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ดังนั้นหัวหน้าทีมจะต้องอดทน และมีเทคนิคในการประสาน กระตุ้นเพื่อร่วมทีมให้มีแรงใจที่จะร่วมกันทำงานให้สำเร็จ

3 ประชุมทีมเตรียมนำเสนอ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจะนำเสนอในงานในวันที่ 23 ธันวาคม 2555

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประสานทีมวิจัย
2. หัวหน้าโครงการแจ้งวัตถุประสงค์ในการประชุม
3. ทบทวนการประชุมทุกครั้งที่ผ่านมาโดยฝ่ายเลขา
4. ชี้แจงรายละเอียดการใช้จ่ายเงินโดยฝ่ายการเงินและบัญชี
5. รวบรวมและทบทวนงานที่ทำมาทั้งหมดแล้วนำมาสรุปโดยคร่าว
6. มอบหมายให้ฝ่ายวิชาการจัดทำงานที่จะนำเสนอ

ผลที่ได้รับ

1. ได้ประเด็นที่จะนำเสนอ
2. ได้ทราบถึงข้อมูลที่ผ่านมาทั้งหมด

ปัญหาและอุปสรรค

1. สมาชิกทีมวิจัยมาเข้าร่วมไม่ครบ
2. ที่เป็นเยาวชนมาเข้าร่วมน้อย
3. ทีมวิจัยบางส่วนไม่ทราบถึงข้อมูลที่มีอยู่
4. การขาดการจัดประชุมเป็นเวลานานทำให้ขาดความต่อเนื่องในด้านของข้อมูล และความเข้าใจงานในหน้าที่ของทีมวิจัยเอง

บทเรียนที่ได้

1. การทบทวนความเข้าใจโครงการวิจัย กิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมแต่ละครั้งจะต้องทำอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะสร้างความเข้าใจการทำงานให้มากขึ้น
2. ทีมวิจัยต้องเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูลและตัวเองให้มากกว่าที่เป็นอยู่
3. การจัดประชุมต่อเนื่องเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

3.4.จัดเวทีนำเสนอข้อมูลสู่ชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันโดยการวิเคราะห์ข้อมูล แลกเปลี่ยนวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

- ชาวบ้าน 40 ครั้วเรือน
- นักวิจัย 10 คน
- ที่ปรึกษา 3 คน
- พี่เลี้ยง 2 คน
- จำนวน 15 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. จัดเวทีนำเสนอข้อมูล
2. นักวิจัยนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน
5. วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน
6. สรุปผลการนำเสนอข้อมูล

ผลที่ได้รับ

1. ชุมชนได้ร่วมรับรู้และเข้าใจในโครงการในมากขึ้น
2. ได้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจมากขึ้น
3. ได้แนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้
 - 3.1 กิจกรรมเพื่อลดรายจ่าย
 - ลดการซื้อขนมขบเคี้ยว อาหารที่ไม่มีประโยชน์หรือเกินความจำเป็น
 - ลดการซื้อเครื่องประดับ ค่าอินเทอร์เน็ต ใช้จักรยานในการเดินทาง เป็นต้น
 - 3.2 กิจกรรมเพื่อสร้างรายได้โดยการฝึกอาชีพให้กับเยาวชน
 - การทำขนมนางเล็ด ทองม้วน ครองแครง
 - การทำตะกร้าจากฟางเหนียว
 - รวมทำกิจกรรมกับกลุ่มแม่บ้าน เช่น ปลุกผัก ปักผ้าต้นไม้ เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่

3.5 การปฏิบัติการพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชน

กิจกรรมกลุ่ม “ปั่นจักรยาน”

ปัญหาและอุปสรรค

1. มีผู้เข้าร่วมประชุมน้อย
2. เยาวชนส่วนมากเดินทางไปกรุงเทพเพื่อทำงานในช่วงปิดภาคเรียน
3. ทีมวิจัยเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูลไม่ดีเนื้อหาไม่กระชับและไม่ครอบคลุมในทุกด้านที่ต้องนำเสนอ ทำให้ชุมชนเข้าใจในสิ่งที่งานวิจัยทำได้ไม่ชัดเจน
4. ผู้ที่เตรียมข้อมูลและผู้นำเสนอไม่นำข้อมูลมาซักซ้อมก่อน ทำให้ผู้นำเสนอได้ไม่ดีเท่าที่ควร

บทเรียนที่ได้

1. การประสานงานเป็นเรื่องที่ยังต้องปรับปรุง
2. ต้องมีการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเสมอ
3. ทีมผู้ใหญ่ต้องปรับเวลาเข้าหาเยาวชนให้ได้
4. ต้องประสานงานเพื่อให้เยาวชนให้ความร่วมมือมากกว่าที่เป็นอยู่
5. จากข้อมูลที่ได้มา ทำให้ทราบได้ว่าปัญหาที่เราคิดเป็นของเยาวชน แท้จริงเป็นปัญหาผู้ใหญ่เองที่มองข้ามไป เช่น เมื่อลูกอยากได้โทรศัพท์รุ่นใหม่เหมือนเพื่อน พ่อแม่ก็ไม่เคยชี้แจงเหตุผลให้ลูกเข้าใจถึงสภาพทางการเงินที่แท้จริงให้ลูกรับรู้

ฝึกปฏิบัติวิธีการผลิตให้กับลูกหลาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเยาวชนจะได้สัมผัสและปฏิบัติจริงต่อการผลิตอาหารที่ปลอดภัยกินเอง
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตร่วมกัน

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน
- เยาวชน 15 คน
- พี่เลี้ยง 2 คน
- จำนวน 27 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมวางแผน, แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
2. แบ่งกิจกรรมเป็น 3 ฐาน
 - ปุ๋ย
 - ผักสวนครัว
 - นาไร่
3. เตรียมอุปกรณ์และสถานที่
4. ประชาสัมพันธ์ภายในหมู่บ้าน
5. เตรียมกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมอบรม

ผลที่ได้รับ

1. ฐานปุ๋ย
 - ทำปุ๋ยแห้ง
 - ทำปุ๋ยน้ำ
2. ฐานผักสวนครัว
 - ทำแปลง, ปลูผัก(5แปลง แบ่งกลุ่มรับผิดชอบ)
3. ฐานนาไร่
 - เตรียมดิน, วิธีการปลูก, ลงแขกหยอดหญ้า

ปัญหาและอุปสรรค

1. กลุ่มเป้าหมายมาไม่ครบ มีสาเหตุดังนี้
 - เรียนพิเศษ
 - หารายได้พิเศษ
 - เทียวงานประเพณีบุญบั้งไฟ
 - ไม่ให้ความสนใจ

2. การประสานงาน

- ผู้ปกครองทำนา,ติดธุระ
- ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมบางส่วนเพราะการสื่อสารที่ไม่เข้าใจ
- ขาดการประสานงานจากเยาวชน ผู้ปกครอง

3. สภาพอากาศ

- ฝนตกทำให้กิจกรรมดำเนินช้าทำให้มีการตัดกิจกรรมบางส่วนออกไป

บทเรียนที่ได้

1. เรียนรู้วิธีการทำนาไร่
2. การเรียนรู้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 วัย
3. เรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก(น้ำ,แห้ง)และการทำผักสวนครัว
4. สร้างความเข้มแข็ง การเรียนรู้ เป็นครอบครัว
5. การทำงานร่วมกับเยาวชนมีความสุข สนุกสนาน

ส่งเสริมการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนและปริมณฑลบุรีรัมย์ เรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชน
2. รู้จักวางแผนการทำงานร่วมกัน
3. การทำงานเพื่อส่วนรวม

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน
- เยาวชน 20 คน
- พี่เลี้ยง 2 คน
- จำนวน 32 คน

ตารางดำเนินกิจกรรม

เวลาในการดำเนินกิจกรรม	กิจกรรม	อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
08.30-09.00 น.	รับลงทะเบียนแจกป้ายชื่อ	สมุด ปากา ดินสอ ป้ายชื่อ	ยุพดี สุวนันท์
09.00-09.30 น.	นันทนาการ(ละลายพฤติกรรม)	กลอง ไม้ค้	สุวนันท์ ยุพดี ชไมพร ทศวรรณ
09.30-09.50 น.	วิทยากรขบวนการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการลงแปลงปลูกข้าว	ไม้ค้	พ่อวิชัย
09.50-12.00 น.	ลงแปลงปลูกข้าว-กำจัดวัชพืช	จอบ เสียม คราด	ทีมงานวิจัยและเยาวชนทุกคน
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหาร		วรรณดี นันทิยา
13.00-14.00 น.	เข้าฐานฝึกปฏิบัติ-แบ่งกลุ่มเข้าฐานออกเป็น 3 กลุ่ม 1.ฐานสบู 2.ฐานน้ำยา เอนกประสงค์ 3.ฐานแชมพู	ถัง น้ำดำ น้ำหมัก ไม้พาย N-70 มะกรูด ดอกอัญชัน ใบหมี ผ้า ขาวบาง เครื่องปั้น ชุดครีมอาบน้ำ ชุด แชมพู ชุดสบู่ บรรจุ ภัณฑ์ พิมพ์แบบ	นันทิยา วรรณคดี เหมือนจันทร์
14.00-15.00 น.	-เยาวชนนำเสนอผลงานผลิตภัณฑ์และความรู้จากแต่ละฐาน-สรุปสิ่งที่เยาวชนได้รับ	ไม้ค้ แผ่นงาน	พ่อวิชัย สุวนันท์ ยุพดี ชไมพร ทศวรรณ

	-วิทยากรขบวนการ กล่าวสรุปและปิด		
--	------------------------------------	--	--

วิธีการดำเนินงาน

1. ลงทะเบียนพร้อมแจกป้ายชื่อผู้ร่วมกิจกรรม
2. ละลายพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการผ่อนคลาย
3. วิทยากรขบวนการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการลงแปลงข้าว ขั้นตอนการดูแล
4. ทุกคนช่วยกันกำจัดวัชพืชในแปลงข้าว พร้อมทั้งทำความสะอาดรอบๆบริเวณ
5. ลงฐานฝึกปฏิบัติ โดยแบ่งฐานงานปฏิบัติไว้ 3 ฐาน ดังนี้
 - ทำน้ายาเอนกประสงค์สูตรบำบัดน้ำเสีย
 - ทำสบู่อ่อนจากฟักข้าว
 - ทำยาสระผมจากมะกรูดและอัญชัญ
6. สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและวางแผนดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลที่ได้รับ

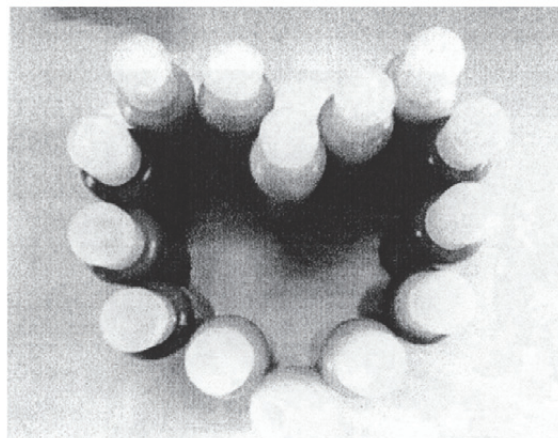
1. ได้รู้จักสรรพคุณของสมุนไพรในท้องถิ่นและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์
2. รู้จักวิธีการ/ขั้นตอนการผลิต ยาเอนกประสงค์, สบู่อ่อน, ยาสระผม ที่ปลอดภัยใช้เอง
3. เยาวชนได้รู้จักคิดประเด็นในการนำเสนอความรู้ที่ได้ด้วยตนเอง

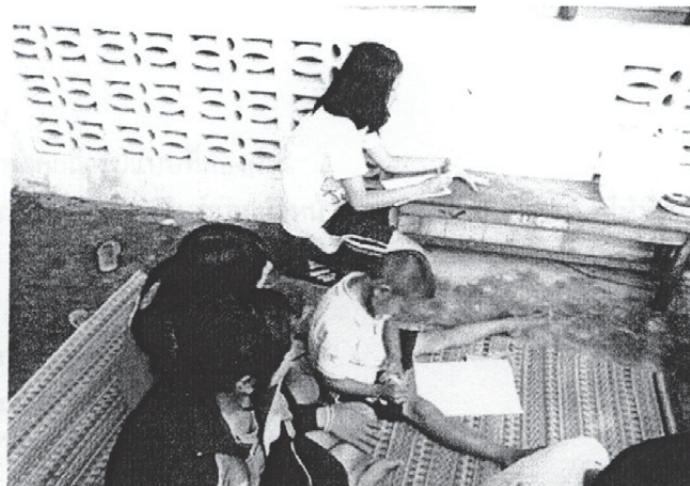
ปัญหาและอุปสรรค

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าเป้าหมาย
2. เริ่มกิจกรรมได้ช้ากว่าเวลาที่กำหนด
3. สภาพอากาศที่ร้อนมากทำให้ทำงานได้ช้า

ประชุมทีม เตรียมค่ายสัมพันธ์ฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดวัน/เวลา/สถานที่เข้าค่ายฯ
2. กำหนดรูปแบบพร้อมทั้งเนื้อหาของการเข้าค่าย
3. กำหนดงบประมาณพร้อมทั้งผู้รับผิดชอบในส่วนต่างๆ

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน
- เยาวชน 5 คน
- พี่เลี้ยง 2 คน

- จำนวน 17 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมทีมเพื่อพูดคุยถึงรูปแบบที่ต้องการ
2. ผอ.ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติกาสินธุ์และหัวหน้าโครงการได้เสนอรูปแบบให้ทีมดู.

ผลที่ได้รับ

1. ได้วัน/เวลา/สถานที่เข้าค่ายฯ
2. ได้รูปแบบพร้อมทั้งเนื้อหาของการเข้าค่าย
3. ได้งบประมาณ(โดยคร่าว) พร้อมทั้งผู้รับผิดชอบในส่วนต่างๆ

ปัญหาและอุปสรรค

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ทราบว่าต้องทำอย่างไรให้งานล่าช้า.

วันที่	กิจกรรม	วิทยากร	วัสดุ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
01/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
02/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
03/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
04/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
05/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
06/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
07/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
08/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
09/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
10/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
11/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
12/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
13/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
14/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
15/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
16/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
17/05/2561	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี

ตารางกิจกรรมเข้าค่าย

วันที่	กิจกรรม	วิทยากร	วัสดุ/อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
2	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี
3	เตรียมสถานที่	นายสมชาย ใจดี	ไม้, ไม้, ไม้	10,000	นายสมชาย ใจดี

- เยาวชน 30 คน
- พี่เลี้ยง 2 คน
- จำนวน 42 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. กำหนดวันเวลาเข้าค่ายและประสานสถานที่เข้าค่าย
2. ประสานผู้ปกครอง เด็กเยาวชน โรงเรียน โดยแจ้งขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรและประสานวิทยากรเยาวชน
3. เตรียมหลักสูตร+ตารางกิจกรรมเข้าค่าย
4. แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสำหรับทีมวิจัย
5. ทำการเข้าค่ายเยาวชน

ผลที่ได้รับ

1. เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออก / กล้าคิด / กล้านำเสนอ
2. ผู้ปกครองกับเยาวชน มีความสัมพันธ์ในทางที่ดีขึ้น เช่น สนทนากันมากขึ้น เข้าใจกัน รับฟัง และรู้ถึงความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งมากขึ้น รักกันมากขึ้น(ได้กอดลูก)
3. เยาวชนกล้าปรึกษาและพูดคุยเรื่องราวต่างๆกับผู้ปกครองได้มากขึ้น
4. รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ในการทำงานที่มีคนต่างวัย
5. ผู้ปกครองพร้อมรับฟังและให้โอกาสกับเยาวชนได้ร่วมทั้งชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา
6. เยาวชนรู้จักวางแผนในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งสามารถนำกิจกรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน
7. เยาวชนและผู้ปกครองได้เรียนรู้ผลกระทบจากพฤติกรรมการใช้บริโภคนิยมและนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
8. ได้ข้อคิด จากการดูสื่อ”สวาท” คือ ความกตัญญู ต่อผู้ปกครอง/ผู้มีพระคุณ/ชุมชนการให้อภัยช่วยเหลือผู้อื่น / ความอดทน / ขยันหมั่นเพียร
9. ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในอดีต / ฝึกปฏิบัติและนำมาใช้ในชีวิตครอบครัว+ชุมชนได้
10. เด็กเยาวชนและผู้ปกครอง ได้รู้จัก ชนิด+ประโยชน์การใช้สอยของสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติมากขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าเป้าหมาย
2. การค้างคืนทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่สะดวกเข้าร่วม

ตารางปฏิบัติงานค่ายสัมพันธ์

วัน	เวลา	กิจกรรม	วิธีการ
วันที่ หนึ่ง		ลงทะเบียน	-รับลงทะเบียน -แจกป้ายชื่อ,สมุด,ปากกา
		พิธีเปิด	-ประธานเข้าแทนพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระ

			รัตนตรัย -ประธานโครงการกล่าวรายงานความเป็นมาของโครงการ -ประธานกล่าวให้โอวาทและกล่าวเปิดค่าย
		ละลายพฤติกรรม	เกมส์/เพลง
		กลุ่มสัมพันธ์	แบ่งกลุ่มสี่,รับผ้าพันคอ โจทย์งาน สมาชิกกลุ่มสี่แนะนำชื่อ นำเสนองาน
		รับประทานอาหาร กลางวัน	กล่าววบทพิจารณาบนโต๊ะอาหาร รับประทานอาหาร
		สำรวจทรัพยากร	กลุ่มสี่เดินสำรวจทรัพยากรภายในศูนย์ฯและ ร่วมกันบันทึกข้อมูล ดิน, น้ำ, ป่า
		สรุปข้อมูลทรัพยากร	กลุ่มสี่จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใน แต่ละด้าน ด้านพอยู่ ด้านพอกิน ด้านพอใช้
		เคารพธงชาติ รับประทานอาหารเย็น	
		สนทนาการ	เกมส์/เพลง
		นำเสนองาน	กลุ่มสี่นำเสนอข้อมูลที่ได้มาทั้ง 3 ด้าน
		สรุปเพิ่มเติม	ผอ.ศูนย์ฯสรุปเพิ่มเติม/แลกเปลี่ยนข้อมูลเบื้องต้น
		สื่อ	เปิดสื่อ”องค์ราชันย์กับความเป็นมาของเศรษฐกิจ พอเพียง”
วันที่ สอง		พัฒนากาย/ใจ	ออกกำลังกาย
		น้ำเพื่อสุขภาพ	น้ำข้าวกล้อง
		เคารพธงชาติ รับประทานอาหารเช้า	เข้าแถวเคารพธงชาติ
		สนทนาการ	เกมส์/เพลง
		หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ผอ.ศูนย์ฯบรรยายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
		โจทย์งาน - ครอบครั้วและชุมชน ของท่านได้นำเศรษฐกิจ	

		พอเพียงมาใช้ในเรื่อง อะไรบ้าง - ท่านจะนำเศรษฐกิจ พอเพียง มาปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันของ ครอบครัวได้อย่างไร บ้าง	
		เรียนรู้วิถีพอเพียง - คนรักแม่ธรณี - คนไร้สาร - คนรักแม่โพสพ	
		- คนรักป่า - คนรักสุขภาพ - คนเอาถ่าน	
		วิถีพอเพียงชุมชน	
		ครอบครัวสัมพันธ์	
วันที่ สาม		พัฒนากาย/ใจ	ออกกำลังกาย
		น้ำเพื่อสุขภาพ	คลอโรฟิลล์
		แผนพึ่งตนเองระดับ ครัวเรือน	คัดเลือกกิจกรรม <u>พึ่งตนเองระดับครอบครัว</u> ปลูกพืชผักสวนครัว / ทำน้ำยาเอนกประสงค์ น้ำสมุนไพร(ผักขาว) / ปุ๋ยหมักแห้ง / ปุ๋ยน้ำ(น้ำ พ่/น้ำแม่) สมุนไพรป้องกัน/กำจัดแมลง <u>พึ่งพากันเป็นกลุ่ม</u> ดินระเบิด / ทำร่อนน้ำ / ฝายชะลอน้ำ / ปลูกป่า เพาะเห็ดจากฟางข้าว
		ออมความดี	วิทยากรบรรยาย ความดีที่ทำได้มีอะไรบ้าง เช่น - ทำงานบ้าน / ประหยัดค่าใช้จ่าย / ทำกิจวัตร ประจำวันส่วนตัวโดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองต้องคอย บอก - บันทึกกิจกรรมเป็นสมุดออมความดีทุกวันเริ่ม 17/10/56
		รับวุฒิบัตร เดินทางกลับ	- รับวุฒิบัตร ต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์

		สรุปผลการเข้าค่าย	คณะกรรมการ
--	--	-------------------	------------

กิจกรรมออมความดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อมอบสมุดออมความดี
2. วางแผนการในเรื่องการบันทึกความดี
3. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่คิดว่าจะน่าจะเป็นความดี

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน
- เยาวชน 20 คน

- จำนวน 20 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมทีมพร้อมเด็กและเยาวชน
2. มอบสมุดออมความดี
3. พูดคุยและยกตัวอย่างกิจกรรมความดี
4. ให้เด็กและเยาวชนเสนอว่ากิจกรรมใดที่คิดว่าจะน่าจะเป็นความดี
5. มอบหมายบันทึกกิจกรรมลงในสมุดออมความดีทุกวัน เริ่ม 17/10/56
6. สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและวางแผนดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลที่ได้รับ

1. เด็กและเยาวชนได้สมุดออมความดี
2. ได้ตัวอย่างกิจกรรมใดที่คิดว่าจะน่าจะเป็นความดี เช่น
 - ทำงานบ้านช่วยพ่อแม่ เช่น กวาดบ้าน/ล้างจาน
 - ดูแลน้อง
 - ใช้เวลาเล่นเกมให้น้อยลง
 - ใช้จักรยานแทนมอเตอร์ไซด์ในการเดินทางในหมู่บ้าน
 - พูดคุยกับเพื่อนทางโทรศัพท์ให้น้อย
 - ทำกิจวัตรประจำวันส่วนตัวโดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองต้องคอยบอก

ปัญหาและอุปสรรค

1. ทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมน้อย
2. ทีมที่เป็นเยาวชนมีภาระในการเรียน

3.6 สรุปบทเรียนผลการวิจัย

วัตถุประสงค์

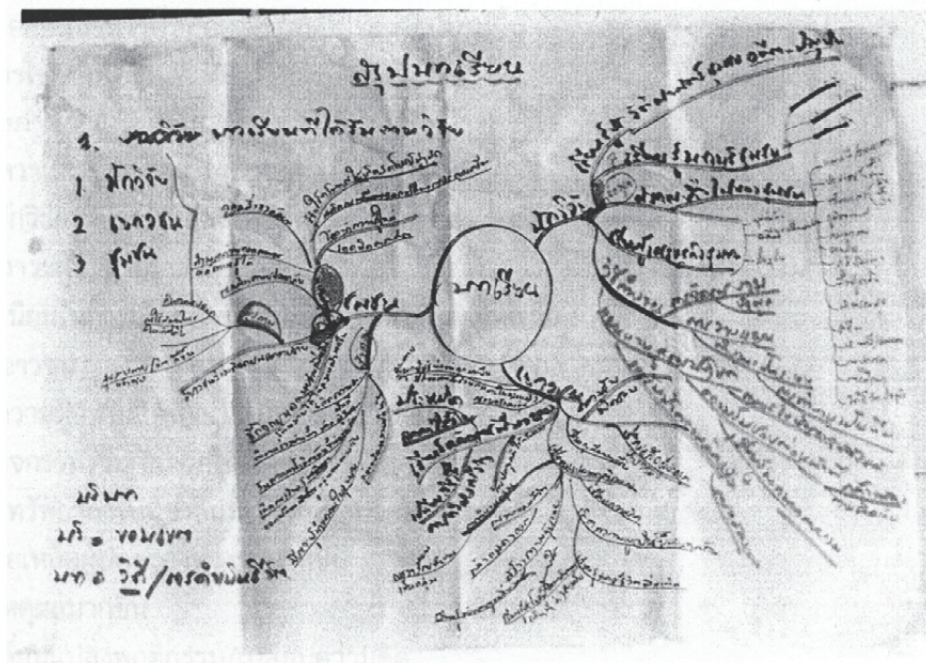
1. สรุปบทเรียน
2. เพื่อพูดคุยถึงกิจกรรมต่างๆที่ผ่านมาได้รับทราบร่วมกัน

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน
- เยาวชน 5 คน
- ที่ปรึกษา 3 คน
- พี่เลี้ยง 2 คน
- จำนวน 20 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมทีม
2. แยกบทเรียนที่ได้เป็น 3 ส่วน คือ
 - นักวิจัย
 - เยาวชน
 - ชุมชน
3. ทุกคนแสดงความคิดเห็นของตนเอง

ผลที่ได้รับ

1. นักวิจัย

1.1 ทราบข้อมูลในชุมชน

1.2 วิธีการทำงาน

- การจัดการงานข้อมูล
- การวางแผนการทำงานเป็นระบบ
- การทำงานเป็นทีม
- ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- ทำแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติ
- การแก้ไขปัญหา/อุปสรรค
- การรับฟังความคิดเห็น
- กล้าแสดงความคิด

2. ชุมชน

- กล้าคิด กล้าแสดงออกมากขึ้น
- รู้จักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด
- ดูแลสิ่งแวดล้อม
- ได้รับความรู้ใหม่ๆ
- เทคนิคการผลิต
- สามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีได้
- ผลิตอาหารแบบปลอดภัยได้
- มีกิจกรรมลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ เช่น ทำยาสระผมใช้เอง
- เลือกกินอาหารที่ปลอดภัยและมีประโยชน์มากขึ้น
- การใช้สมุนไพรในท้องถิ่น
- สุขภาพกาย/ใจดีขึ้น
- มีความสามัคคีและผูกพันมากขึ้น
- รู้จักวิธีการทำงาน/แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนต่างวัยได้ดีขึ้น
- มีภาวะผู้นำมากขึ้น
- คำนึงในการเลือกการเรียน/การประกอบอาชีพเปลี่ยนไป

3. เยาวชน

- มีความผูกพันกับพ่อแม่/ผู้ปกครองมากขึ้น
- มีกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว/อบอุ่นมากขึ้น
- นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น
- ช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานมากขึ้น
- มีเหตุผลมากขึ้น
- เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม/เปลี่ยนความคิด
- มีการทำงานเป็นกลุ่ม/การวางแผน/การสร้างความคุ้นเคย
- เรียนรู้ทักษะการดูแลสิ่งแวดล้อม

- เรียนรู้ทรัพยากร (ดิน/น้ำ/ป่า) มากขึ้น
- ได้เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตเพิ่มเติม

ปัญหาและอุปสรรค

1. ทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมน้อย การแสดงความคิดเห็นมีน้อย
2. ทีมที่เป็นเยาวชนมาแสดงความคิดเห็นน้อย

บทเรียนที่ได้

1. ทีมงานเข้าร่วมประชุมน้อย
2. มีการพูดคุยกันในทีมเพื่อเพิ่มความมั่นใจ ว่าทุกความคิดเห็นไม่มีผิด ขอให้กล้าพูดออกมา เพื่อนๆก็จะทราบถึงความคิดได้
3. สิ่งต่างๆที่ได้ส่วนมากเป็นความคิดเห็นของผู้ใหญ่

3.7 สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. จัดงานผลการดำเนินงานวิจัย
2. นำเสนองานวิจัยที่ทำมาทั้งให้ชุมชนได้รับรู้และเข้าใจมากขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย

- นักวิจัย 10 คน
- เยาวชน 10 คน
- ที่ปรึกษา 2 คน
- พี่เลี้ยง 2 คน
- จำนวน 24 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมทีมพูดคุยถึงรูปแบบการจัดงาน

ผลที่ได้รับ

1. รูปแบบการจัดงานด้านวิชาการ
 - ชื่องานวิจัย
 - ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล
 - วัตถุประสงค์
 - กรอบแนวคิดงานวิจัย
 - เป้าหมาย
 - ผลที่คาดว่าจะได้รับ
 - ผลการดำเนินงาน
2. การเชิดชูเกียรติ
 - 2.1 เยาวชน
 - ใบประกาศเยาวชนเป็นรายคน
 - 2.2 ครอบครัว
 - ครอบครัว(ใบประกาศครอบครัว บ้านเลขที่)
3. กิจกรรม
 - 3.1 ฟังตนเอง
 - ปลุกผัก
 - ทำบุญ

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยน

4.1 ระบบเศรษฐกิจบ้านสองห้องตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ว่าด้วยพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจชุมชนบ้านสองห้องจากการทำการเก็บข้อมูลจากประชากรกว่า 50 คนในชุมชน โดยแยกกลุ่มเป้าหมายเป็น 3 กลุ่ม

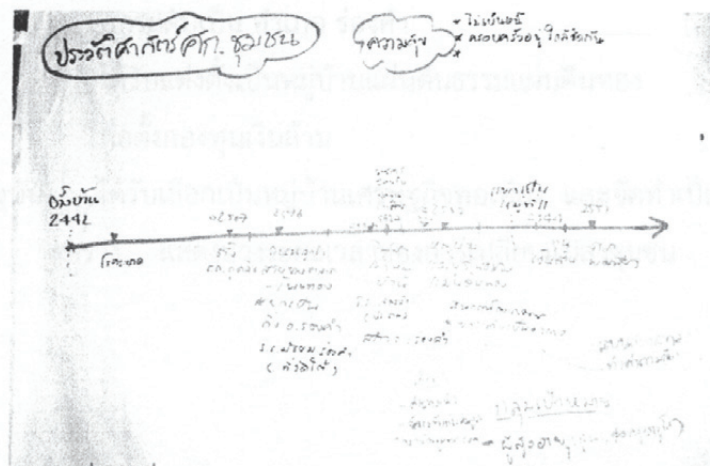
- 1.กลุ่มผู้สูงอายุ
- 2.กลุ่มวัยกลางคน
- 3.กลุ่มเด็กและเยาวชน

โดยการจัดเวทีใหญ่เพื่อเก็บข้อมูลรวมกันทั้ง 3 กลุ่ม ทำให้ได้ข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ได้เตรียมไว้มาแต่ยังมีบางประเด็นที่ยังขาดอยู่จึงได้จัดเวทีเก็บข้อมูลซ้ำ โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่มและแบ่งทีมวิจัยออกเป็นทีมเช่นกันในประเด็นคำถามที่ต่างกันไปเพื่อให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายเองรวมถึง

คำถามในประเด็นที่ยังขาดข้อมูลอยู่

ผลจากการเก็บข้อมูลดังกล่าว พอที่จะสรุปข้อมูลให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจชุมชนบ้านสองห้อง โดยแบ่งช่วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญออกได้เป็น 4 ยุค ดังนี้

- 1.ยุคก่อตั้งหมู่บ้าน
- 2.ยุคเปลี่ยนแปลงหมู่บ้าน
- 3.ยุคปัจจุบัน
- 4.ยุคที่นำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชน

ชุมชนบ้านสองห้อง ได้ก่อตั้งมากกว่าร้อยปี เดิมวิถีการดำเนินชีวิต มีการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง พึ่งพาธรรมชาติ ไม่มีการแก่งแย่งแข่งขัน ต่อมาวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่น การเปลี่ยนแปลงตามนโยบายทางเศรษฐกิจของภาครัฐ ทำให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประเทศ เช่น การสร้างถนน ไฟฟ้า การนำสารเคมีเข้ามาใช้ทางการเกษตร การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนบ้านสองห้องเองและกระทบต่อผู้คนต่างชุมชนที่ได้เข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งด้านสุขภาพ และรวมถึง สิ่งแวดล้อม

ปี (พ.ศ.)	สิ่งก่อสร้างต่างๆ
ประมาณ พ.ศ.2400	เริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน ในที่สวนของตานู ที่ หนีไปตั้งบ้านเรือนที่บ้านเหล่าอ้อย มอบให้สร้างวัด มีเนื้อที่ 4 ไร่
ปี พ.ศ.2414	วัดสองห้องสร้างเมื่อวันที่ ๔ ๖ ค่ำ ปีมะแม ตรีก ร.ศ. ๙0 จ.ศ.๑๒๓๓ ตรงกับวันพุธที่ 10 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2414 โดยมีพระขันตี ขนดีโก เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก
ประมาณ ปี พ.ศ. 2507	สร้างโรงเรียนกุดลิง
ปี พ.ศ. 2508	ชาวบ้านซื้อที่ดินของนาย เคนลา พัฒนา ที่ติดกับวัดด้านทิศตะวันออกเนื้อที่ 4 ไร่ และขอขยายจากชาวบ้านทางด้านทิศเหนืออีก 1 ไร่ 3 งาน 50 ตารางวา ปัจจุบันวัดมีเนื้อที่ 9 ไร่ 3 งาน 50 ตารางวา
ปี พ.ศ. 2515	เบิกถนน ถนนลูกรัง สาย ยางตลาด-โพนทอง
ปี พ.ศ. 2516	ยกระดับเป็นกิ่งอำเภอ ร่องคำ
ปี พ.ศ. 2521	ไฟฟ้าเริ่มเข้าหมู่บ้าน
ปี พ.ศ. 2523	ก่อตั้งโรงเรียนสองห้องราษฎร์บูรณะเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2523 เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปี พ.ศ. 2534	แยกหมู่บ้านเป็น หมู่ที่ 11 ทำให้บ้านสองห้องมี 2 หมู่ คือ หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 11
ปี พ.ศ. 2536	ยกระดับเป็น อำเภอ ร่องคำ
ปี พ.ศ. 2537	ได้รับแต่งตั้งเป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง
ปี พ.ศ. 2544	ก่อตั้งกองทุนเงินล้าน
ปี พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน	ได้รับเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตาราง แสดงช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงชุมชน

1.ยุคก่อตั้งหมู่บ้าน

ปี พ.ศ. 2442 หมู่บ้านสองห้องเริ่มก่อตั้ง แรกเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีครัวเรือนทั้งหมด 10 ครัวเรือน โดยมีนายอินทร์ พัทธยา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน ในที่สวนของตานู ที่หนีไปตั้งบ้านเรือนที่บ้านเหล้าอ้อยมอบให้สร้างวัด มีเนื้อที่ 4 ไร่

ปี พ.ศ. 2414 วัดสองห้องสร้างเมื่อวันที่ 4 - 6 ค่ำ ปีมะแม ตรีศก ร.ศ. 90 จ.ศ. 1233 ตรงกับวันพุธที่ 10 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2414 โดยมีพระขันตี ขันติโก เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก

ประมาณ ปี พ.ศ. 2507 สร้างโรงเรียนกุศลิ่ง เดิมนักเรียนในหมู่บ้านสองห้องได้เดินทางไปเรียนที่โรงเรียนด่านสองห้องวิทยาซึ่งนักเรียนบ้านสองห้อง บ้านด่านได้เรียนร่วมกัน ขณะนั้นนักเรียนบ้านสองห้องเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนด่านสองห้องวิทยาด้วยความลำบากเนื่องจากในฤดูฝนจะมีลำน้ำห้วยทรายเอ่อล้นท่วมถนนทำให้เป็นร่องน้ำลึก ประกอบกับสองข้างทางเป็นป่าละเมาะหนาทึบ อาจเป็นอันตรายสำหรับเด็กเล็กได้ ด้วยเหตุนี้บ้านสองห้องจึงขอแยกโรงเรียนใหม่มาตั้งที่บ้านสองห้องด้วยความร่วมมือของชาวบ้านและนายวิชัย บุญสมร ผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านในขณะ นายคุณ สายโรจน์ ผู้ใหญ่บ้านสองห้อง นายพุทธา เยาวเรศ ครูใหญ่โรงเรียนด่านสองห้องวิทยา ประธานกลุ่มฯ นายผาง เปานาเรียง หัวหน้าหมวดการศึกษากิ่งอำเภอร่องคำ นาย สินทร ศรีวาทา ครูโรงเรียนกุศลิ่งวิทยาคม พระครูสมุห์สมบุญ อินทสโร(พระครูอินทสโรภาส)เจ้าอาวาสวัดสองห้อง นายคุณ สายโรจน์ ได้ทำหนังสือขออนุมัติการใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์หนองเหล่าพ่อจันทร์ต่อสภาตำบลร่องคำ เพื่อปลูกสร้างอาคารเรียนชั่วคราว สภาตำบลร่องคำได้อนุมัติให้ใช้ที่ดินดังกล่าวได้ จึงได้อนุมัติจัดตั้งโรงเรียนต่อทางราชการตามลำดับ

วิถีชีวิต

วิถีชีวิตของผู้คนในสมัยก่อน หาอยู่หากินตามธรรมชาติ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีอาหารก็จะแบ่งปันให้ญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้านการทำนาของชาวบ้านไม่ได้มีการลงทุนคือทำในลักษณะการพึ่งตนในทุกขั้นตอน กล่าวคือมีการคัดพันธุ์ข้าวเอง ใช้ควายในการไถนา ดำนาเองเกี่ยวข้าวด้วยมือ หรือในขั้นตอนการดูแลก็ใช้ปุ๋ยจากมูลของสัตว์เลี้ยง ไม่มีการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง เด็ก มีโอกาสไปนา ไปไร่

สนุกสนาน ใกล้ชิดธรรมชาติ หากิน เรียนรู้จากธรรมชาติ

อาชีพ

ในอดีตนั้นการชาวบ้านสองห้องได้ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลักแต่ก็ไม่ได้ทำเพื่อขาย หากทำเพื่อเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน ถ้ามีพอจะเหลือบ้างก็เอาไว้เพื่อแลกเปลี่ยนกันภายในชุมชนทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน มีการปลูกฝ้ายเพื่อทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม ปลูกปอเพื่อทำเป็นเชือก ปลูกอ้อยเอาไว้ทำขนม รายได้ที่เหลือจะมีมาจากการเลี้ยงไหม(ใช้เสื่อยมือ) เหล้ากลั่นขาย ขายขนมที่ทำเอง เช่น ลอดช่อง รายได้จากการประกอบอาชีพต่างๆ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้โดยไม่เป็นหนี้ ทั้งนี้ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินมากนัก มีการปลูกพืชผักทำ

เพื่อการบริโภคในครัวเรือน ถ้ามีจำนวนกินไม่ทันก็จะแบ่งปันให้ญาติน้องหรือเพื่อนบ้าน
 บางส่วน อาจมีขายบ้าง เพื่อเป็นรายได้เสริม

การศึกษา

ในอดีตนั้นผู้คนจะเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากสิ่งรอบๆตัวจากธรรมชาติ จากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ความรู้ต่างๆได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ถ้าเป็นการเรียนหนังสือก็จะเป็นการเรียนกับพระที่วัดและบางส่วนบวชเรียนที่วัดซึ่งคนที่มีโอกาสได้เรียนก็จะเป็นผู้ชาย เดิมนักเรียนในหมู่บ้านสองห้องได้เดินทางไปเรียนที่โรงเรียนด้านสองห้องวิทยาซึ่งนักเรียนบ้านสองห้อง บ้านด้านใต้เรียนร่วมกัน ขณะนั้นนักเรียนบ้านสองห้องเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนด้านสองห้องวิทยาด้วยความลำบากเนื่องจากในฤดูฝนจะมีลำน้ำห้วยทรายเอ่อล้นท่วมถนนทำให้เป็นร่องน้ำลึก ประกอบกับสองข้างทางเป็นป่าละเมาะหนาทึบ อาจเป็นอันตรายสำหรับเด็กเล็กได้ ด้วยเหตุนี้บ้านสองห้องจึงขอแยกโรงเรียนใหม่มาตั้งที่บ้านสองห้องด้วยความร่วมมือของชาวบ้านและนายวิชัย บุญสม ผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านในขณะ นายคุณ สายโรจน์ ผู้ใหญ่บ้านสองห้อง นายพุทธา เยาวเรศ ครูใหญ่โรงเรียนด้านสองห้องวิทยา ประธานกลุ่มฯ นายผาง เปานาเรียง หัวหน้าหมวดการศึกษากิ่งอำเภอร่องคำ นาย สินทร ศรีวาทา ครูโรงเรียนกุดลิงวิทยาคม พระครูสมุทรสมบูรณ์ อินทสโร(พระครูอินทสโรภาส)เจ้าอาวาสวัดสองห้องนายคุณ สายโรจน์ ได้ทำหนังสือขออนุมัติการใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์หนองเหล่าพ่อจันทร์ต่อสภาตำบลร่องคำ เพื่อปลูกสร้างอาคารเรียนชั่วคราว สภาตำบลร่องคำได้อนุมัติให้ใช้ที่ดินดังกล่าวได้ จึงได้อนุมัติจัดตั้งโรงเรียนต่อทางราชการตามลำดับ

สภาพแวดล้อม(ทรัพยากร) ดิน น้ำ ป่า

วิถีชีวิตของผู้คนในสมัยก่อน หาอยู่หากินตามธรรมชาติ ในธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ พืชพันธุ์ธัญญาหาร สัตว์บก สัตว์น้ำมีจำนวนมาก ในอดีตไม่มีการใช้สารเคมีชนิดต่างๆ ทำให้ระบบนิเวศไม่ถูกทำลาย เช่น การปลูกพืชผักเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ถ้ามีจำนวนมากเกินไปกินไม่ทันก็จะแบ่งปันให้ญาติน้องหรือเพื่อนบ้านเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนซึ่งแตกต่างจากปัจจุบันที่มีการใช้สารเคมีชนิดต่างในชีวิตประจำวันเป็นจำนวนมาก ทำให้ปัจจุบันสัตว์บก สัตว์น้ำมีจำนวนลดลง หรือบางส่วนมีคนนำไปขายทำให้จำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว เน้นการซื้อขายเพื่อการบริโภค อาหารจากที่เคยหาได้ตามธรรมชาติมีจำนวนลดลงมาก เนื่องจากมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลายขาดความอุดมสมบูรณ์ พืชผักที่ปลูกได้ก็จะเน้นการขายเพื่อเป็นรายได้เสริม ผู้คนในอดีตให้ความสำคัญกับเรื่องการรักษาการอนุรักษ์ธรรมชาติมาก ทุกคนช่วยกันรักษาปรับปรุงฟื้นฟูกับทรัพยากรที่มีให้มีใช้ได้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้แหล่งน้ำที่มีใช้ในการอุปโภคบริโภคและใช้ในการทำการเกษตร การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทุกคนในชุมชนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ชุมชนกำหนด ในเรื่องที่ดินมีการจัดสรรปันส่วน

ทุกคนสามารถจับจองพื้นที่ได้ ยังไม่มีกฎหมายบังคับเหมือนในปัจจุบัน แต่ต้องปฏิบัติตามกฎของชุมชน

วิถีชีวิต ประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม (ในอดีต)

สิ่งหนึ่งที่สำคัญที่คนในชุมชนต่างพากันปฏิบัติยึดถือสืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเรียกว่า “ ฮีต 12 ครอง 14 ” คือ ในแต่ละเดือนจะมีงานบุญประเพณีต่างๆ เกิดขึ้น ซึ่งคนในชุมชนจะต้องปฏิบัติตามใน 1 ปี นี้จะงานบุญประเพณีครบตลอดทั้งปี ประเพณีเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งสิ้น มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากิน อาชีพ หรือเรื่องใกล้ตัวต่างๆ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง บุญต่างๆ จะเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในชุมชนช่วยเหลือกันเกื้อกูลกัน พบปะสังสรรค์กัน

ความรู้/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

ในอดีต ความรู้ต่างๆมีการถ่ายทอดกันมาจากปู่ตาตายาย มีการทำข้าวของใช้ใน ชีวิตประจำวัน เช่น การทำยาสีฟันจากเกลือ/ใบช่อย/ก้านช่อย/ใบฝรั่ง/ถ่านไฟ การทำยาสระผม จากน้ำข้าวข้าว/น้ำมะกรูด/ใบหมี การทอผ้า/สร้างก็ทอผ้าเอง ย้อมผ้าจากาบมะพร้าว/เปลือก มะพร้าว มีการทำอุปกรณ์ในการเกษตร เช่น สานแห ทำสวิง ต้มเกลือกินเอง ทำน้ำอ้อยเอง น้ำปลาเอง

ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

ในอดีตนั้นผู้คนในชุมชนมีความรักความสามัคคีกันช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมีความเคารพให้เกียรติกันและกัน ยกตัวอย่างเช่นถ้าหากผู้ใหญ่ซึ่งมีอายุมากกว่าได้ว่ากล่าว ตักเตือนในเรื่อ งใด ก็ ตา ม ผู้ที่อายุน้อยกว่าก็จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ แต่ในสมัยนี้เด็กๆก็ไม่ค่อยเชื่อฟังผู้ใหญ่เท่าไรเพราะเขารู้สึกว่าคนแก่ไม่ได้เรียนหนังสือมีความรู้เท่าเขา หากมีการจัดงานขึ้นในชุมชน เช่น งานบวช ทุกครอบครัวในชุมชนก็จะช่วยเหลือกัน เพื่อที่จะทำอาหาร ล้างถ้วยล้างชาม ไม่จำเป็นต้องใช้เงินจ้างคน มาทำอาหารเช่นในสมัยนี้

สาธารณสุข และภูมิปัญญาในการรักษา

ในอดีตการรักษาเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยจะใช้วิธีการรักษาด้วยยาสมุนไพร ไม่มีโรงพยาบาลเหมือนในปัจจุบันไม่มีหมอ มีแต่หมอธรรมตามหมู่บ้านเท่านั้นที่ใช้ความรู้ภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจาก บรรพบุรุษ เป็นการรักษาด้วยยาสมุนไพรทุกคนมีความเชื่อมั่นในตัวยาที่ใช้รักษาว่าใช้แล้วจะหายจริง แต่ในปัจจุบันเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการรักษา อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายมากมาย ซึ่งมีค่ากว่าว่า “หัวดีกว่ายา” หมายถึงผู้คนในสมัยปัจจุบันไม่มีความเชื่อในความรู้ภูมิปัญญาเดิมของบรรพบุรุษที่ใช้วิธีการรักษาด้วยยาสมุนไพร แต่ก็มีคนบางคนใช้วิธีการรักษาด้วยแพทย์สมัยใหม่ไม่หาย แต่เลือกเปลี่ยนไปใช้วิธีการแบบโบราณหายบ้างก็มี หรือไม่ก็ใช้วิธีการรักษาแบบผสมกันทั้งวิธีการรักษาด้วยแพทย์สมัยใหม่ และใช้ความรู้ภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษด้วยยาสมุนไพร

การปกครอง

ในอดีตการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน จะทำการยกมือเลือกและถือเอาผู้ได้คะแนนเสียงมากที่สุดเป็นผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีการซื้อเสียง ไม่มีการทะเลาะกัน และส่วนมากแล้วชาวบ้านในชุมชนก็จะเห็นพ้องต้องกันเลือกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นที่พึ่งพาของชาวบ้านได้ ปัญหาความขัดแย้งในชุมชนเองก็ไม่ค่อยมี หรือถ้าเกิดมีปัญหาความขัดแย้งขึ้นมา ก็สามารถจัดการได้ในชุมชน

เพราะมีการเคารพเชื่อฟังกัน ผู้ที่มีอาวุโสน้อยกว่าก็จะเชื่อฟังผู้ที่มีอาวุโสมากกว่า การอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบังคับแต่อย่างใด มีพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง และผู้นำชุมชน

ที่อยู่อาศัย

ในอดีตการสร้างบ้านหนึ่งหลังไม่จำเป็นต้องใช้เงิน เพราะว่าแรงงานมาจากความช่วยเหลือของเพื่อนบ้านญาติพี่น้องต่างคนต่างพึ่งพาอาศัยกัน คำว่าวัสดุต่างๆได้มาจากธรรมชาติ เช่น หลังคามุงด้วยหญ้าคา ฝาบ้านทำจากไม้ไผ่มาสานขัดแตะ นิยมบ้านไม้เพราะมีป่าไม้จำนวนมาก การสร้างบ้านในอดีตไม่มีการใช้ตะปูเพื่อยึดไม้แต่จะใช้ลิ่มไม้แทน

ด้านการคมนาคม

ถนนหนทางในสมัยก่อนนั้นเป็นทางดินทราย ทางเกวียน(เป็นทางดินไผ่) ไม่มีถนนคอนกรีต ไม่มีถนนลาดยาง การเดินทางส่วนใหญ่เดินทางด้วยเท้า

2.ยุคเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลง

หมู่บ้านสองห้องเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงประมาณตั้งแต่เริ่มมีถนนหนทางที่สะดวกสบาย มีไฟฟ้าเข้าถึงหมู่บ้าน มีการซื้อขายจากผู้คนต่างหมู่บ้านมากขึ้น จากที่ผลิตได้เองก็มีการซื้อหามากขึ้น มีสหกรณ์เกิดขึ้น ทำให้ชาวบ้านกู้ยืมเงินสหกรณ์มาใช้จ่าย และเริ่มเป็นหนี้ ปัจจุบันที่นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน พอจะสรุปได้ดังนี้

ถนน เส้นทางคมนาคม

ปีพ.ศ.2515 เริ่มมีการก่อสร้างถนนลูกรังถนนลูกรัง สาย ยางตลาด-โพนทองเข้าหมู่บ้าน สิ่งก็ตามมากับถนนที่สะดวกสบาย คือ มีการค้าขายเกิดขึ้น มีพ่อค้าจากต่างถิ่นนำสินค้าเข้าจำหน่ายแลกเปลี่ยนในหมู่บ้าน เช่น ของใช้ต่างๆ สบู่ ยาสีฟัน แป้ง น้ำมันก๊าด ฯลฯ

ปี พ.ศ. 2516 ยกกระต๊อบเป็นกิ่งอำเภอ ร่องคำ

ไฟฟ้า

ปีพ.ศ. 2521 เริ่มมีไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้าน และเริ่มมีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม โทรทัศน์ ตู้เย็น ทำให้ชาวบ้านมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในครัวเรือน ในอดีตการใช้ไฟมีเพียงแสงสว่างจากตะเกียงที่ใช้น้ำมันก๊าดเป็นเชื้อเพลิง จากแสงเทียน และจะใช้ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นจริงๆเท่านั้น

สหกรณ์นโยบายของภาครัฐ

ปีพ.ศ. 2523 แต่เมื่อสหกรณ์เข้ามา ชาวบ้านก็มีการกู้เงิน ซึ่งในความเป็นจริง จากการบอกเล่าของชาวบ้านเองก็ไม่ทราบว่าจะกู้เพื่อไปทำอะไร เจ้าหน้าที่ทางภาครัฐก็แนะนำให้ซื้อปุ๋ยมาใส่ในนาข้าวแล้วจะทำให้ได้ผลผลิตมากกว่าที่เคยทำอยู่ และยังมีการแนะนำเรื่องเรื่องอาชีพอื่นเพิ่มเติม เช่น เลี้ยง

สัตว์เพื่อจำหน่าย ชาวบ้านจึงพากันกู้เงิน ซึ่งไปจุดเริ่มของการมีหนี้สิน

จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เข้ามาดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของชาวบ้านสองห้องอย่างช้าๆ การเข้ามาของถนนทำให้ชาวบ้านเลิกทำของใช้เช่น ยาสระผม ยาสีฟัน เนื่องจากการซื้อใช้สะดวกสบายกว่า และการเข้ามาของไฟฟ้า นอกจากจะก่อให้เกิดค่าไฟฟ้าแล้วยังส่งผลต่อความคิดของชาวบ้านด้วย เช่น การโฆษณาถึงข้อดีของยาสระผมที่ผลิตมาจากโรงงานว่าจะดีกว่าที่เราทำใช้เองเป็นต้น ซึ่งความคิดนี้ก็คงไม่ใช่มีเฉพาะเรื่องของยาสระผมเท่านั้น การดูแลครอบครัวเอง ทำให้คนเรามีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย บางสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง ก็ถูกคนชนบทนำมาลอกเลียนแบบโดยไม่คิดถึงความ

เหมาะสมของบริบทชุมชนแต่อย่างใด

และอีกสิ่งหนึ่งซึ่งเข้ามาและมีผลกระทบต่อชีวิตของชาวบ้านเป็นอย่างมากคือนโยบายของภาครัฐที่เข้ามาในชุมชนบ้านสองห้องส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับวิถีชีวิตของผู้คนอย่างชัดเจน เช่นแต่ก่อนการทำนาของชาวบ้านไม่ได้มีการลงทุนคือทำในลักษณะการพึ่งตนในทุกขั้นตอน กล่าวคือมีการคัดพันธุ์ข้าวเอง ใช้ควายในการไถนา ดำนาเอง เกี่ยวข้าวด้วยมือหรือในขั้นตอนการดูแลก็ใช้ปุ๋ยจากมูลของสัตว์เลี้ยง ไม่มีการใช้สารเคมี ขั้นตอนการทำนาของชาวบ้านจากที่เคยพึ่งพาตนเองทุกขั้นตอนก็เปลี่ยนมาเป็นการพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่เข้ามาในยุคเริ่มต้นยังไม่ได้ส่งผลกระทบที่ชัดเจนมากนักหากแต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นการทำให้ชาวบ้านมีความเคยชินกับสิ่งใหม่โดยไม่ได้เห็นจะเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้วิถีชีวิตเดิมที่มีความสุขค่อยๆหายไปอย่างช้าๆ และสร้างพฤติกรรมใหม่ให้ชาวบ้านส่งผลให้เกิดสิ่งต่างอีกมากมายและอย่างรวดเร็วในยุคต่อมา

3. ยุคปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2523 ก่อตั้งโรงเรียนสองห้องราษฎร์บูรณะเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2523 เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การเกิดขึ้นอย่างจริงจังของการศึกษาส่งผลกระทบต่อผู้คนโดยทั่วไป ในด้านค่านิยมพ่อแม่ก็อยากให้บุตรมีอาชีพรับราชการ เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีหน้ามีตา มีผู้คนยกย่อง และโดยระบบของการศึกษาเองก็สอนให้คนเป็นคนเก่งมากกว่าการเป็นคนดี

ปี พ.ศ. 2534 แยกหมู่บ้านเป็น หมู่ที่ 11 ทำให้บ้านสองห้องมี 2 หมู่ คือ หมู่ที่ 5 และหมู่ที่

ปี พ.ศ. 2536 ยกกระต๊อบเป็น อำเภอ ร่องคำ

ปี พ.ศ. 2537 ได้รับแต่งตั้งเป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

ปี พ.ศ. 2544 ก่อตั้งกองทุนเงินล้าน

วิถีการชีวิต

การหลั่งไหลเข้ามาของสิ่งต่างๆ ทำให้วิถีการชีวิตในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้คนมุ่งเน้นการทำมาหาเงิน มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อจะได้มีรายได้เป็นเงิน แล้วนำเงินที่ได้มาซื้อสิ่งต่างๆ ในการอุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวัน เงินจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการดำรงชีวิตของคนปัจจุบัน หากรายได้ไม่มากพอจะใช้จ่ายก็ทำให้ต้องหยิบยืมเกิดเป็นหนี้สิน อาหารจากที่เคยหาได้ตามธรรมชาติมีจำนวนลดลงมาก เนื่องจากการใช้สารเคมีมาก ทำให้ระบบนิเวศน์ถูกทำลายขาดความ

อุดมสมบูรณ์พืชผักที่ปลูกได้ก็จะเน้นการขายเพื่อเป็นรายได้เสริมการทำนาในปัจจุบันมีการพึ่งพาปัจจัยภายนอกค่อนข้างมาก เช่นซื้อปุ๋ยยาเคมี จ้างคนดำนา จ้างคนเกี่ยวข้าว จึงต้องขายข้าวให้ได้เงินมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการทำนานั้นเอง

เดือน	อาชีพ
เดือน มกราคม	ปลูกผักสวนครัว
เดือน กุมภาพันธ์	- รับจ้างทั่วไป - รับเหมาก่อสร้าง - ขับรถแท็กซี่ - ค้าขาย - ธุรกิจส่วนตัว - จักสาน - ปลูกผัก - ปลูกมัน - ปลูกพริก - เลี้ยงสัตว์ - รับจ้างทอผ้า
เดือน มีนาคม	เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป
เดือน เมษายน	กลับมาเริ่มทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลัก
เดือน พฤษภาคม	เริ่มไถนา เตรียมแปลงเพื่อปลูกข้าว
เดือน มิถุนายน	เริ่มเพาะพันธุ์เมล็ดข้าว ชาวบ้านเรียกว่า ตกกล้า
เดือน กรกฎาคม	เริ่มดำนา
เดือน สิงหาคม	- รับเหมาก่อสร้าง - ค้าขาย - กิจกรรมส่วนตัว - เลี้ยงสัตว์ - รับจ้างทั่วไป
เดือน กันยายน	
เดือน ตุลาคม	เริ่มดูกาลเก็บเกี่ยวข้าว(ข้าวตอ)
เดือน พฤศจิกายน	เริ่มเก็บเกี่ยวข้าวนาปี

เดือน ธันวาคม

- ปลุกผัก
- เลี้ยงสัตว์
- รับจ้างทั่วไป
- ค้าขาย
- ขับแท็กซี่

ตารางแสดงการประกอบอาชีพของชาวบ้านสอง

ด้านที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันการสร้างบ้านหนึ่งหลังต้องใช้เงินจำนวนมาก เพราะค่าวัสดุก่อสร้างมีราคาแพงมาก ไม่จากที่เคยหาได้ก็ต้องซื้อซึ่งมีราคาสูงมาก อีกทั้งยังค่าแรงในการก่อสร้างก็มีราคาสูงด้วยเช่นกัน การทำบ้านเองก็อาจไม่ใช่เพียงเป็นที่อยู่อาศัย รูปแบบการสร้างเองอาจไม่เอื้อต่อการอยู่อาศัย หากเป็นค่านิยมในการรื้อสร้างทำให้เกิดค่าใช้จ่ายมากขึ้น

ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและชุมชน

ต่างคนต่างอยู่ความช่วยเหลือ การพึ่งพาอาศัยกันลดน้อยลงผู้คนเห็นแก่ตัวมากขึ้นนึกถึงแต่ผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับทะเลาะเบาะแว้งกัน ขาดความสามัคคี ต่างคนต่างอยู่ ไปรับจ้างไปทำงานต่างถิ่น ไม่ช่วยเหลือกัน มีแต่ใช้เงินจ้าง

ด้านการคมนาคม

นอกจากความสะดวกสบายจากเส้นทางการคมนาคมแล้ว สิ่งที่ตามมาคือค่าใช้จ่าย เพราะในสมัยปัจจุบันเป็นสมัยวัตถุนิยมทุกครอบครัวมีรถจักรยานยนต์ทุกบ้าน บางบ้านมีมากกว่า 1 คัน และในครอบครัวที่ค่อนข้างมีฐานะก็จะมีรถยนต์ใช้ น้ำมันที่ใช้ก็มีราคาแพง จึงทำให้เกิดรายจ่ายในการเดินทางค่อนข้างสูง

การศึกษา

การศึกษาในปัจจุบันมีแข่งขันกันสูง ค่าใช้จ่ายในการศึกษาก็มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว มีเรียนพิเศษตามค่านิยมหรือเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตัวของเด็กเองว่า หากตนไม่ได้เรียนพิเศษจะไม่สามารถสอบแข่งขันกับผู้ที่ได้เรียนพิเศษได้ หรือในบางรายก็เรียนเอาหน้าตา เอาฐานะ หรือเรียนตามความฝันของพ่อแม่ ที่ไม่สามารถเรียนได้ หรือหวังพึ่งลูกในอนาคต จะเห็นได้ว่าการศึกษาในปัจจุบันส่งผลให้เด็กเกิดความเครียดสูงมาก หากดูจากข่าว จะพบว่าเพียงแค่สอบ

ได้คะแนนต่ำกว่าที่เคยเพียงเล็กน้อยก็สามารถทำให้เด็กตัดสินใจทำร้ายตัวเอง บางครั้งอาจรุนแรงถึงเสียชีวิตเอารายได้มาช่วยครอบครัว พ่อแม่ส่งลูกเรียนสูงๆ อยากมีหน้ามีตา

ด้านสุขภาพ

ผู้คนนิยมเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งส่วนมากจะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง สาเหตุปัญหาขาดความรู้หรือความใส่ใจในการดูแลสุขภาพโรคที่เกิดจากนิสัยการบริโภค

ประเพณี วัฒนธรรม

ปัจจุบันรูปแบบการจัดงานบุญ ลงทุน ใช้เงินใช้จ่ายมาก แจกซอง จัดเอาหน้า มีการดื่มเหล้าในงานประเพณี เสพยา เสื่อมสุขภาพ สูญเสียรายได้ สูญเงิน

การปกครอง

ปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงมาก เลือกตั้งใช้เงิน ทำให้เกิดความขัดแย้งกันมากขึ้นและแตกความสามัคคีได้ง่าย

4. ยุคเศรษฐกิจพอเพียง

ปี พ.ศ. 2551 ปัจจุบันได้รับเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง ระบบทุนนิยม หรือกระแสบริโภคนิยมที่ไหลเข้ามาสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนชนบทโดยส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงไปจากวิถีการหาอยู่หากินและการทำมาหากินที่สามารถพึ่งตนเองได้ด้านปัจจัย 4 เป็นการซื้ออยู่ซื้อกิน จึงจำเป็นต้องหาเงินมากขึ้น เพื่อให้พอใช้จ่ายและสร้างฐานะของตัวเองและครอบครัว ต่างคนก็ต่างต้องเสียเวลาไปกับการทำงานหาเงินเป็นหลัก วิถีชีวิตที่เคยใกล้ชิดผูกพันของผู้คน ครอบครัวและเครือญาติที่เคยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน กลับห่างและมีช่องว่างมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นฐานรากสำคัญของสังคม

ปีพ.ศ. 2550 มีการตรวจเลือดหาสารเคมีตกค้างในร่างกายของสมาชิกในชุมชน ปรากฏว่า 94 %ของประชาชนในอำเภอร่องคำมีระดับผลเลือดที่อยู่ใน ระดับเสี่ยง จึงเป็นเหตุให้มีการรณรงค์ให้ประชาชนปลูกผักกินเอง และเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านสองห้องก็เช่นกันได้จัดทำนโยบาย ปลูกผักกินเอง และเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง จนกระทั่งได้กลายเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอ

ปี พ.ศ. 2551ปัจจุบันได้รับเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำเป็นศูนย์การ

เรียนรู้ จากการที่ได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้เองส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของบ้านสองห้องเป็นอย่างมาก ด้วยความร่วมมือร่วมแรงของคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาชุมชนอำเภอ มีการไปเรียนรู้และศึกษาดูงานในหลายพื้นที่ รวมเข้าอบรมเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติกาสินธุ์ในหลักสูตร “การพัฒนากิจกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง” และได้นำมาจัดการศูนย์เรียนรู้

ของชุมชนดังนี้

-ฐานเรียนรู้ที่ 1 ด้านลดรายจ่าย ศึกษาวิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำน้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า การปลูกผักปลอดสารพิษ อนุรักษ์พอเพียง

-ฐานเรียนรู้ที่ 2 ด้านเพิ่มรายได้ ศึกษาวิธีการเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเพาะเห็ดขอนขาวจากไม้มะม่วง

-ฐานเรียนรู้ที่ 3 ด้านทุนชุมชนและการออม ศึกษาวิธีการบริหารจัดการทุนชุมชน การจัดสวัสดิการชุมชน การสร้างงานสร้างอาชีพ

-ฐานเรียนรู้ที่ 4 ด้านการเรียนรู้ ศึกษาวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่น การละเล่นพื้นเมือง เครื่องมือในการประกอบอาชีพในสมัยโบราณ

-ฐานเรียนรู้ที่ 5 ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษาวิถีชุมชนกับการอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่า ด้วยศาสตร์พระราช จากภูผา..สู่มหานที อาทิเช่น ธนาคร แผลก..พืชมหัศจรรย์

การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ธนาครต้นไม้ ขึ้นชมความยิ่งใหญ่ของต้นไม้โบราณคู่บ้าน

-ฐานเรียนรู้ที่ 6 พลังงานทดแทน ศึกษาวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพึ่งตนเอง การเผาถ่านเพื่อใช้พลังงานทดแทน

-ฐานเรียนรู้ที่ ๗ ด้านสุขภาพ ศึกษาวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการดูแลและรักษาสุขภาพอย่างยั่งยืน การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน หมอเป่าและวิธีการรักษาแบบโบราณ

พัฒนาการหมู่บ้าน

พบว่าชุมชนมีวิถีชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.ด้านการลดรายจ่าย ได้แก่ ทุกครัวเรือนในชุมชนมีการปลูกพืชปลอดสารพิษ เพื่อการบริโภคในครัวเรือน และมีการถนอมรักษาให้คนในชุมชน ลด ละ เลิก อบายมุข ลดการสูบบุหรี่

2.ด้านการเพิ่มรายได้ ได้แก่ นอกจากอาชีพด้านการเกษตรที่อาชีพหลักแล้วนั้น ชุมชนยังมีการปลูกพืชปลอดสารพิษเพื่อขาย และมีการจัดตั้งกลุ่มปุ๋ยชีวภาพบ้านสองห้อง ผลิตปุ๋ยชีวภาพขาย ทำให้ทุกครัวเรือนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

3.ด้านการประหยัดและการออม ได้แก่ ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ระดับ ๓ และส่งเงินสัจจะอย่างสม่ำเสมอ และครัวเรือนมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อสามารถบ่งบอกรายรับรายจ่ายได้อย่างชัดเจน

4.ด้านการเรียนรู้ ได้แก่ ชุมชนได้ศึกษาดูงานด้านการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนิน

ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อน้อมนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต

5.ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่ ชุมชนมีการปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะและตามแนวถนนในหมู่บ้าน

บริเวณบ้าน และมีการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างการพังทลายของดิน ตลอดจนเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ

6.ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ได้แก่ มีการจัดตั้งสวัสดิการให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ จัดงานวันเด็ก

การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในของชุมชนนั้น ดูเหมือนยังไม่ได้มีการประเมินผลอย่างแท้จริงว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากกระแสภายนอกเอง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากของใช้ เช่น ค่าน้ำมัน เดินทาง เสื้อผ้า ค่าน้ำ ค่าไฟ โทรศัพท์ มือถือ บัตรเติมเงิน อื่นๆ ปรากฏการณ์ของการเป็นหนี้ เกิดขึ้น หนี้สินส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นนี้ ชาวบ้านสะท้อนว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากการลงทุนเพื่อการศึกษาบุตร ที่พ่อแม่หวังว่า เมื่อลูกเรียนจบมีงานทำจะกลับมาช่วยเหลือหรือกอบกู้ฐานะของครอบครัวได้ ผลที่เกิดขึ้น นอกจากจะได้หนี้แล้ว พ่อแม่ยังต้องได้ลูกหลานที่มีพฤติกรรม ก้าวร้าวไม่เคารพผู้ใหญ่ ใช้จ่ายสูง รวมทั้ง ยาเสพติด

ค่านิยมแบบบริโภคนิยมไม่ได้ถูกกระทำเฉพาะเยาวชน พ่อแม่เองก็ถูกคุกคามและไม่เท่าทันต่อกระแสทุนข้างนอกที่มาแรงและซึมซับจนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการบริโภคนิยมที่ด้านทานได้ยาก เพื่ออนาคตลูกหลานจะมีภูมิคุ้มกันและเป็นคนที่มีคุณภาพ จึงเห็นว่าการได้ทบทวน รู้จักตนเองก่อนที่จะก้าวต่อไป เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้เกิดปัญญา จึงจัดทำโครงการวิจัยเพื่อศึกษาตนเองและสร้างประโยชน์ให้กับลูกหลานได้รู้ที่มาและที่ไปของตน อันก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริง

4.2 สถานการณ์ของเยาวชนและชุมชนบ้านสองห้องทั้งด้านพฤติกรรมการบริโภคและการใช้จ่าย

ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเยาวชนนั้น เราได้จัดทำแบบสอบถามขึ้นมาแล้วทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เรากำหนดไว้ จำนวนเป้าหมายหลักของเด็กและเยาวชนที่เราจะทำการเก็บข้อมูลตามโครงการคือเยาวชนบ้านสองห้อง อายุ ตั้งแต่ 10 – 18 ปี จำนวน 40 คนโดยแยกเป็น

- เด็กนักเรียนประถมจำนวน 16 คน
- เด็กและเยาวชนนักเรียนมัธยมต้น-ปลาย จำนวน 20 คน
- เยาวชนนอกระบบ จำนวน 4 คน

พฤติกรรม

เนื่องจากชุมชนบ้านสองห้องเองมีลักษณะเป็นชุมชนแบบกึ่งเมือง เด็กบางส่วนอาศัยอยู่กับพ่อ-แม่ แต่บางส่วนอาศัยอยู่กับญาติเพราะพ่อแม่ออกไปทำงานต่างถิ่น เช่นไปทำงานที่

กรุงเทพ หรือจังหวัดใกล้เคียง ชาวบ้านสองห้องมีค่านิยมที่เชื่อว่าเมื่อให้เด็กเรียนหนังสือสูงๆ จบออกแล้วจะมีงานดีๆ ทำและจะสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลทางบ้านได้ จึงได้ส่งลูกหลานให้เข้าเรียนทั้งในการเรียนในภาคปกติที่โรงเรียนมัธยมในอำเภอหรือของตัวเอง หรือเรียนในภาคสมทบเช่นการเรียนของการศึกษาตามอัธยาศัย(กศน.) เด็กส่วนมากจะเรียนในพื้นที่ มีเพียงส่วนน้อย(ประมาณ 2-3%) เท่านั้นที่เรียนนอกพื้นที่และหากเด็กเรียนนอกพื้นที่ก็จะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเด็กที่เรียนในพื้นที่ ในการเรียนเด็กส่วนมากจึงใช้เวลาไปกับการศึกษาเล่าเรียน ในวันเสาร์และอาทิตย์ก็ต้องไปเรียนพิเศษทำให้ไม่ค่อยมีเวลาสำหรับช่วยเหลืองานทางบ้านมากนัก แต่ก็มีส่วนไม่ได้เรียนพิเศษแต่ผลการเรียนก็อยู่ในเกณฑ์ดี ในวันสำคัญทางศาสนาจะพบว่ามียุวกิจที่ไปวัดจำนวนมากพอสมควรเพราะชาวบ้านสองห้องค่อนข้างให้ความสำคัญกับวันสำคัญทางศาสนาพอสมควร ทำให้เด็กเองต้องเข้าวัดเพราะพ่อแม่ ผู้ปกครองพาไปหรือให้ไปแทน เด็กๆ มีการให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน กิจกรรมยุวเกษตร เก็บขยะในหมู่บ้านในระดับกลาง

ส่วนพฤติกรรมในเรื่องการแต่งกาย จะเห็นได้ว่าเด็กเพียงส่วนที่นิยมลอกเลียนแบบบุคคลที่ตนชื่นชอบ การใช้เครื่องประดับก็มีบ้างตามความนิยม อีกทั้งในส่วนของเทคโนโลยีเพื่อความสะดวกสบายเช่น คอมพิวเตอร์ก็มีเพียงส่วนน้อยที่มีซึ่งมีในระดับมัธยมปลาย การใช้อินเทอร์เน็ตส่วนบางส่วนใช้ที่ร้านเมื่อมีงานต้องทำ บางส่วนใช้เป็นแอร์การ์ด การเดินทางไปเรียนหนังสือหรือเดินทางในหมู่บ้าน ส่วนมากจะใช้รถมอเตอร์ไซด์ มีแค่จำนวนน้อยที่ใช้รถยนต์ (เรียนในจังหวัด) และยังมีบ้างที่ใช้จักรยานแต่ก็เห็นได้ว่ามีจำนวนน้อยมาก

พฤติกรรมการบริโภคและการใช้จ่าย

ผลจากการเก็บข้อมูลในครั้งแรกพบว่าเยาวชนบางส่วนอยู่นอกพื้นที่ ไม่สามารถจะเก็บข้อมูลได้ จึงมีเพียง 27 รายที่เราสามารถทำการเก็บข้อมูลมาได้ สรุปผลการเก็บข้อมูลเยาวชนทั้งหมด 27 ราย

แยกตามระดับชั้นการศึกษาได้ตามตารางดังนี้

ระดับชั้นการศึกษา		จำนวนคน	
ประถมศึกษา	ป.3	2	7
	ป.4	1	
	ป.5	2	

	ป.6	2	
มัธยมศึกษา	ม.1	3	15
	ม.2	3	
	ม.3	4	
	ม.4	1	
	ม.5	2	
	ม.6	2	
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	ปวช.3	1	1
การศึกษานอกระบบ	เทียบเท่าม.3	2	3
	เทียบเท่าม.6	1	
ไม่ได้เรียน		1	1
จำนวนเยาวชนทั้งหมด	27 ราย		

1. รายได้

แยกตามแหล่งที่มาของรายได้ตามตารางดังนี้

ระดับชั้นการศึกษา ที่มาของรายได้	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปวช.	กศน.	ไม่ได้เรียน	รวม
บิดา/มารดา	5	14	1	3		23
ญาติ	ปู่/ย่า 1					3
	ตา/ยาย 1					
ทำงานพิเศษ	1 (พิมพ์เอกสาร)	1 (สีข้าวรับจ้าง และรับจ้าง ทั่วไป)				3

		1 (ก่อสร้าง)				
เงินกู้ยืมเรียน						
อื่นๆ					1 สามี+ตา ยาย	1

แยกตามลักษณะของรายได้ตามตารางดังนี้

ระดับชั้นการศึกษา ลักษณะของรายได้		ประถมศึกษา ษา (คน)	มัธยมศึกษา ษา (คน)	ปวช. (คน)	กศน. (คน)	ไม่ได้ เรียน (คน)	รวมเงิน	รวมเงิน เดือน/ บาท
รายวัน	จันทร์- ศุกร์	6	13	1	2		3,850*20	77,000
	เสาร์- อาทิตย์	5	12	1	2		910*4	3,640
รายสัปดาห์			1				1,500*4	6,000
รายเดือน			1		1	1	11,000	11,000
รวมรายได้/เดือน		97,640 บาท						

2. รายจ่าย

2.1 รายจ่ายประจำ

ระดับชั้นการศึกษา รายการ	ประถมศึกษา (บาท)	มัธยมศึกษา (บาท)	ปวช. (บาท)	กศน. (บาท)	ไม่ได้ เรียน (บาท)	รวมเงิน (บาท)
ค่าอาหารมื้อหลัก(เช้า/ กลางวัน/เย็น)ที่ เยาวชนจ่ายเอง	22	465	50	100		637
ค่าอาหารเสริม (ขนม นม น้ำดื่ม น้ำอัดลม)	95	320	30	20		465
ค่าอาหารเดินทาง รถโดยสาร รถจักรยานยนต์	40	276	100	20		436

รถจักรยาน						
ค่าโทรศัพท์	50	115	10	20		195
ค่าเล่นเกมส์		106	15	30		151
รวมรายจ่ายประจำ/ วัน	207	1,282	205	190		<u>1,884</u>
หมายเหตุ: หากคิดต่อคือ $1,884 \times 30 = 56,520$						

ท่านคิดว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยหรือไม่.....เพราะ

ไม่ จำนวน 12 คน เพราะ จำเป็นต้องใช้

ใช้ จำนวน 2 คน เพราะ เป็นรายจ่ายที่ใช้จ่ายจำนวนมากเกินไป

ไม่มีคำตอบ 13 คน

2.2 รายจ่ายไม่ประจำ

ระดับชั้นการศึกษา รายการ	ประถมศึกษา (บาท)	มัธยมศึกษา (บาท)	ปวช. (บาท)	กศน. (บาท)	ไม่ได้ เรียน (บาท)	รวมเงิน (บาท)
เสื้อผ้า (ไม่รวม เครื่องแบบนักเรียน) / เดือน	1,200	2,475		200		3,875
เครื่องประดับ / กิ ปซ้อบ (สร้อย แหวน กำไลข้อมือ นาฬิกา ข้อมือ) / เดือน	90	480				570
ของใช้ส่วนตัว (แป้ง โลชั่น ครีม น้ำหอม ลิปสติก) / เดือน	150	1,485	100	350		2,085
รวมรายจ่ายไม่ประจำ	1,440	4,440	100	550		<u>6,530</u>

ท่านคิดว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยหรือไม่.....เพราะ

ไม่ จำนวน 14 คน

จำเป็นต้องใช้

ใช้ จำนวน 1 คน

ของใช้บางอย่างไม่จำเป็นไม่มีก็ได้

3.รายจ่ายในการศึกษาเล่าเรียน

ระดับชั้นการศึกษา รายการ	ประถมศึกษา (บาท)	มัธยมศึกษา (บาท)	ปวช. (บาท)	กศน. (บาท)	ไม่ได้ เรียน (บาท)	รวมเงิน (บาท)
ค่าเทอม/เทอม	ป.5 3,000	ม.4/ 13,000 ม.6/1,000				17,000
ค่าอุปกรณ์การเรียน (เช่น ปากกา ไม้บรรทัด ดินสอ/ต่อเดือน	1,200	846	250	200		2,496
ค่าจัดทำรายงาน เอกสาร/ต่อเดือน	20	3,230	200	200		3,650
ระดับชั้นการศึกษา รายการ	ประถมศึกษา (บาท)	มัธยมศึกษา (บาท)	ปวช. (บาท)	กศน. (บาท)	ไม่ได้ เรียน (บาท)	รวมเงิน (บาท)
ค่าเรียนพิเศษ/คอร์ส	130	11,900				12,030
ค่ากิจกรรมพิเศษ (เข้าค่าย ศึกษาดูงาน) เจลลี่ต่อครั้ง	130	4,970	250	500		5,850
รวม	4,480	34,946	700	900		41,026

จากการเก็บข้อมูลทั้งหมดจะเห็นค่าใช้จ่ายของเด็กและเยาวชนบ้านสองห้องจำนวน 27ราย ดังนี้
คือ

- รายได้/เดือน = 97,640 บาท
- รายจ่ายประจำ = 56,520 บาท
- รายจ่ายไม่ประจำ = 6,530 บาท
- รายจ่ายในการศึกษาเล่าเรียน = 41,026 บาท

รวมเงินที่เด็กและเยาวชนบ้านสองห้องจำนวน27รายต้องใช้จ่ายต่อ1เดือน = 201,716
บาท

รวมเงินที่เด็กและเยาวชนบ้านสองห้องจำนวน27รายต้องใช้จ่ายต่อ1ปี = 2,420,592 บาท

4. กิจกรรมกลุ่ม

การเข้าร่วมกิจกรรมยูวเกษตร

กิจกรรมยูวเกษตร	จำนวน	เหตุผล
เคยเข้าร่วม	11	- เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบเศรษฐกิจพอเพียงและได้รู้จักเพื่อนใหม่อีกหลายคน
		- รู้สึกดีที่ได้มีส่วนร่วมร่วมกับเพื่อน
		- เพื่อนชวนเลยต้องไป
ไม่เคยเข้าร่วม	9	- ไม่ได้อยู่ในหมู่บ้านต้องไปทำงานที่อื่น

การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของชุมชน

กิจกรรมกลุ่มของชุมชน	เคย	ไม่เคย	เหตุผล
พัฒนาหมู่บ้าน	17	10	
ปลูกป่า	9	18	
บุญประเพณี	22	5	
อื่นๆ			

กิจกรรมที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

- กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน
- กิจกรรมทุกอย่าง
- บุญเวด(บุญเดือน4)
- กิจกรรมปลูกป่า
- บุญประเพณี 12 เดือน

กิจกรรมที่ควรจัดเพิ่มเติม

- เก็บขยะในชุมชน
- พัฒนาหมู่บ้าน

การการติดต่อกับเพื่อนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

-โทรศัพท์	17 คน
-ใช้อินเตอร์เน็ต	6 คน
-ขี่จักรยานไปหาที่บ้าน	3 คน
-ขับมอเตอร์ไซด์ไปหาที่บ้าน	5 คน
-เดินไปหาที่บ้าน	2 คน
-พบกันที่โรงเรียน	2 คน
-ใช้เฟสบุ๊ก	2 คน

การใช้เวลาว่าง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

-ดูทีวี	23 คน
-เล่นกีฬา	16 คน
-เล่นเกมส์	15 คน
-อ่านหนังสือ	12 คน
-เล่นสื่อออนไลน์	8 คน
-ฟังเพลง/นอนเล่น	7 คน
-เที่ยว	4 คน
-แต่งรถ	1 คน

การออม

วิธีการออม

วิธีการออม	มี	ไม่มี
สหกรณ์	4	9
หยอดกระปุกออมสินที่บ้าน	13	
ฝากธนาคาร	4	
อื่นๆ ออมขนมวันละบาท	4	

คิดว่าจะสามารถลดรายจ่ายของของท่านได้หรือไม่

ไม่ได้ 11 คน	ได้ 16 คน
- รายรับสมดุลกับรายจ่ายแล้ว	- ลดของใช้ส่วนตัวที่ไม่จำเป็น
- รายจ่ายที่ใช้อยู่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน	- ลดกินของจุ๊กจิก

	- ลดการเล่นเกมส์
	- ลดการใช้โทรศัพท์
	- ลดการซื้อของที่ไม่จำเป็น
	- จัดทำบัญชี รับ/จ่าย
	- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
	- ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
	- หารายได้พิเศษ

4.3 ปัจจัยและเงื่อนไขในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคบนฐานการพึ่งตนเองของ เยาวชนบ้านสองห้องทั้งภายในและภายนอกชุมชน

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการไหลบ่าทางวัฒนธรรมเข้าสู่สังคมไทย เป็นปัจจัยเงื่อนไขที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง และสร้างค่านิยมใหม่ให้กับ ผู้บริโภคอย่างกว้างขวางและแพร่หลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งนับวันยังมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการดำเนินวิถีชีวิตของคนทั่วโลก

สังคมไทยอยู่ในยุคของกระแสความเปลี่ยนแปลงที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นยุคทุนนิยมหรือวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยม แต่เราควรตระหนักถึงการสร้างความรู้และการทำความเข้าใจถึงคุณประโยชน์และโทษ ที่จะเกิดขึ้น ส่งผลกระทบท่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายตามมาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อเด็ก เยาวชน ครอบครัว ชุมชนและสังคมไทย หากเราลองย้อนกลับไปในอดีตสมัยก่อน เราจะมองเห็นภาพของความรักความผูกพันสายใยสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อสารถึงกันหรือการเยี่ยมเยียนไปมาหาสู่กันด้วยการสัมผัสรับรู้ได้ด้วยกาย วาจา และจิตใจอย่างแท้จริง โดยมีจารีตประเพณี วัฒนธรรมเป็นตัวร้อยเชื่อมโยงความสัมพันธ์เหล่านั้นระหว่างเครือญาติกับกัลยาณมิตรของเรา

4.4 รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและ เยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน

ผลจากการดำเนินงานวิจัยทำให้ได้รูปแบบของการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและเยาวชนดังนี้

1. กิจกรรมจัดเวทีนำเสนอข้อมูลสู่ชุมชนซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันโดยการวิเคราะห์ข้อมูล แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ข้อมูลทำให้ ได้แนวทางแก้ไขปัญหา ดังนี้

กิจกรรมเพื่อลดรายจ่าย

- ลดการซื้อขนมขบเคี้ยว อาหารที่ไม่มีประโยชน์หรือเกินความจำเป็น
- ลดการซื้อเครื่องประดับ ค่าอินเทอร์เน็ต ใช้จักรยานในการเดินทาง เป็นต้น

กิจกรรมเพื่อสร้างรายได้โดยการฝึกอาชีพให้กับเยาวชน

- การทำขนมนางเล็ด ทองม้วน ครอบแครง
- การทำตะกร้าจากฟางเหนียว
- รวมทำกิจกรรมกับกลุ่มแม่บ้าน เช่น ปลูกผัก ปักผ้าดันมือ เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่

2. กิจกรรม ฝึกปฏิบัติวิธีการผลิตให้กับลูกหลานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเยาวชนจะได้สัมผัสและปฏิบัติจริงต่อการผลิตอาหารที่ปลอดภัยกินเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตร่วมกันซึ่งผลของการทำกิจกรรมทำให้เด็กและเยาวชนได้

- เรียนรู้วิธีการทำนาไร่
- เรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก(น้ำ,แห้ง)และการทำผักสวนครัว

การทำนาไร่/การทำปุ๋ยหมัก(น้ำ,แห้ง)และการทำผักสวนครัวเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 วัยทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงความยากลำบากของการทำงานเพื่อให้เขาได้มีอาหารที่ปลอดภัยในการบริโภคและเกิดความรู้สึกลอยลางจะช่วยเหลืองานของผู้ปกครองมากขึ้น

3. กิจกรรม ส่งเสริมการตลาดค่าใช้จ่ายหรือเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนและปรับภูมิทัศน์บริเวณศูนย์เรียนรู้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการตลาดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนรู้จักวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อส่วนรวมผลของการทำกิจกรรมนี้ทำเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ดังนี้

- กำจัดวัชพืชในแปลงข้าว พร้อมทั้งทำความสะอาดรอบๆบริเวณศูนย์เรียนรู้
- ทำน้ำยาเอนกประสงค์สูตรบำบัดน้ำเสีย
- ทำสบู่ก้อนจากฟักข้าว
- ทำยาสระผมจากมะกรูดและอัญชัญ

ทุกคนได้รู้ขั้นตอนการดูแลช่วยกันได้รู้จักสรรพคุณของสมุนไพรในท้องถิ่นและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์รู้จักวิธีการ/ขั้นตอนการผลิต ยาเอนกประสงค์,สบู่ก้อน,ยาสระผม ที่ปลอดภัยใช้เอง

4. กิจกรรม ค่ายสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก เยาวชนและครอบครัวมีความสัมพันธ์ โดยอาศัยกิจกรรมการเรียนรู้การพึ่งตนเองร่วมกัน กิจกรรมการนำพาชีวิตครอบครัวให้เข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ซึ่งผลของการทำกิจกรรม

- เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออก / กล้าคิด / กล้านำเสนอ
- ผู้ปกครองกับเยาวชน มีความสัมพันธ์ในทางที่ดีขึ้น เช่น สนทนากันมากขึ้น เข้าใจกัน รับฟังและรู้ถึงความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งมากขึ้น รักกันมากขึ้น(ได้กอดลูก)

- เยาวชนกล้าปรึกษาและพูดคุยเรื่องราวต่างๆกับผู้ปกครองได้มากขึ้น
- รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ในการทำงานที่มีคนต่างวัย
- ผู้ปกครองพร้อมรับฟังและให้โอกาสกับเยาวชนได้ร่วมทั้งชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา
- เยาวชนรู้จักวางแผนในการทกิจกรรม พร้อมทั้งสามารถนำกิจกรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- เยาวชนและผู้ปกครองได้เรียนรู้ผลกระทบจากพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีและนำมาปรับใช้

ในชีวิตประจำวัน

- ได้ข้อคิด จากการดูสื่อ "สวาท" คือ ความกตัญญู ต่อผู้ปกครอง/ผู้มีพระคุณ/ชุมชนการให้อภัยช่วยเหลือผู้อื่น / ความอดทน / ขยันหมั่นเพียร
- ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในอดีต / ฝึกปฏิบัติและนำมาใช้ในชีวิตครอบครัว+ชุมชนได้
- เด็กเยาวชนและผู้ปกครอง ได้รู้จัก ชนิด+ประโยชน์การใช้สอยของสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติมากขึ้น

5. กิจกรรม ออมความดีโดยวัตถุประสงค์เพื่อจะบันทึกกิจกรรมที่คิดว่าจะจะเป็นความดีทำให้เด็กได้ตระหนักว่าบางสิ่งที่ทำได้ง่ายๆในชีวิตประจำวันก็เป็นความดีได้และมีประโยชน์อย่างไรซึ่งการจัดทำกิจกรรม คือ ได้ตัวอย่างกิจกรรมใดที่คิดว่าจะจะเป็นความดี เช่น

- ทำงานบ้านช่วยพ่อแม่ เช่น กวาดบ้าน/ล้างจาน / ดูแลน้อง
- ใช้เวลาเล่นเกมสัปดาห์น้อยลง / พูดคุยกับเพื่อนทางโทรศัพท์ให้น้อย
- ใช้จักรยานแทนมอเตอร์ไซด์ในการเดินทางในหมู่บ้าน
- ทำกิจวัตรประจำวันส่วนตัวโดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองต้องคอยบอก เป็นต้น

บทที่ 5

บทสรุป

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 การศึกษาบริบทชุมชนสภาพทั่วไป และพัฒนาการชุมชนของบ้านสองห้อง

ชาวบ้านส่วนใหญ่ 58 ครอบครัวประกอบอาชีพ ทำนา พร้อมทั้งหลังฤดูเก็บเกี่ยว ชาวบ้านมักจะเข้า กรุงเทพฯ เพื่อจับแท็กซี่ ก่อสร้าง และค้าขาย รับเหมาก่อสร้าง รับจ้างทั่วไป พร้อมทั้งธุรกิจส่วนตัวร้านเสริมสวย ตู้ซ่อมรถยนต์ รับราชการเพื่อหารายได้เสริม อัตราการจ้างงานในหมู่บ้าน 200บาท/วันจากข้อมูลปี2554ชาวบ้านมีรายได้เฉลี่ย106,263.07บาท/คน/ปี

วิถีการดำเนินชีวิตในปัจจุบันเน้นการซื้อขายเพื่อการบริโภค มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อจะได้มีรายได้เป็นเงิน แล้วนำเงินที่ได้มาซื้อสิ่งต่างๆ ในการอุปโภค บริโภค ในชีวิตประจำวัน เงินจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการดำรงชีวิตของคนปัจจุบัน หากรายได้ไม่มากพอจะใช้จ่ายก็ทำให้ต้องหยิบยืมเกิดเป็นหนี้สิน อาหารจากที่เคยหาได้ตามธรรมชาติมีจำนวนลดลงมาก เนื่องจากมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลายขาดความอุดมสมบูรณ์ พืชผักที่ปลูกได้ก็จะเน้นการขายเพื่อเป็นรายได้เสริม ผู้คนเดินทางออกจากหมู่บ้านเพื่อไปทำงานต่างถิ่น แรงงานในหมู่บ้านก็น้อยลง พ่อแม่อาศัยอยู่กับลูกน้อยลง บางบ้านลูกๆต้องอยู่ในความดูแลของปู่ย่าตายาย ใช้เงินเป็นหลักในการดำรงชีวิต การเรียนและการศึกษาในปัจจุบันก็มีค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นค่าเดินทางในการไปเรียน ค่าใช้จ่ายในการทำรายงานต่างๆ ค่าอินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูล

5.1.2 การศึกษาระบบเศรษฐกิจบ้านสองห้องตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ว่าด้วยพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจชุมชนบ้านสองห้อง

ผลจากการเก็บข้อมูลดังกล่าว พอที่จะสรุปข้อมูลให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจชุมชนบ้านสองห้อง โดยแบ่งช่วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญออกได้เป็น 4 ยุค ดังนี้

- 1.ยุคก่อตั้งหมู่บ้าน
- 2.ยุคเปลี่ยนแปลงหมู่บ้าน
- 3.ยุคปัจจุบัน
- 4.ยุคที่นำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชน

5.1.2.1ยุคก่อตั้งหมู่บ้าน

ชุมชนบ้านสองห้อง ได้ก่อตั้งมากกว่าร้อยปี เดิมวิถีการดำเนินชีวิต มีการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง พึ่งพาธรรมชาติ ไม่มีการแก่งแย่งแข่งขัน ต่อมาวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่น การเปลี่ยนแปลงตามนโยบายทางเศรษฐกิจของภาครัฐ ทำให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ

พัฒนาประเทศ เช่น การสร้างถนน ไฟฟ้า การนำสารเคมีเข้ามาใช้ทางการเกษตร การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้นคนในชุมชนบ้านสองห้องเองและกระทบต่อผู้คนที่ต่างชุมชนที่ได้เข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งด้านสุขภาพ และรวมถึง สิ่งแวดล้อมวิถีชีวิตของผู้นคนในสมัยก่อน หาอยู่หากินตามธรรมชาติ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีอาหารก็จะแบ่งปันให้ญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้านการทำนาของชาวบ้านไม่ได้มีการลงทุนคือทำในลักษณะการพึ่งตนในทุกขั้นตอน กล่าวคือมีการคัดพันธุ์ข้าวเอง ใช้ควายในการไถนา ดำนาเอง เกี่ยวข้าวด้วยมือ หรือในขั้นตอนการดูแลก็ใช้ปุ๋ยจากมูลของสัตว์เลี้ยง ไม่มีการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง เด็ก มีโอกาสไปนา ไปไร่สนุกสนาน ใกล้ชิดธรรมชาติ หากิน เรียนรู้จากธรรมชาติอาชีพทำนาเป็นหลักแต่ก็ไม่ได้ทำเพื่อขายหากทำเพื่อเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน ถ้ามีพอจะเหลือบ้างก็เอาไว้เพื่อแลกเปลี่ยนกันภายในชุมชนทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน มีการปลูกฝ้ายเพื่อทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม ปลูกปอเพื่อทำเป็นเชือก ปลูกอ้อยเอาไว้ทำขนม รายได้ที่พอจะมีมาจากการเลี้ยงไหม(ใช้เลี้ยงมือ) เหล้ากลั่นขายขายขนมที่ทำเอง เช่น ลอดช่อง รายได้จากการประกอบอาชีพต่างๆ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้โดยไม่เป็นหนี้ เพราะไม่ค่อยมีความจำเป็นที่จะใช้จ่ายเงินมากนัก มีการปลูกพืชผักทำเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ถ้ามีจำนวนกินไม่ทันก็จะแบ่งปันให้ญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน บางส่วนอาจมีขายบ้างเพื่อเป็นรายได้เสริมผู้นคนจะเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากสิ่งรอบๆตัวจากธรรมชาติจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ความรู้ต่างๆได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ

5.1.2.2 ยุคเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลง

หมู่บ้านสองห้องเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงประมาณตั้งแต่เริ่มมีถนนหนทางที่สะดวกสบาย มีไฟฟ้าเข้าถึงหมู่บ้าน มีการซื้อขายจากผู้นคนต่างหมู่บ้านมากขึ้น จากที่ผลิตได้เองก็มีการซื้อหามากขึ้น มีสหกรณ์เกิดขึ้น ทำให้ชาวบ้านกู้ยืมเงินสหกรณ์มาใช้จ่าย และเริ่มเป็นหนี้ ปัจจัยที่นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน พอจะสรุปได้ดังนี้

ปีพ.ศ.2515 เริ่มมีการก่อสร้างถนนลูกรังถนนลูกรัง สายยางตลาด-โพนทองเข้าหมู่บ้าน สิ่งก็ตามมากับถนนที่สะดวกสบายคือมีการค้าขายเกิดขึ้นมีพ่อค้าจากต่างถิ่นนำสินค้าเข้าจำหน่ายแลกเปลี่ยนในหมู่บ้านเช่นของใช้ต่างๆสบูยาสีฟันแป้งนํ้ามันกําดชาลา

ปีพ.ศ. 2521 เริ่มมีไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้าน และเริ่มมีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม โทรทัศน์ ตู้เย็น ทำให้ชาวบ้านมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในครัวเรือน ในอดีตการใช้ไฟมีเพียงแสงสว่างจากตะเกียงที่ใช้นํ้ามันกําดชาเป็นเชื้อเพลิง จากแสงเทียน และจะใช้ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นจริงๆเท่านั้น

ปีพ.ศ. 2523 แต่เมื่อสหกรณ์เข้ามา ชาวบ้านก็มีการกู้เงิน ซึ่งในความเป็นจริง จากการบอกเล่าของชาวบ้านเองก็ไม่ทราบว่ากู้เพื่อไปทำอะไร เจ้าหน้าที่ทางภาครัฐก็แนะนำให้ซื้อปุ๋ยมาใส่ในนาข้าวแล้วจะทำให้ได้ผลผลิตมากกว่าที่เคยทำอยู่ และยังมีการแนะนำเรื่องเรื่องอาชีพอื่นเพิ่มเติม เช่น เลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่ายชาวบ้านจึงพากันกู้เงินซึ่งไปจุดเริ่มของการมีหนี้สิน จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เข้ามาดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของชาวบ้านสอง

ห้องอย่างซ้ำๆ การเข้ามาของถนนทำให้ชาวบ้านเลิกทำของใช้เช่น ยาสระผม ยาสีฟัน เนื่องจาก การซื้อใช้สะดวกสบายกว่า และการเข้ามาของไฟฟ้า นอกจากจะก่อให้เกิดค่าไฟฟ้าแล้วยังส่งผล ต่อความคิดของชาวบ้านด้วย เช่น การโฆษณาถึงข้อดีของยาสระผมที่ผลิตมาจากโรงงานว่าจะ ดีกว่าที่เราทำใช้เองเป็นต้น ซึ่งความคิดนี้ก็คงไม่ใช่มีเฉพาะเรื่องของยาสระผมเท่านั้น การดูละคร ทีวีเอง ทำให้คนเรามีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย บางสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง ก็ถูกคนชนบท นำมาลอกเลียนแบบโดยไม่ได้ถึงความเหมาะสมของบริบทชุมชนแต่อย่างใด

และอีกสิ่งหนึ่งซึ่งเข้ามาและมีผลกระทบต่อชีวิตของชาวบ้านเป็นอย่างมากคือนโยบาย ของภาครัฐที่เข้ามาในชุมชนบ้านสองห้องส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับวิถีชีวิตของผู้คนอย่าง ชัดเจน เช่นแต่ก่อนการทำนาของชาวบ้านไม่ได้มีการลงทุนคือทำในลักษณะการพึ่งตนในทุก ขั้นตอน กล่าวคือมีการคัดพันธุ์ข้าวเอง ใช้ควายในการไถนา ดำนาเอง เกี่ยวข้าวด้วยมือ หรือใน ขั้นตอนการดูแลก็ใช้ปุ๋ยจากมูลของสัตว์เลี้ยง ไม่มีการใช้สารเคมี ขั้นตอนการทำนาของชาวบ้าน จากที่เคยพึ่งพาตนเองทุกขั้นตอนก็เปลี่ยนมาเป็นการพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่เข้ามาในยุคเริ่มต้นยังไม่ได้ส่งผลกระทบที่ชัดเจนมากนัก หากแต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นการทำให้ชาวบ้านมีความเคยชินกับสิ่งใหม่โดยไม่ได้เห็นจะเป็นจุด เปลี่ยนที่ทำให้วิถีชีวิตเดิมที่มีความสุขค่อยๆหายไปอย่างช้าๆ และสร้างพฤติกรรมใหม่ให้ชาวบ้าน ส่งผลให้เกิดสิ่งต่างอีกมากมายและอย่างรวดเร็วในยุคต่อมา

5.1.2.3ยุคปัจจุบัน

การหลั่งไหลเข้ามาของสิ่งต่างๆ ทำให้วิถีการชีวิตในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้คน มุ่งเน้นการทำมาหาเงิน มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อจะได้มีรายได้เป็นเงิน แล้ว นำเงินที่ได้มาซื้อสิ่งต่างๆ ในการอุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวัน เงินจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากใน การดำรงชีวิตของคนปัจจุบัน หากรายได้ไม่มากพอจะใช้จ่ายก็ทำให้ต้องหยิบยืมเกิดเป็นหนี้สิน อาหารจากที่เคยหาได้ตามธรรมชาติมีจำนวนลดลงมาก เนื่องจากมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้ ระบบนิเวศน์ถูกทำลายขาดความอุดมสมบูรณ์พืชผักที่ปลูกได้ก็จะเน้นการขายเพื่อเป็นรายได้ เสริม

การทำงานในปัจจุบันมีการพึ่งพาปัจจัยภายนอกค่อนข้างมาก เช่นซื้อปุ๋ยยาเคมี จ้างคน ดำนา จ้างคนเกี่ยวข้าวจึงต้องขายข้าวให้ได้เงินมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการทำนานั้นเอง

ปัจจุบันการสร้างบ้านหนึ่งหลังต้องใช้เงินจำนวนมาก เพราะค่าวัสดุก่อสร้างมีราคาแพง มาก แม้จากที่เคยหาได้ก็ต้องซื้อซึ่งมีราคาสูงมาก อีกทั้งยังค่าแรงในการก่อสร้างก็มีราคาสูงด้วย เช่นกัน การทำบ้านเองก็อาจไม่ใช่เพียงเป็นที่อยู่อาศัย รูปแบบการสร้างเองอาจไม่เอื้อต่อการอยู่ อาศัย หากเป็นค่านิยมในการอวดอ้างทำให้เกิดค่าใช้จ่ายมากขึ้น

ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและชุมชนต่างคนต่างอยู่ความช่วยเหลือ การพึ่งพา อาศัยกันลดน้อยลงผู้คนเห็นแก่ตัวมากขึ้นนึกถึงแต่ผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับทะเลาะเบาะแว้งกัน ขาดความสามัคคีต่างคนต่างอยู่ไปรับจ้างไปทำงานต่างถิ่นไม่ช่วยเหลือกันมีแต่ใช้เงินจ้าง

นอกจากความสะดวกสบายจากเส้นทางการคมนาคมแล้ว สิ่งที่มาคือค่าใช้จ่ายเพราะ ในสมัยปัจจุบันเป็นสมัยวัตถุนิยมทุกครอบครัวมีรถจักรยานยนต์ทุกบ้าน บางบ้านมีมากกว่า 1 คัน และในครอบครัวที่ค่อนข้างมีฐานะก็จะมีรถยนต์ใช้ น้ำมันที่ใช้ก็มีราคาแพง จึงทำให้เกิดรายจ่าย ในการเดินทางค่อนข้างสูง

การศึกษาในปัจจุบันมีแข่งขันกันสูง ค่าใช้จ่ายในการศึกษาก็มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว มี เรียนพิเศษตามค่านิยมหรือเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตัวของเด็กเองว่า หากตนไม่ได้เรียนพิเศษ จะไม่สามารถสอบแข่งขันกับผู้ที่ได้เรียนพิเศษได้ หรือในบางรายก็เรียนเอาหน้าตา เอาฐานะ หรือ เรียนตามความฝันของพ่อแม่ ที่ไม่สามารถเรียนได้ หรือหวังพึ่งลูกในอนาคต จะเห็นได้ว่า การศึกษาในปัจจุบันส่งผลให้เด็กเกิดความเครียดสูงมาก หากดูจากข่าว จะพบว่าเพียงแค่สอบได้ คะแนนต่ำกว่าที่เคยเพียงเล็กน้อยก็สามรถทำให้เด็กตัดสินใจทำร้ายตัวเอง บางครั้งอาจรุนแรงถึง เสียชีวิต

5.1.2.4 ยุคเศรษฐกิจพอเพียง

ปี พ.ศ. 2551 ปัจจุบันได้รับเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ จากการที่ได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้นี้เองส่งผลต่อกาเปลี่ยนแปลงของบ้านสองห้องเป็นอย่างมาก ด้วยความร่วมมือร่วมแรงของคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาชุมชนอำเภอ มีการไปเรียนรู้และศึกษาดูงานในหลายพื้นที่ รวมเข้าอบรมเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่ศูนย์ กลีกรรมธรรมชาติกาสินธุ์ในหลักสูตร “การพัฒนากลีกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง” และได้เข้ามาจัดการศูนย์เรียนรู้ของชุมชนดังนี้

-ฐานเรียนรู้ที่ 1 ด้านลดรายจ่าย ศึกษาวิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำน้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า การปลูกผักปลอดสารพิษ อุโมงค์พอเพียง

-ฐานเรียนรู้ที่ 2 ด้านเพิ่มรายได้ ศึกษาวิธีการเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเพาะเห็ดขอนขาวจากไม้มะม่วง

-ฐานเรียนรู้ที่ ๓ ด้านทุนชุมชนและการออม ศึกษาวิธีการบริหารจัดการทุนชุมชน การจัดสวัสดิการชุมชน การสร้างงานสร้างอาชีพ

-ฐานเรียนรู้ที่ ๔ ด้านการเรียนรู้ ศึกษาวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่น การละเล่นพื้นเมือง เครื่องมือในการประกอบอาชีพในสมัยโบราณ

-ฐานเรียนรู้ที่ ๕ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษาวิถีชุมชนกับการอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่า ด้วยศาสตร์พระราชา จากภูผา..สู่มหานที อาทิเช่น ธนาкарแฝก..พืชมหัศจรรย์

การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ธนาкарต้นไม้ ขึ้นชมความยิ่งใหญ่ของต้นไม้โบราณคู่บ้าน

-ฐานเรียนรู้ที่ ๖ พลังงานทดแทน ศึกษาวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพึ่งตนเอง การเผาถ่านเพื่อใช้พลังงานทดแทน

-ฐานเรียนรู้ที่ ๗ ด้านสุขภาพ ศึกษาวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการดูแลและรักษาสุขภาพอย่างยั่งยืน การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน หมอเป่าและวิธีการรักษาแบบโบราณ

พัฒนาการหมู่บ้านพบว่าชุมชนมีวิถีชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 1.ด้านการลดรายจ่าย ได้แก่ ทุกครัวเรือนในชุมชนมีการปลูกพืชปลอดสารพิษ เพื่อการบริโภคในครัวเรือน และมีการณรงค์ให้คนในชุมชน ลด ละ เลิก อบายมุข ลดการสูบบุหรี่
- 2.ด้านการเพิ่มรายได้ ได้แก่ นอกจากอาชีพด้านการเกษตรที่อาชีพหลักแล้วนั้น ชุมชนยังมีการปลูกพืชปลอดสารพิษเพื่อขาย และมีการจัดตั้งกลุ่มปุ๋ยชีวภาพบ้านสองห้อง ผลิตปุ๋ยชีวภาพขาย ทำให้ทุกครัวเรือนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น
- 3.ด้านการประหยัดและการออม ได้แก่ ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ระดับ ๓ และส่งเงินสัจจะอย่างสม่ำเสมอ และครัวเรือนมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อสามารถบอกรายรับรายจ่ายได้อย่างชัดเจน
- 4.ด้านการเรียนรู้ ได้แก่ ชุมชนได้ศึกษาดูงานด้านการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อน้อมนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต
- 5.ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่ ชุมชนมีการปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะและตามแนวถนนในหมู่บ้าน บริเวณบ้าน และมีการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างการพังทลายของดินตลอดจนเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 6.ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ได้แก่ มีการจัดตั้งสวัสดิการให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ จัดงานวันเด็ก

การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในของชุมชนนั้น ดูเหมือนยังไม่ได้มีการประเมินผลอย่างแท้จริงว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากกระแสนายนอกเอง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากของใช้ เช่น ค่าน้ำมัน เดินทาง เสื้อผ้า ค่าน้ำ ค่าไฟ โทรศัพท์ มือถือ บัตรเติมเงิน อื่นๆ ปรากฏการณ์ของการเป็นหนี้ เกิดขึ้น หนี้สินส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นนี้ ชาวบ้านสะท้อนว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากการลงทุนเพื่อการศึกษาบุตร ที่พ่อแม่หวังว่า เมื่อลูกเรียนจบมีงานทำจะกลับมาช่วยเหลือหรือกอบกู้ฐานะของครอบครัวได้ ผลที่เกิดขึ้น นอกจากจะได้หนี้แล้ว พ่อแม่ยังต้องได้ลูกหลานที่มีพฤติกรรม ก้าวร้าวไม่เคารพผู้ใหญ่ ใช้จ่ายสูง รวมทั้ง ยาเสพติด

ค่านิยมแบบบริโภคนี้ไม่ได้ถูกกระทำเฉพาะเยาวชน พ่อแม่เองก็ถูกคุกคามและไม่เท่าทันต่อกระแสนานาชาติที่มาแรงและซับซ้อนจนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการบริโภคที่ด้านทานได้ยาก เพื่ออนาคตลูกหลานจะมีภูมิคุ้มกันและเป็นคนที่มีคุณภาพ จึงเห็นว่าการได้ทบทวน รู้จักตนเอง ก่อนที่จะก้าวต่อไป เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้เกิดปัญญา จึงจัดทำโครงการวิจัยเพื่อศึกษาตนเองและสร้างประโยชน์ให้กับลูกหลานได้รู้ที่มาและที่ไปของตน อันก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริง

5.1.3 การศึกษาสถานการณ์ของเยาวชนและชุมชนบ้านสองห้องทั้งด้านพฤติกรรม การบริโภค และการใช้จ่าย

ผลจากการเก็บข้อมูลในครั้งแรกพบว่าเยาวชนบางส่วนอยู่นอกพื้นที่ ไม่สามารถจะเก็บข้อมูลได้ จึงมีเพียง 27 รายที่เราสามารถทำการเก็บข้อมูลมาได้ สรุปผลการเก็บข้อมูลเยาวชนทั้งหมด 27 รายทำให้เห็นถึงพฤติกรรมการบริโภคและการใช้จ่าย ดังนี้

5.1.3.1 พฤติกรรม

เนื่องจากชุมชนบ้านสองห้องเองมีลักษณะเป็นชุมชนแบบกึ่งเมือง เด็กบางส่วนอาศัยอยู่กับพ่อ-แม่ แต่บางส่วนอาศัยอยู่กับญาติเพราะพ่อแม่ออกไปทำงานต่างถิ่น เช่นไปทำงานที่กรุงเทพฯ หรือจังหวัดใกล้เคียง ชาวบ้านสองห้องมีค่านิยมที่เชื่อว่าเมื่อให้เด็กเรียนหนังสือสูงๆ จบออกแล้วจะมีงานดีๆ ทำและจะสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลทางบ้านได้ จึงได้ส่งลูกหลานให้เข้าเรียนทั้งในการเรียนในภาคปกติที่โรงเรียนมัธยมในอำเภอร่องคำเอง หรือเรียนในภาคสมทบเช่นการเรียนของการศึกษาตามอัธยาศัย(กศน.) เด็กส่วนมากจะเรียนในพื้นที่ มีเพียงส่วนน้อย(ประมาณ 2-3%) เท่านั้นที่เรียนนอกพื้นที่และหากเด็กเรียนนอกพื้นที่ก็จะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเด็กที่เรียนในพื้นที่ในการเรียนเด็กส่วนมากจึงใช้เวลาไปกับการศึกษาเล่าเรียน ในวันเสาร์และอาทิตย์ก็ต้องไปเรียนพิเศษทำให้ไม่ค่อยมีเวลาสำหรับช่วยเหลืองานทางบ้านมากนัก แต่ก็มีบางส่วนไม่ได้เรียนพิเศษแต่ผลการเรียนก็อยู่ในเกณฑ์ดี ในวันสำคัญทางศาสนาจะพบว่าเด็กที่ไปวัดจำนวนมากพอสมควร เพราะชาวบ้านสองห้องค่อนข้างให้ความสำคัญกับวันสำคัญทางศาสนาพอสมควร ทำให้เด็กเองต้องเข้าวัดเพราะพ่อแม่ ผู้ปกครองพาไปหรือให้ไปแทน เด็กๆ มีการให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน กิจกรรมยุวเกษตรเก็บขยะในหมู่บ้านในระดับกลาง ส่วนพฤติกรรมในเรื่องการแต่งกาย จะเห็นได้ว่าเด็กเพียงส่วนที่นิยมลอกเลียนแบบบุคคลที่ตนชื่นชอบ การใช้เครื่องประดับก็มีบ้างตามความนิยม อีกทั้งในส่วนของเทคโนโลยีเพื่อความสะดวกสบาย เช่น คอมพิวเตอร์ก็มีเพียงส่วนน้อยที่มีซึ่งมีในระดับมัธยมปลาย การใช้อินเทอร์เน็ตส่วนบางส่วนใช้ที่ร้านเมื่อมีงานต้องทำ บางส่วนใช้เป็นแอร์การ์ด การเดินทางไปเรียนหนังสือหรือเดินทางในหมู่บ้าน ส่วนมากจะใช้รถมอเตอร์ไซด์ มีแค่จำนวนน้อยที่ใช้รถยนต์(เรียนในจังหวัด)และยังมีบ้างที่ใช้จักรยานแต่ก็จะเห็นได้ว่ามีจำนวนน้อยมาก

5.1.3.2 ค่าใช้จ่าย

จากการเก็บข้อมูลทั้งหมดจะเห็นค่าใช้จ่ายของเด็กและเยาวชนบ้านสองห้องจำนวน 27 ราย ดังนี้

- รายได้/เดือน	= 97,640 บาท
- รายจ่ายประจำ	= 56,520 บาท

- รายจ่ายไม่ประจำ = 6,530 บาท
- รายจ่ายในการศึกษาเล่าเรียน = 41,026 บาท

รวมเงินที่เด็กและเยาวชนบ้านสองห้องจำนวน27รายต้องใช้จ่ายต่อ1เดือน = 201,716
 บาทรวมเงินที่เด็กและเยาวชนบ้านสองห้องจำนวน27รายต้องใช้จ่ายต่อ1ปี = 2,420,592 บาท

5.1.4. การศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคบนฐานการ พึ่งตนเองของเยาวชนบ้านสองห้องทั้งภายในและภายนอกชุมชน

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการไหลบ่าทางวัฒนธรรมเข้าสู่สังคมไทย เป็นปัจจัยเงื่อนไขที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง และสร้างค่านิยมใหม่ให้กับ ผู้บริโภคอย่างกว้างขวางและแพร่หลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งนับวันยังมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการดำเนินวิถีชีวิตของคนทั่วโลก

สังคมไทยอยู่ในยุคของกระแสความเปลี่ยนแปลงที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นยุคทุนนิยมหรือวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยม แต่เราควรตระหนักถึงการสร้างความรู้และการทำความเข้าใจถึงคุณประโยชน์และโทษ ที่จะเกิดขึ้น ส่งผลกระทบท่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายตามมาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อเด็ก เยาวชน ครอบครัว ชุมชนและสังคมไทย หากเราลองย้อนกลับไปในอดีตสมัยก่อน เราจะมองเห็นภาพของความรักความผูกพันสายใยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารถึงกันหรือการเยี่ยมเยียนไปมาหาสู่กันด้วยการสัมผัสรับรู้ได้ด้วยกาย วาจา และจิตใจอย่างแท้จริงโดยมีจารีตประเพณี วัฒนธรรมเป็นตัวร้อยเชื่อมโยงความสัมพันธ์เหล่านั้นระหว่างเครือญาติกับกัลยาณมิตรของเรา

5.1.5 รูปแบบการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและ เยาวชนบนฐานการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน ผลจากกาดำเนินงานวิจัยทำให้ได้ รูปแบบของการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคนิยมของเด็กและเยาวชน ดังนี้

5.1.5.1รูปแบบการปฏิบัติวิถีการผลิตให้กับลูกหลานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเยาวชนจะได้สัมผัสและปฏิบัติจริงต่อการผลิตอาหารที่ปลอดภัยกินเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตร่วมกันซึ่งผลของการทำกิจกรรมทำให้เด็กและเยาวชนได้

- เรียนรู้วิธีการทำนาไร่
- เรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก(น้ำ,แห้ง)และการทำผักสวนครัว

การทำนาไร่/การทำปุ๋ยหมัก(น้ำ,แห้ง)และการทำผักสวนครัวเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 วัยทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงความยากลำบากของการทำงานเพื่อให้เขาได้มีอาหารที่ปลอดภัยในการบริโภคและเกิดความรู้สึกลอยลางจะช่วยเหลืองานของผู้ปกครองมากขึ้น

5.1.5.2 รูปแบบการส่งเสริมการลดค่าใช้จ่ายหรือเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนและปรับภูมิทัศน์บริเวณศูนย์เรียนรู้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนรู้จักวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อส่วนรวมผลของการทำกิจกรรมนี้ทำเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ดังนี้

- กำจัดวัชพืชในแปลงข้าว พร้อมทั้งทำความสะอาดรอบๆบริเวณศูนย์เรียนรู้
- ทำน้ำยาเอนกประสงค์สูตรบำบัดน้ำเสีย
- ทำสบู่อีกจากฟักข้าว
- ทำยาสระผมจากมะกรูดและอัญชัญ

ทุกคนได้รู้ขั้นตอนการดูแลช่วยกันได้รู้จักสรรพคุณของสมุนไพรในท้องถิ่นและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์รู้จักวิธีการ/ขั้นตอนการผลิต ยาเอนกประสงค์, สบู่อีก, ยาสระผม ที่ปลอดภัยใช้เอง

5.1.5.3 รูปแบบการสร้างกิจกรรม เพื่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก เยาวชนและครอบครัวมีความสัมพันธ์ โดยอาศัยกิจกรรมการเรียนรู้การพึ่งตนเองร่วมกัน กิจกรรมการนำพาชีวิตครอบครัวให้เข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ซึ่งผลการทำกิจกรรม

- เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออก / กล้าคิด / กล้านำเสนอ
- ผู้ปกครองกับเยาวชน มีความสัมพันธ์ในทางที่ดีขึ้น เช่น สนับสนุนกันมากขึ้น เข้าใจกัน รับฟังและรู้ถึงความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งมากขึ้น รักกันมากขึ้น(ได้กอดลูก)
- เยาวชนกล้าปรึกษาและพูดคุยเรื่องราวต่างๆกับผู้ปกครองได้มากขึ้น
- รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ในการทำงานที่มีคนต่างวัย
- ผู้ปกครองพร้อมรับฟังและให้โอกาสกับเยาวชนได้ร่วมทั้งชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา
- เยาวชนรู้จักวางแผนในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งสามารถนำกิจกรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- เยาวชนและผู้ปกครองได้เรียนรู้ผลกระทบจากพฤติกรรมการใช้บริโภคและนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
- ได้ข้อคิด จากการดูสื่อ "สวาท" คือ ความกตัญญู ต่อผู้ปกครอง/ผู้มีพระคุณ/ชุมชนการให้อภัยช่วยเหลือผู้อื่น / ความอดทน / ขยันหมั่นเพียร
- ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในอดีต / ฝึกปฏิบัติและนำมาใช้ในชีวิตครอบครัว+ชุมชนได้
- เด็กเยาวชนและผู้ปกครอง ได้รู้จัก ชนิด+ประโยชน์การใช้สอยของสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติมากขึ้น

5.1.5.4 รูปแบบการทำกิจกรรมเพื่อให้เด็กเยาวชน ปรับพฤติกรรมอยู่ร่วมกับครอบครัวการ

รู้จักช่วยเหลือและลดภาระ เรียนรู้ชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวผ่านกิจกรรมการออมความดีโดยวัตถุประสงค์เพื่อจะบันทึกกิจกรรมที่คิดว่าจะทำความดีทำให้เด็กได้ตระหนักว่าบางสิ่งทำได้ง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันก็เป็นความดีได้และมีประโยชน์อย่างไรซึ่งการจัดทำกิจกรรม คือ ได้ตัวอย่างกิจกรรมใดที่คิดว่าจะทำความดี เช่น

- ทำงานบ้านช่วยพ่อแม่ เช่น กวาดบ้าน/ล้างจาน / ดูแลน้อง
- ใช้เวลาเล่นเกมสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง / พูดคุยกับเพื่อนทางโทรศัพท์สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง
- ใช้จักรยานแทนมอเตอร์ไซด์ในการเดินทางในหมู่บ้าน
- ทำกิจวัตรประจำวันส่วนตัวโดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองต้องคอยบอก เป็นต้น

5.2 ข้อค้นพบที่สำคัญ

1. การทำงานอย่างมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยความอดทน เสียสละของผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างมากจึงจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
2. การทำงานที่มีหลายภาคส่วน ส่วนที่สำคัญที่สุดต้องเป็นบุคลากรจากในชุมชนเอง
3. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก ผู้ใหญ่ต้องทำเพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นประจำเป็นการวางรากฐานในครอบครัวสำหรับเด็กเมื่อเห็นเป็นประจำเขาก็จะมีพฤติกรรมเลียนแบบอย่างเหมือนการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีสำหรับเขา
4. การปรับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนจำเป็นจะต้องอาศัยคนในครอบครัวให้ความร่วมมือและทำอย่างต่อเนื่องจะทำให้เด็กทำอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

5.3 บทเรียนที่ได้รับ

1. ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกันกับชุมชน การวางแผน ทำงานเป็นระบบ
2. ได้เรียนรู้เทคนิคการเก็บข้อมูล/การจัดการงานข้อมูล
3. ต้องมีการการศึกษาและทบทวนวัตถุประสงค์ของโครงการทุกครั้งเพื่อทีมงานจะได้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน
4. จะต้องมีการสรุปผลการทำงานทันที เพื่อทุกคนได้มีส่วนร่วม
5. การรับฟังความคิดเห็น/กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่ควรคิดแทนคนอื่นได้
6. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
7. ทำแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติ
8. การแก้ไขปัญหา/อุปสรรค

5.4 ปัญหาและอุปสรรค

1. เนื่องจากทีมวิจัยไม่เคยทำงานวิจัยในลักษณะนี้มาก่อน จึงไม่ค่อยเข้าใจในโครงการ แต่ก็มุ่งมั่นที่จะผลักดันให้กิจกรรมต่างเกิดขึ้นตามขั้นตอน
2. การแบ่งหน้าที่มีส่วนน้อยที่ทำได้ดีแต่ส่วนมากไม่เข้าใจในหน้าที่ตนเองต้องทำอะไร และ

ไม่ได้สอบถาม

3. ทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมบ่อย เมื่อแบ่งหน้าที่ไปแล้วผู้ที่ไม่มาเข้าร่วมประชุมไม่สามารถเข้าใจการทำงานร่วมกันและทำให้ทีมส่วนที่ยังทำงานเกิดความท้อแท้
4. ทีมที่เป็นเยาวชนมีภาระในการเรียน
5. เมื่อเป็นการจัดเวทีรวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทีละคน แต่ละคนจึงมีเวลาในการแสดงความคิดเห็นน้อย
6. ทีมวิจัยขาดความเชื่อมั่นและความมั่นใจในตัวเอง แม้ว่าจะสงสัยก็ไม่กล้าซักถาม ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น จึงมักรอให้ถามหรือบอกให้พูดจึงกล้าพูด
7. ทีมวิจัยเองยังทำหน้าที่ไม่เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้ เช่นผู้หญิงก็ไปทำอาหาร ไม่ได้เข้าเรียนรู้ในกระบวนการร่วมกัน
8. มีเวทีแทรกจากหน่วยงานของเกษตรอำเภอ ทำให้ผู้เข้าร่วมเสียสมาธิเพราะต้องรอนาน และเสียเวลาของการเวทีมากขึ้น ทำให้มีเวลาในการระดมความคิดเห็นน้อยลง
9. การขาดการจัดประชุมเป็นเวลานานทำให้ขาดความต่อเนื่องในด้านของข้อมูล และเกิดความเบื่อหน่ายที่ต้องทบทวนบ่อยครั้ง
10. การขาดความเข้าใจในการประสานงาน ทำให้ทีมบางส่วนไม่ทราบว่ามีการประชุม
11. การทำงานวิจัยท้องถิ่นแบบเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งใหม่สำหรับทีมวิจัย การขาดความเข้าใจและทักษะในการทำงาน สร้างความยุ่งยากในการทำงานมากขึ้น

5.5 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

การทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีแกนหลักที่เป็นเยาวชน เพื่อที่จะเป็นตัวแทนเสนอความต้องการและความคิดเห็นที่เป็นของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะต่องานวิจัย

การสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์อย่างยิ่งแต่การทำงานวิจัยท้องถิ่นแบบเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งใหม่สำหรับทีมวิจัย การขาดความเข้าใจและทักษะในการทำงาน ข้อจำกัดในเรื่องของเวลา การที่ต้องประสานงานงานหลายส่วนอาจสร้างความยุ่งยากในการทำงานมากขึ้นจน เกิดความท้อแท้ขึ้นมาบ้าง แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้กับผู้คนในชุมชนได้เรียนรู้การทำงานแบบใหม่ที่เกิดจากความต้องการของตนเองจริงๆโดยไม่ใช่อยทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ภาครัฐอย่างที่เคยเป็นมา

ภาคผนวก

รายละเอียดการดำเนินงานและงบประมาณ

แผนงาน/กิจกรรม	ขั้นตอน/วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ตัวชี้วัด)	ผู้รับผิดชอบ
1. จัดประชุมเพื่อเตรียมทีม วัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจและวางแผนการทำงานวิจัยร่วมกัน	จัดประชุมทีมวิจัยและที่ปรึกษา 1 วัน	นักวิจัย 10 คน ที่ปรึกษา 3 คน พี่เลี้ยง 2 คน จำนวน 15 คน	1 วัน เดือนที่ 1	- นักวิจัย ที่ปรึกษา เข้าร่วมประชุม 100% - นักวิจัยเข้าใจต่อการทำงานวิจัยอย่างน้อย 80% - มีแผนการดำเนินงานอย่างน้อย 3 แผนงาน	ทีมวิจัย
2. เวทีสร้างความร่วมมือแก่คนในชุมชน วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการทำความเข้าใจและสร้างความร่วมมือและวางแผนร่วมกันกับชุมชน	- จัดประชุมชาวบ้าน - วิเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น - ชี้แจงโครงการวิจัยบ้านสองห้อง - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น - วางแผนการทำงานวิจัยร่วมกัน	- นักวิจัย, ที่ปรึกษา 13 คน - ชาวบ้าน 70 คน -เยาวชน 30 คน - พี่เลี้ยง 2 คน จำนวน 115 คน	2-3 ชั่วโมง เดือนที่ 1	- มีผู้เข้าร่วมประชุม 80% - เข้าใจการทำงานวิจัยในชุมชน 80% - ยินดีให้ความร่วมมือ 80% - ร่วมวางแผนการทำงานวิจัย 70% - มีแผนการดำเนินงานวิจัยอย่างน้อย 1 แผนงาน	นักวิจัย

3. ประชุมเตรียมสร้างเครื่องมือวัดประสิทธิภาพเก็บข้อมูล วัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บข้อมูล บริบทชุมชนและสภาพทั่วไป เศรษฐกิจพึ่งตนเองตั้งแต่อดีต- ปัจจุบัน และสถานการณ์ เยาวชนทั้งด้านพฤติกรรมและ การใช้วัย	-ประชุม 2 วัน -นำกรอบเนื้อหาสร้างเครื่องมือ เก็บข้อมูล -ตรวจสอบเครื่องมือด้วยการ ทดลองทำ และแก้ไข -ทำความเข้าใจเครื่องมือร่วมกัน พร้อมทั้งแบ่งบทบาทหน้าที่ใน การจัดเก็บข้อมูลตามเนื้อหา -สรุปผลการสร้างเครื่องมือและ แบ่งหน้าที่	นักวิจัย 10 คน เยาวชน 5 คน ที่ปรึกษา 3 คน พี่เลี้ยง 2 คน จำนวน 20 คน	2 วัน เดือนที่ 2	-มีนักวิจัยและเยาวชนเข้าร่วมประชุม 100% -ได้เครื่องมือที่จะทำการเก็บข้อมูล 100% -มีการตรวจสอบเครื่องมือก่อนที่จะ นำไปใช้ -นักวิจัยมีความเข้าใจเครื่องมืออย่าง น้อย 80% -มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ -มีการบันทึกและสรุปผล	นักวิจัย
4. เก็บข้อมูล วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการทำ ความเข้าใจต่อสถานการณ์และ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลตาม เนื้อหา	-จัดเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ รายครอบครัว -จัดเก็บข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่ม -จัดเวทีเก็บข้อมูลด้วยการมีส่วนร่วม ของชุมชน -สรุปผลการเก็บข้อมูล	-ชาวบ้าน 70 ครอบครัว -เยาวชน 43 คน -ผู้นำ 5 คน -ผู้รู้ 5 คน -นักวิจัย 10 คน รวม 133 คน	เดือนที่ 3 จำนวน 10 วัน	-ได้ข้อมูลบริบทชุมชนและข้อมูลราย ครัวเรือน -ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเยาวชน -ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการ เศรษฐกิจของหมู่บ้าน -ได้ข้อมูลบริบทชุมชนและสภาพทั่วไป	นักวิจัย เยาวชน

5.รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน	วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดใหม่ ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล	นักวิจัย 10 คน เยาวชน 5 คน พี่เลี้ยง 2 คน รวม 17 คน	เดือนที่ 4 จำนวน 2 วัน	-สามารถจัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบได้ -ข้อมูลที่จัดเก็บมา ได้มีความสมบูรณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ -สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้	นักวิจัย	
6.จัดเวทีนำเสนอข้อมูลผู้ชุมชน	วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน โดยการวิเคราะห์ข้อมูล แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ข้อมูล	-จัดเวทีนำเสนอข้อมูล -นักวิจัยนำเสนอข้อมูลที่เก็บ รวบรวมข้อมูล -ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล -วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน -วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน -สรุปผลการนำเสนอข้อมูล	ชาวบ้าน 70 คน เยาวชน 30 คน นักวิจัย 10 คน พี่เลี้ยง 2 คน	เดือนที่ 5 จำนวน 1 วัน	-มีผู้เข้าร่วม 80% -นักวิจัยสามารถนำเสนอภาพอย่าง ชัดเจน -ผู้เข้าร่วมมีการแลกเปลี่ยน/ซักถามอย่าง น้อย 50% -มีแผนการดำเนินงานต่ออย่างน้อย 3 เรื่อง	นักวิจัย
7.รายงานความก้าวหน้า 6 เดือน	วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการจัดทำ รายงานความก้าวหน้า ระยะที่ 1	จัดทำรายงานความก้าวหน้าตาม สัญญาโครงการ	นักวิจัย	เดือนที่ 6	มีรายงานความก้าวหน้า จำนวน 5 ฉบับ จัดส่ง ศกว. จำนวน 4 ฉบับ	นักวิจัย

8. ศึกษาแลกเปลี่ยนกระบวนการทำงานวิจัยนอกพื้นที่ วัตถุประสงค์ เพื่อนักวิจัยและเยาวชนจะได้เรียนรู้กระบวนการแก้ไขปัญหาในชุมชนอื่น และเปิดโลกทัศน์มุมมองของการพัฒนา	-ประชุมเพื่อหาหรือเรื่องการไปศึกษานอกพื้นที่ -กำหนดวันเวลาที่จะไป -เดินทางไปศึกษาดูงาน -สรุปผลการศึกษาดูงาน	นักวิจัย 10 คน เยาวชน 10 คน ผู้รู้ที่ปรึกษา 4 คน รวม 24 คน	เดือนที่ 7 จำนวน 3 วัน	-นักวิจัยและเยาวชนได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหา -นักวิจัยและเยาวชนเปิดโลกทัศน์และมุมมองของการพัฒนา	นักวิจัย
9. ค่ายเยาวชนและครอบครัวสัมพันธ์ร่วมกันใช้ชีวิตบนฐานการพึ่งตนเอง วัตถุประสงค์ เพื่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กเยาวชนและครอบครัวมีความสัมพันธ์โดยอาศัยกิจกรรมการเรียนรู้การพึ่งตนเองร่วมกัน กิจกรรมการนำพาชีวิตครอบครัวให้เข้มแข็งอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก เยาวชน ได้	-ประชุมเตรียมทีม -ประสานผู้เข้าร่วมและวิทยากร -กำหนดวันเข้าค่าย 2 วัน -ประเมินผลและติดตาม	เยาวชน 40 คน นักวิจัย 10 คน วิทยากร 4 คน พ่อแม่เยาวชน 10 คน จำนวน 64 คน	เดือนที่ 8 จำนวน 2 วัน	-เยาวชนเข้าร่วมค่ายตามเป้าหมาย -เกิดการเรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นทีมร่วมกัน -เยาวชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้น เช่น ลด ละ เลิก การใช้ยา และสารเสพติด และเชื่อฟังผู้ใหญ่มากขึ้น -เยาวชนเรียนรู้การมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง และพึ่งตนเอง	นักวิจัย

10. ฝึกปฏิบัติวิธีการผลิตให้กับ อุทยาน เช่น การปลูกผัก การ ทำนอินทรีย์ เป็นต้น วัตถุประสงค์ เพื่อเยาวชนจะได้ สัมผัสและปฏิบัติจริงต่อการ ผลิตอาหารที่ปลอดภัยกินเอง	-สร้างกระบวนการเรียนรู้กลุ่ม ครอบครัว -ติดตามเยี่ยมแปลงของเพื่อนๆ -แลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิต ร่วมกัน -สรุปผลการทำกิจกรรม	เยาวชนและครอบครัว จำนวน 20 คน	เดือนที่ 8	-เยาวชนได้สัมผัสการปฏิบัติจริงต่อการ ผลิตอาหารที่ปลอดภัยกินเอง เข้าใจและ ตระหนักต่อค่าใช้จ่ายของตนเอง รู้จักค ออมและระมาณตน -เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม ครอบครัว พ่อแม่ภูมิความไม่ชัดเจนและ เข้าใจกันมากขึ้น	นักวิจัย
11. กิจกรรมส่งเสริมการลด ค่าใช้จ่ายหรือเพิ่มรายได้ให้กับ เยาวชน วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการ ลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับ เยาวชน	-ประชุมกลุ่มเยาวชน -วิเคราะห์และวางแผนร่วมกัน ของเยาวชน -ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน -สรุปผลการดำเนินกิจกรรม	เยาวชน จำนวน 40 คน	เดือนที่ 6	-เยาวชนรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรม -เยาวชนสามารถทำกิจกรรมลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ของตนเองได้ -เยาวชนวางแผนการทำกิจกรรม -เยาวชนมีรูปแบบในการลดรายจ่ายและ เพิ่มรายได้	กลุ่มเยาวชน
12. สรุปบทเรียนและผลการวิจัย วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสรุป บทเรียนและผลการวิจัยอัน นำไปสู่การจัดทำรายงานผล ต่อไป	-ประสานนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง -จัดประชุมสรุปบทเรียน -แลกเปลี่ยน -ติดตามประเมินผล	ทีมวิจัย 10 คน ที่ปรึกษา 3 คน เยาวชน 5 คน พี่เลี้ยง 2 คน	เดือนที่ 11 จำนวน 2 วัน	-มีบทเรียนที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย ทั้ง นักวิจัย เยาวชนและชุมชน -บทเรียนที่ได้สามารถนำไปสู่ข้อสรุป และตอบคำถามวิจัยได้	นักวิจัย

13. เขียนรายงานฉบับสมบูรณ์	ทีมวิจัยจัดทำรายงาน	นักวิจัย	เดือนที่ 2	มีรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์จำนวน 4 ฉบับ จัดส่ง สกว. 3 ฉบับ	นักวิจัย

ประวัติทีมวิจัย

1. นายสุทัศน์ พรหมดี

หัวหน้าโครงการวิจัย

-ที่อยู่ 62 หมู่ 5 ต.ร่องคำ อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 084-7988967

-ประวัติการศึกษา 1.จบมัธยมศึกษาปีที่ 3

-ประสบการณ์ทำงาน 1.ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านสองห้อง ม.5
ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน

2. นายเฉลิมศักดิ์ ถนอมสิทธิ์

หัวหน้าโครงการวิจัย

-ที่อยู่ 161 หมู่ 10 ต.ธัญญา อ.กมลาไสย จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 089-7146525

-ประวัติการศึกษา 1.จบ ปวส.เกษตรกรรม

-ประสบการณ์ทำงาน 1.สมาชิกสภาเกษตรกร

2.ผู้อำนวยการศูนย์กสิกรรมธรรมชาติกาฬสินธุ์

3. นายวิชัย บุญสมร

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 1 หมู่ 5 ต.ร่องคำ อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 086-0510648

-ประวัติการศึกษา 1.จบมัธยมศึกษาปีที่ 6

-ประสบการณ์ทำงาน 1.อดีตผู้ใหญ่บ้านสองห้อง ม.5

2.ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเกษตรกร

3.หมอดิน 4.คุมประพฤติชุมชน

4. นางจำปี ไกวเลิศ

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 6 หมู่ 5 ต.ร้องคำ อ.ร้องคำ จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 083-3396132

-ประวัติการศึกษา 1.จบมัธยมศึกษาปีที่ 6

-ประสบการณ์ทำงาน 1.กรรมการหมู่บ้าน

5.นางทองใส โพธิ์กุลไสย

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 49 หมู่ 5 ต.ร้องคำ อ.ร้องคำ จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ -

-ประวัติการศึกษา 1.จบมัธยมศึกษาปีที่ 3

-ประสบการณ์ทำงาน 1.อ.ส.ม. 4 ปี

6.นายบัณฑิต กมลเขต

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 95 หมู่ 5 ต.ร้องคำ อ.ร้องคำ จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 081-1205039

-ประวัติการศึกษา 1.จบประถมศึกษาปีที่ 4

-ประสบการณ์ทำงาน 1.เปิดร้านจำหน่ายหนังสือประจำ จ.ชัยภูมิ

7.นางเหมือนจันทร์ ดิษฐกุล

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 29 หมู่ 2 ต.หลักเมือง อ.กมลาไสย จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 087-9504679 , 084-6836733

-ประวัติการศึกษา 1.ปวส.เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑ
ราชินี

มุกดาหาร

-ประสบการณ์ทำงาน 1.กลุ่ม OTOP เครื่องประดับหินสี ผลงานระดับสามดาว
2.ผู้ช่วยเลขานุณย์กิจกรรมธรรมชาติกาสิโน
3.เหรียญกกลุ่มOTOP อำเภออมลาไสย จ.กาฬสินธุ์

8.นางชลิตา สมรภูมิ

-หัวหน้าโครงการวิจัย

-ที่อยู่ 181 หมู่ 8 ต.ร่องคำ อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 086-5797859

-ประวัติการศึกษา 1.ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต

-ประสบการณ์ทำงาน 1.นักพัฒนาชุมชน 17 ปี

9.นายอัมมอน อันโนนจารย์

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 52 หมู่ 5 ต.ร่องคำ อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 084-7988967

-ประวัติการศึกษา -

-ประสบการณ์ทำงาน 1.ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3 ปีกว่า

10.นางวรรณดี สุวรรณกลาง

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 92 หมู่ 5 ต.ร่องคำ อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์

-โทรศัพท์ 080-1842098

-ประวัติการศึกษา 1.จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 (กศน.)

-ประสบการณ์ทำงาน 1.แพทย์ประจำตำบล 2 ปี

2. อสม. 6 ปี

11.นายโอกาส มั่นคง

-นักวิจัย (แกนนำเยาวชน)

-ที่อยู่ 15 หมู่ 11 ต.ร้องคำ อ.ร้องคำ จ.ภาพสินธุ์

-ประวัติการศึกษา 1.กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนร้องคำ

12.นางสาวอรดี ไกวเลิศ

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 6 หมู่ 15 ต.ร้องคำ อ.ร้องคำ จ.ภาพสินธุ์

-ประวัติการศึกษา 1.กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนร้องคำ

13.นางสาวยุพดี ระดาไสย

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 20 หมู่ 11 ต.ร้องคำ อ.ร้องคำ จ.ภาพสินธุ์

-ประวัติการศึกษา 1.กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้องคำ

14.นางสาวสุนันท์ สุวรรณกลาง

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 92 หมู่ 5 ต.ร้องคำ อ.ร้องคำ จ.ภาพสินธุ์

-ประวัติการศึกษา 1.กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้องคำ

15.นางสาวทศวรรณ โสภาพรม

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 16 หมู่ 11 ต.ร้องคำ อ.ร้องคำ จ.ภาพสินธุ์

-ประวัติการศึกษา 1.กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่อนคำ

16. นายฤทธิ์รงค์ พรหมดี

-นักวิจัย

-ที่อยู่ 28 หมู่ 5 ต.ร่อนคำ อ.ร่อนคำ จ.กาฬสินธุ์

-ประวัติการศึกษา 1.กำลังศึกษาระดับชั้น ปวช.ปี 2 วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์